

Kwantitatieve Informatie

Bloembollen en Bolbloemen

R. Schreuder
J.W. van der Wekken

© 2005 Wageningen, Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Praktijkonderzoek Plant & Omgeving.

Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V. is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens uit deze uitgave.

PPO Publicatienr. 719; € 100

Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V.
Bloembollen

Adres : Prof. van Slogterenweg 2
: Postbus 85 2160 AB Lisse
Tel. : 0252 - 46 21 21
Fax : 0252 - 46 21 00
E-mail : info.ppo@wur.nl
Internet : www.ppo.wur.nl

Voorwoord

Voor u ligt de nieuwe uitgave van de Kwantitatieve Informatie voor de Bloembollen en Bolbloemen (KWIN Bloembollen). Deze publicatie is voornamelijk bedoeld als hulpmiddel en naslagwerk bij het opstellen van begrotingen en het doorrekenen van bijvoorbeeld beleidsmaatregelen. Voor het gebruik voor individuele bedrijven zullen de in KWIN gepresenteerde cijfers en normen vertaald moeten worden naar de bedrijfssituatie.

De laatst verschenen KWIN dateert uit 1994, daarom zijn gegevens ten opzichte van de vorige uitgave herzien en aangepast aan de huidige omstandigheden. De saldoberekeningen zijn beperkt tot de hoofdgewassen. Nieuw is dat voor enkele bolgewassen de biologische teeltwijze is opgenomen. Waar mogelijk is de opzet afgestemd op en overgenomen uit vergelijkbare publicaties voor de akkerbouw en de vollegrondsgroenteteelt en voor de glastuinbouw.

De KWIN is samengesteld met behulp van de gewasonderzoekers en de specialisten op gebied van gewasbescherming en bemesting van PPO. De externe begeleiding werd verzorgd door een stuurgroep bestaande uit dhr van der Tholen (LTB Adviseurs en Accountants), dhr van der Weijden (DLV), dhr Arron (Productschap Tuinbouw), dhr Kloosterboer (KBGGB) en dhr van Aartrijk (KAVB). Gezamenlijk hebben zij gezorgd voor de kwaliteitsbewaking en zijn gekomen met goede suggesties voor invulling. De saldoberekeningen zijn voorgelegd aan de voorzitters van diverse productgroepen om de rekenresultaten te toetsen aan de praktijk. De samenstellers willen hen allen danken voor hun constructieve bijdrage.

Deze KWIN is gefinancierd door Productschap Tuinbouw en Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en zou niet tot stand hebben kunnen komen zonder de medewerking van veel bedrijven die gegevens hebben aangeleverd. Ook deze bedrijven zijn de samenstellers zeer erkentelijk.

Het achterhalen van de gerealiseerde bolprijzen bleek een lastige klus. Wat betreft de prijs voor leverbaar is een goede onderbouwing gevonden. Voor de prijs van plantgoed bleek het helaas niet mogelijk betrouwbare, goed onderbouwde gegevens te verkrijgen. Deze cijfers ontbreken dan ook in deze uitgave. Ik verwacht dat deze vernieuwde KWIN uitgave voldoet aan de behoefte bij velen aan goede onafhankelijke en betrouwbare kwantitatieve informatie over de bloembollensector.

Dr. Ir. E van de Ende
Businessunit Manager PPO-Bollen, Bomen, Fruit

Inhoudsopgave

pagina

VOORWOORD	3
1 ALGEMENE SECTORINFORMATIE	9
1.1 Oppervlakte en aantal bloembollenbedrijven.....	9
1.2 Oppervlakte en aantal bedrijven met bloembollen per gewas	12
1.3 Bolbloemen.....	23
1.4 Bloembollen en bolbloemen, BSS en NGE	29
2 VARIABELE KOSTEN	31
2.1 Meststoffen.....	31
2.2 Overige grond- en hulpstoffen	32
2.3 Gewasbescherming	33
2.3.1 Bolontsmettingmiddelen	33
2.3.2 Grondontsmettingsmiddelen	33
2.3.3 Grondbehandelingsmiddelen	34
2.3.4 Gewasbehandelingsmiddelen	34
2.3.5 Groeiregulatoren.....	35
2.3.5 Insecticiden.....	35
2.3.6 Middelen tegen andere dieren.....	35
2.3.7 Onkruidbestrijding	36
2.4 Overige toegerekende kosten.....	37
2.4.1 Hagelverzekering	37
2.4.2 Waterschadeverzekering	39
2.5 Energie	40
2.5.1 Gasprijs	43
2.5.2 Elektriciteitsprijzen.....	45
2.5.3 Water.....	45
2.6 Bolbehandeling	46
2.6.1 Kosten temperatuurbehandeling (€).	46
2.7 Transport, verkoop en veilingkosten.....	48
2.7.1 Veilingkosten bloembollen	51
2.7.2 Veilingkosten bolbloemen	52
2.8 Vakheffing	52
2.9 Loonwerk.....	54
3 VASTE KOSTEN.....	57
3.1 Grondkosten	57
3.1.1 Eigendom.....	57
3.1.2 Pacht.....	57
3.1.3 Huur- en contractteelt.....	59
3.2 Onroerende goederen	59
3.2.1 Drainage	59
3.2.2 Erfverharding/ kavelpaden.....	59
3.2.3 Gebouwen.....	60
3.2.4 Werktuigen en installaties	62
3.3 Werktuigen en machines.....	69
3.3.1 Machines voor teelt in de kas.....	69
3.3.2 Machines voor schuurwerkzaamheden.....	70
3.3.3 Werktuigen veldwerkzaamheden	72
3.4 Overige duurzame productiemiddelen.....	73
3.5 Taaktijden	74

3.6	Kosten Arbeid.....	77
3.6.1	Premieheffing en uitkeringen.....	77
3.6.2	Gezinsarbeid en vaste arbeid.....	78
3.6.3	Indeling functieklassen (globaal).....	78
3.6.4	Ziekenfondswet Zelfstandigen (ZWF).....	79
3.6.5	Tijdelijke arbeid.....	80
3.6.6	Lonen vast medewerkers.....	80
3.6.7	Lonen losse medewerkers.....	83
3.6.8	Vakantiechequewaarden.....	84
3.7	Algemene kosten.....	85
4	FINANCIERING.....	87
4.1	Financieringsmogelijkheden.....	87
4.2	Rentestanden.....	88
4.3	Inkomstenbelasting.....	88
4.4	Landbouwregeling.....	90
4.5	Waardering bollenkraam 2004.....	90
4.5.1	Bloembollen uitgezonderd lelies.....	91
4.5.2	Leliekraam.....	92
5	SALDO.....	93
5.1	Bolprijzen.....	93
5.1.1	Crocus (prijzen per 100 stuks in €).....	93
5.1.2	Dahlia (prijzen per 100 stuks in €).....	94
5.1.3	Gladiool (prijzen per 100 stuks in €).....	95
5.1.4	Hyacint (prijzen per 100 stuks in €).....	96
5.1.5	Iris(prijzen per 100 stuks in €).....	97
5.1.6	Lelie (prijzen per 100 stuks in €).....	97
5.1.7	Narcis (prijzen per 100 stuks in €).....	100
5.1.8	Tulp (prijzen per 100 stuks in €).....	102
5.1.9	Zanthesdeschia (prijzen per 100 stuks in €).....	103
5.1.10	Bijzondere bolgewassen.....	104
5.2	Bloemprijzen.....	106
5.2.1	Snijbloemen.....	106
5.2.2	Bol op pot.....	120
6	SALDOBEREKENINGEN.....	129
6.1	Bloembollen.....	130
6.1.1	Dahlia.....	130
6.1.2	Gladiool.....	132
6.1.3	Hyacint.....	134
6.1.4	Iris, zand.....	136
6.1.5	Krokus grof.....	138
6.1.6	Lelie.....	140
6.1.7	Narcis (klein).....	162
6.1.8	Tulp zand.....	164
6.1.9	Tulp klei.....	166
6.1.10	Tulp biologisch.....	168
6.2	Bolbloemen.....	170
6.2.1	Hyacint pot.....	170
6.2.2	Iris.....	174
6.2.3	Lelie Aziaat.....	176
6.2.4	Lelie Oriental.....	178
6.2.5	Narcis grootbloemig.....	180

6.2.6	Narcis kleinbloemig op pot	182
6.2.7	Muscari.....	184
6.2.8	Tulp op potgrond	186
6.2.9	Tulp op water	188
BIJLAGE 1	SUBSIDIEREGELINGEN	193
BIJLAGE 2	FISCALE MAATREGELEN/TEGEMOETKOMINGEN	201
BIJLAGE 3	STEUNMAATREGELEN EN SOCIALE REGELINGEN	215

1 Algemene sectorinformatie

1.1 Oppervlakte en aantal bloembollenbedrijven

De tabellen in 1.1 geven voor de hoofdgewassen een beeld van de ontwikkelingen in aantal bedrijven en arealen in de verschillende bollenteeltgebieden. Deze tabellen zijn gebaseerd op de Landbouwtelling van het CBS. De arealen vermeld in de tabellen 1.2.1 – 1.2.3 worden weergegeven zoals zij geregistreerd staan via de BKD-keuringen. Door de BDK statistieken te vergelijken met die van het CBS kan een schatting worden gemaakt van het aandeel contractteelt in en vanuit een bepaald gebied. De overige tabellen in 1.2 zijn tenzij anders is aangegeven gebaseerd op de Landbouwtelling. Door verschillende opnametijdstippen en manieren van registreren wijken deze af van de CBS-gegevens. In tabel 1.2.13 zijn de gegevens van de bijzondere bolgewassen weergegeven.

In tabel 1.1.3 wordt een overzicht gegeven van de bollenteeltareaal wereldwijd.

Tabel 1.3.1 geeft de veilingaanvoer van de belangrijkste bolbloemen weer. In hoofdstuk 5 zijn bij het betreffende gewas meer gegevens opgenomen. In tabellen 1.3.3-1.3.6. worden het aantal broeierijbedrijven en de productiegegevens van de belangrijkste bolbloemen weergegeven. Voor de tulpenbroei is ook het broeierijsysteem weergegeven. Tenslotte zijn in paragraaf 1.4 de NGE-normen opgenomen.

Tabel 1.1 A Bollenteeltgebied en Landbouwgebieden CBS

Bollenteeltgebied	Landbouwgebieden CBS
Bollenstreek "De Zuid"	Haarlemmermeer, Westelijk Rijnland, Bollenstreek
Flevoland	Flevoland
Kennemerland	Kennemerland
Noordelijk Kleigebied	Rest van Groningen en Friesland
Noordelijk Zandgebied	Westerwolde en Groninger Veenkoloniën, Groninger Zuidelijk Westerkwartier
Noord-Hollands Kleigebied	Wieringen, Wieringermeer, West-Friesland en omgeving, Waterland en Noordhollandse droogmakerijen
Noord-Hollands Zandgebied	Land van Zijpe en Texel
Oostelijk Zandgebied	Overijssel, Oostelijke Veluwe, IJsselstreek, Zuidelijk Gelderland, Westelijke Veluwe
Overig Nederland	Oostelijke Betuwe en Nijmegen, Veluwezoom en Betuwe, Bommelerwaard, Kromme Rijnstreek en Heuvelrug, Westelijk Weidegebied in Utrecht, Centraal Tuinbouwgebied in Utrecht, Eemland, Amstelland en Aalsmeer, 't Gein en Gooiland, Voorne-Putten Hoeksewaard, Rotterdam en omgeving, Boskoop en Rijnveld, Krimpenerwaard en Oostelijk Rijnland, Alblasserwaard en Vijfherenland, Westland en Zuidhollandse Droogmakerijen, Westelijke Langstraat, Biesbos, Oostelijke Langstraat en Zuid Limburg
Zuidelijk Zandgebied	Westelijke Zandgronden, Land van Breda, De Kempen, Midden Noord-Brabant, Maaskant en Land van Cuijk, Westelijk Peelgebied en Noord-Limburg
Zuidwestelijk Kleigebied	Goeree en Overflakkee, Zeeland, Noordwesthoek

Tabel 1.1 B BKD regio en Landbouwgebieden CBS

BKD regio	CBS Landbouwgebieden
Bollenstreek	Bollenstreek
Flevoland	Noordoostelijke Polder, Zuidelijke IJsselmeerpolders
Kennemerland	Kennemerland
Noordelijk Zandgebied	Texel en Land van Zijpe
Noord-Oost Nederland	Centraal weidegebied in Groningen, De Marne, Noordelijk Friesland, Oostelijk Hogeland, Weidegebied in Overijssel, Weidegebied van het Noorderveld, Weidestreek in Friesland, Zuidwestelijk weidegebied in Drenthe, De Wouden, Drentse Veenkoloniën en Hondsrug, Eilanden, Groninger zuidelijk Westerkwartier, Oostelijke bouwstreek in Groningen, Smilde en Centraal zandgebied in Drenthe, Westerwolde en Groninger Veenkoloniën, Achterhoek, Noordoost-Overijssel, Oostelijke Veluwe, Salland, Twente, Westelijke Veluwe, Zandgebied in Utrecht, Zuidelijk Gelderland, Zuidelijk zandgebied in Drenthe
Texel	Texel en Land van Zijpe
West-Friesland (Oost)	West-Friesland en omgeving
West-Friesland (West)	Waterland en N.-Hollandse Droogmakerijen
Wieringen en Wieringermeer	Wieringen en Wieringermeer
Zuid-Oost Nederland	De Kempen, Land van Breda, Midden Noord-Brabant, Noord-Limburg, Westelijk Peelgebied, Westelijke Langstraat, Zuid-Limburg
Zuid-West Nederland	Biesbosch, Goeree-Overflakkee, Noordelijk Zeeland, Noordwesthoek, Voorne-Putten en Hoeksche Waard, Walcheren en Zuid-Beveland, Westelijke Zandgronden, Zeeuwsch-Vlaanderen

1 rr² = 14,1903 m² = ca. 0,14 are

1 are = 7,047 rr²

1 ha = 100 are = 704,7 rr²

In de praktijk wordt vaak gerekend met 1 ha = 700 rr²

Tabel 1.1.1. Oppervlakte bloembollen per teeltregio (ha).

	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	2.590	2.364	2.771	2.647	2.588	2.707	2.716
Flevoland	1.408	1.775	2.561	2.583	2.599	2.879	2.828
Kennemerland	411	347	426	485	412	454	446
Noordelijk Kleigebied	122	171	317	277	284	287	284
Noordelijk Zandgebied	198	359	738	947	951	1.088	1.339
Noord-Hollands Kleigebied	4.614	4.615	5.374	5.607	5.538	5.685	5.912
Noord-Hollands Zandgebied	5.006	5.341	6.220	6.671	6.814	7.136	7.136
Oostelijk Zandgebied	243	487	740	911	810	1.074	989
Overig Nederland	33	47	94	38	78	55	44
Zuidelijk Zandgebied	829	928	1.406	1.616	1.721	1.895	1.812
Zuidwestelijk Kleigebied	865	673	708	762	824	961	1.032
Totaal	16.319	17.106	21.355	22.543	22.618	24.221	24.538

Bron: CBS

Tabel 1.1.2. Aantal bedrijven met bloembollen per teeltregio.

	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	817	673	576	528	500	473	458
Flevoland	227	237	292	246	206	261	240
Kennemerland	205	184	156	158	139	138	136
Noordelijk Kleigebied	70	66	81	66	67	67	64
Noordelijk Zandgebied	57	72	80	77	65	73	73
Noord-Hollands Kleigebied	1.137	894	778	693	649	637	612
Noord-Hollands Zandgebied	626	538	480	456	440	428	412
Oostelijk Zandgebied	92	111	119	110	84	101	110
Overig Nederland	74	55	63	43	45	44	38
Zuidelijk Zandgebied	182	190	227	226	210	238	220
Zuidwestelijk Kleigebied	204	140	118	107	102	114	123
Totaal	3.691	3.160	2.970	2.710	2.507	2.574	2.486

Bron: CBS

Tabel 1.1.3. Oppervlakte bloembollen, productiewaarde en aantallen bedrijven wereldwijd.

	Oppervlakte (ha)	Productiewaarde (miljoen €)	Aantal bedrijven	Jaar
België	224	10,3	203	1999
Duitsland	218			1985
Europa	26.574	679,6	4.585	
Finland	8	13,5	382	2001/1999
Frankrijk	728			1990
Israël	-	8		1998
Japan	1.594	43,8		1998
Korea (Rep.)	79	5,1		1999
Nederland	21.337	611	2.507	2001/2002
Verenigd Koninkrijk	4.059	44,8	1.493	2001/1995
Verenigde Staten	3.611			2001

Bron: AIPH (2003).

1.2 Oppervlakte en aantal bedrijven met bloembollen per gewas

Tabel 1.2.1. Aantal bedrijven per gewas.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Allium	228	228	216	215	213	218
Anemone	79	51	53	47	46	42
Chionodoxa	46	44	52	45	41	44
Gladiool	163	141	126	112	108	106
Hyacint	253	241	225	221	215	204
Hyacinthoides	112	108	100	98	89	84
Iris	301	275	249	230	203	185
Krokus	483	446	409	396	371	344
Lelie	507	511	501	474	456	450
Muscari	105	108	105	104	108	107
Narcis	814	801	763	740	698	653
Nectaroscordum	30	33	34	36	26	20
Puschkinia	26	22	21	20	22	20
Scilla	69	74	72	73	69	65
Tulp	1.953	1.833	1.760	1.727	1.647	1.558
Zantheschia	45	111	117	135	141	156

Bron: BKD.

Tabel 1.2.2. Opgegeven arealen (ha) voorjaarsbloei, 2004.

Gebied	Tulp	Narcis	Hyacint	Iris	Krokus	Bijzondere bolgewasse n ¹⁾	Totaal
Bollenstreek	804	554	470	4	44	54	1.930
IJsselmeerpolders	2.997	10	2	31	19	8	3.067
Kennemerland	305	91	71	24	56	102	649
Noordelijk Zandgebied	2.346	869	504	327	425	192	4.663
Noord-Oost Nederland	435	10	1	0	9	4	458
Texel	108	174	39	6	56	1	383
West-Friesland (Oost)	1.544	0	0	24	18	11	1.598
West-Friesland (West)	955	9	23	19	4	11	1.021
Wieringermeer	657	11	6	28	18	13	733
Zuid-Oost Nederland	99	48	0	0	14	10	171
Zuid-West Nederland	735	17	8	19	6	10	796
Totaal	10.984	1.794	1.124	481	669	415	15.467

Bron: BKD.

¹⁾ Onder bijzondere bolgewassen vallen: *Allium*, *Chionodoxa*, *Hyacinthoides*, *Muscari*, *Nectaroscordum*, *Puschkinia* en *Scilla*

Tabel 1.2.3. Opgegeven arealen (ha) zomerbloei, 2004.

Gebied	Lelie	Gladiool	Dahlia	Zante- deschia	Begonia	Totaal
Bollenstreek	22	14	231	46	0	313
IJsselmeerpolders	400	311	0	7	0	718
Kennemerland	31	1	10	9	1	51
Noordelijk Zandgebied	545	15	73	52	0	686
Noord-Oost Nederland	1.320	41	2	0	0	1.363
Texel	33	0	25	0	0	58
West-Friesland (Oost)	62	0	0	3	47	113
West-Friesland (West)	20	4	0	1	18	43
Wieringermeer	116	9	1	0	0	127
Zuid-Oost Nederland	1.071	533	112	9	0	1.725
Zuid-West Nederland	119	227	0	0	0	346
Totaal	3.740	1.156	454	127	65	5.543

Bron: BKD, voorlopige cijfers.

Tabel 1.2.4. Oppervlakte (ha) en aantal bedrijven met gladiolen.

Oppervlakte	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	78	76	140	110	115	97	110
Flevoland	323	304	365	370	358	408	263
Kennemerland	16	13	23	9	6	4	4
Noordelijk Kleigebied	4	0	6	13	1	0	0
Noordelijk Zandgebied	28	0	5	20	7	5	0
Noord-Hollands Kleigebied	245	269	226	213	188	243	208
Noord-Hollands Zandgebied	27	14	30	29	24	21	27
Oostelijk Zandgebied	189	351	330	215	124	147	105
Overig Nederland	9	3	13	1	3	1	2
Zuidelijk Zandgebied	633	508	539	438	398	372	347
Zuidwestelijk Kleigebied	486	320	227	224	230	216	219
Totaal	2.038	1.857	1.903	1.643	1.454	1.514	1.284

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	76	55	76	66	57	49	47
Flevoland	100	85	76	63	45	51	28
Kennemerland	14	10	7	4	5	4	4
Noordelijk Kleigebied	3	0	1	1	1	0	0
Noordelijk Zandgebied	7	1	4	5	1	2	0
Noord-Hollands Kleigebied	32	28	23	21	19	20	12
Noord-Hollands Zandgebied	11	8	14	7	7	6	4
Oostelijk Zandgebied	48	71	57	35	24	27	20
Overig Nederland	14	9	11	5	4	2	3
Zuidelijk Zandgebied	111	86	88	69	54	57	49
Zuidwestelijk Kleigebied	136	76	56	44	33	38	36
Totaal	552	429	413	320	250	256	203

Bron: CBS.

Tabel 1.2.5. Oppervlakte en aantal bedrijven met hyacinten.

Oppervlakte	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	550	514	615	543	542	552	535
Flevoland	0	0	10	0	0	0	0
Kennemerland	47	18	24	37	30	35	37
Noordelijk Kleigebied	0	0	0	0	0	0	0
Noordelijk Zandgebied	0	0	0	0	0	0	1
Noord-Hollands Kleigebied	9	3	47	25	2	10	11
Noord-Hollands Zandgebied	369	380	485	523	590	591	598
Oostelijk Zandgebied	0	3	0	0	0	0	0
Overig Nederland	1	0	2	0	8	0	2
Zuidelijk Zandgebied	0	1	1	1	0	1	2
Zuidwestelijk Kleigebied	0	0	0	0	0	1	4
Totaal	976	920	1.184	1.130	1.171	1.189	1.191

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	222	182	157	139	130	126	122
Flevoland	0	0	2	0	0	0	0
Kennemerland	14	7	10	8	5	7	6
Noordelijk Kleigebied	0	0	0	0	0	0	0
Noordelijk Zandgebied	0	0	0	0	0	0	1
Noord-Hollands Kleigebied	2	1	7	6	1	5	5
Noord-Hollands Zandgebied	107	88	89	87	87	84	84
Oostelijk Zandgebied	1	1	1	1	0	0	1
Overig Nederland	2	1	3	1	2	0	1
Zuidelijk Zandgebied	2	1	2	1	1	1	2
Zuidwestelijk Kleigebied	0	0	0	0	0	2	2
Totaal	350	281	271	243	226	225	224

Bron: CBS.

Tabel 1.2.6. Oppervlakte (ha) en aantal bedrijven met iris.

Oppervlakte	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	9	6	8	7	8	11	12
Flevoland	97	97	48	53	47	37	26
Kennemerland	18	12	16	17	12	15	23
Noordelijk Kleigebied	0	0	3	0	0	0	0
Noordelijk Zandgebied	0	0	0	1	0	0	0
Noord-Hollands Kleigebied	336	222	196	205	190	179	145
Noord-Hollands Zandgebied	343	398	392	389	354	368	353
Oostelijk Zandgebied	1	0	0	0	4	0	2
Overig Nederland	0	1	0	1	1	2	1
Zuidelijk Zandgebied	1	2	2	3	4	20	1
Zuidwestelijk Kleigebied	1	0	0	0	0	16	32
Totaal	807	738	664	675	619	648	594

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	27	13	19	22	14	16	14
Flevoland	39	38	19	21	19	13	10
Kennemerland	29	17	13	13	8	11	12
Noordelijk Kleigebied	0	0	1	0	0	0	0
Noordelijk Zandgebied	1	0	0	1	1	0	0
Noord-Hollands Kleigebied	273	140	108	86	76	66	59
Noord-Hollands Zandgebied	190	157	138	121	108	104	91
Oostelijk Zandgebied	1	0	0	0	1	0	1
Overig Nederland	2	3	1	4	3	4	3
Zuidelijk Zandgebied	4	2	3	4	4	4	3
Zuidwestelijk Kleigebied	1	0	2	1	1	3	4
Totaal	567	370	304	273	235	221	197

Bron: CBS.

Tabel 1.2.7. Oppervlakte (ha) en aantal bedrijven met lelies.

Oppervlakte	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	24	60	113	133	129	91	104
Flevoland	185	229	331	421	392	373	424
Kennemerland	42	52	60	68	65	60	53
Noordelijk Kleigebied	13	37	18	25	8	2	0
Noordelijk Zandgebied	117	311	668	837	855	1.004	1.136
Noord-Hollands Kleigebied	842	835	649	840	725	488	500
Noord-Hollands Zandgebied	1.016	1.195	1.096	1.256	1.195	1.248	1.033
Oostelijk Zandgebied	3	65	282	594	564	730	674
Overig Nederland	4	4	15	8	8	11	8
Zuidelijk Zandgebied	118	263	563	845	971	1.008	963
Zuidwestelijk Kleigebied	49	62	36	42	41	52	48
Totaal	2.413	3.114	3.831	5.069	4.952	5.067	4.944

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	30	36	38	33	39	27	28
Flevoland	41	39	41	43	37	36	41
Kennemerland	34	30	30	30	29	25	22
Noordelijk Kleigebied	7	5	3	2	1	1	1
Noordelijk Zandgebied	34	60	70	62	54	59	56
Noord-Hollands Kleigebied	192	144	94	84	76	57	61
Noord-Hollands Zandgebied	258	237	195	180	171	168	156
Oostelijk Zandgebied	4	17	35	57	38	38	50
Overig Nederland	10	10	14	11	10	13	10
Zuidelijk Zandgebied	36	48	69	96	85	86	84
Zuidwestelijk Kleigebied	15	11	9	5	3	5	5
Totaal	661	637	598	603	543	515	514

Bron: CBS.

Tabel 1.2.8. Oppervlakte (ha) en aantal bedrijven met narcissen.

Oppervlakte	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	651	484	535	593	573	606	645
Flevoland	5	2	19	3	6	19	6
Kennemerland	44	21	24	33	27	32	31
Noordelijk Kleigebied	9	3	5	6	8	10	3
Noordelijk Zandgebied	3	1	0	0	1	4	4
Noord-Hollands Kleigebied	17	13	7	33	12	53	47
Noord-Hollands Zandgebied	952	773	926	1.098	1.151	1.205	1.209
Oostelijk Zandgebied	0	13	42	42	60	42	28
Overig Nederland	0	0	1	0	7	0	0
Zuidelijk Zandgebied	17	13	30	34	35	50	57
Zuidwestelijk Kleigebied	12	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.709	1.326	1.589	1.843	1.880	2.020	2.030

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	551	408	334	313	295	283	273
Flevoland	4	3	5	4	4	8	4
Kennemerland	47	30	27	27	21	24	20
Noord Hollands Zandgebied	444	355	324	317	309	299	291
Noordelijk Kleigebied	10	3	3	3	4	5	4
Noordelijk Zandgebied	7	3	1	1	2	4	3
Noord-Hollands Kleigebied	18	12	10	7	4	6	7
Oostelijk Zandgebied	5	8	9	4	7	4	7
Overig Nederland	1	3	2	0	1	1	0
Zuidelijk Zandgebied	20	17	14	13	12	16	16
Zuidwestelijk Kleigebied	13	2	1	1	0	0	0
Totaal	1.120	844	730	690	659	650	625

Bron: CBS.

Tabel 1.2.9. Oppervlakte (ha) en aantal bedrijven met tulp.

Oppervlakte	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	945	864	967	832	768	838	875
Flevoland	780	1.117	1.733	1.656	1.719	1.847	1.821
Kennemerland	138	121	159	164	144	158	155
Noord Hollands Zandgebied	1.576	1.758	2.210	2.187	2.271	2.438	2.506
Noordelijk Kleigebied	91	128	282	218	262	261	254
Noordelijk Zandgebied	45	41	63	78	79	49	64
Noord-Hollands Kleigebied	2.924	3.050	3.997	4.004	4.140	4.246	4.545
Oostelijk Zandgebied	39	43	68	31	24	22	25
Overig Nederland	3	31	52	12	18	11	11
Zuidelijk Zandgebied	33	81	116	102	135	144	137
Zuidwestelijk Kleigebied	253	233	404	421	489	544	627
Totaal	6.828	7.466	10.050	9.705	10.050	10.560	11.021

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	550	438	352	302	282	258	257
Flevoland	171	195	264	219	186	208	193
Kennemerland	111	80	64	62	57	52	49
Noord Hollands Zandgebied	464	404	367	343	332	318	304
Noordelijk Kleigebied	56	61	76	59	59	57	52
Noordelijk Zandgebied	12	11	9	13	12	11	10
Noord-Hollands Kleigebied	927	721	632	559	520	497	491
Oostelijk Zandgebied	17	16	26	12	8	8	7
Overig Nederland	7	5	10	5	6	5	2
Zuidelijk Zandgebied	17	26	29	27	28	27	30
Zuidwestelijk Kleigebied	79	62	64	63	72	68	79
Totaal	2.411	2.019	1.893	1.664	1.562	1.509	1.474

Bron: CBS.

Tabel 1.2.10. Oppervlakte (ha) en aantal bedrijven met krokus.

Oppervlakte	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	49	51	45	48	63
Flevoland	5	5	3	3	9
Kennemerland	15	19	15	19	21
Noordelijk Kleigebied	2	2	1	1	1
Noordelijk Zandgebied	0	0	0	0	0
Noord-Hollands Kleigebied	58	59	61	59	61
Noord-Hollands Zandgebied	467	492	496	524	555
Oostelijk Zandgebied	5	2	2	17	6
Overig Nederland	0	0	3	0	0
Zuidelijk Zandgebied	1	0	2	5	6
Zuidwestelijk Kleigebied	0	0	0	0	0
Totaal	602	628	627	676	722

Aantal bedrijven	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	49	49	41	41	40
Flevoland	5	3	2	2	3
Kennemerland	22	21	20	20	20
Noordelijk Kleigebied	4	4	3	2	1
Noordelijk Zandgebied	0	0	0	1	1
Noord-Hollands Kleigebied	58	49	44	43	40
Noord-Hollands Zandgebied	246	251	235	229	225
Oostelijk Zandgebied	4	1	1	2	2
Overig Nederland	0	0	1	0	0
Zuidelijk Zandgebied	1	0	2	3	2
Zuidwestelijk Kleigebied	0	0	0	0	0
Totaal	389	378	349	343	334

Bron: CBS.

Tabel 1.2.11. Oppervlakte dahlia (ha).

Gebied	2002	2003	2004
Bollenstreek	246	253	231
IJsselmeerpolders	–	–	–
Kennemerland	5	8	10
Noordelijk Zandgebied	61	74	73
Noord-Oost Nederland	35	–	–
Texel	16	18	25
West-Friesland (Oost)	–	–	–
West-Friesland (West)	–	–	2
Wieringermeer	4	1	1
Zuid-Oost Nederland	111	113	112
Zuid-West Nederland	–	–	–
Totaal	442	467	454

Bron: BKD.

Toelichting: Anders dan bij de oppervlakte gebaseerd op CBS gegevens zijn hier de oppervlakte gebaseerd op de door de BKD gekeurde arealen. Deze kunnen afwijken van de werkelijke geplante oppervlakten.

Tabel 1.2.12. Oppervlakte (ha) en aantal bedrijven met bijzondere bolgewassen.

Oppervlakte	1990 ¹⁾	1994 ¹⁾	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	334	360	343	377	407	465	370
Flevoland	19	27	50	74	75	192	279
Kennemerland	106	110	105	139	113	131	122
Noordelijk Kleigebied	4	3	2	13	3	12	25
Noordelijk Zandgebied	4	5	2	11	9	27	134
Noord-Hollands Kleigebied	241	222	196	228	220	405	396
Noord-Hollands Zandgebied	722	822	614	697	732	742	856
Oostelijk Zandgebied	11	12	12	27	33	116	150
Overig Nederland	16	8	11	16	31	30	20
Zuidelijk Zandgebied	27	59	155	192	176	295	300
Zuidwestelijk Kleigebied	64	57	40	74	64	131	102
Totaal	1.547	1.685	1.531	1.850	1.865	2.547	2.753

Aantal bedrijven	1990 ¹⁾	1994 ¹⁾	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	311	299	230	219	203	197	180
Flevoland	13	18	16	21	20	41	46
Kennemerland	148	145	115	117	99	104	102
Noordelijk Kleigebied	12	6	5	9	8	8	11
Noordelijk Zandgebied	11	6	2	6	6	8	12
Noord-Hollands Kleigebied	247	190	117	118	110	129	116
Noord-Hollands Zandgebied	428	379	222	222	224	217	214
Oostelijk Zandgebied	33	21	16	14	18	35	36
Overig Nederland	43	29	30	20	23	24	22
Zuidelijk Zandgebied	42	63	73	66	73	92	90
Zuidwestelijk Kleigebied	36	21	14	17	16	25	22
Totaal	1.324	1.177	840	829	800	880	851

Bron: CBS.

¹⁾ inclusief krokus

Tabel 1.2.13. Oppervlakte (ha) bijzondere bolgewassen (BKD keuringsarealen).

	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Allium	62	72	108	120	132	145	159
Chionodoxa	11	19	32	29	24	23	24
Dahlia ¹⁾	365	474	478	-	-	-	-
Hyacinthoides	-	-	26	23	23	22	22
Muscari	68	102	156	156	171	179	194
Puschkinia	5	6	10	9	9	10	8
Scilla	34	27	32	42	37	34	37
Zantedeschia ²⁾	-	-	-	-	-	86	96

Bron: BKD

¹⁾ Vanaf 2000 zijn alleen oplegstatistieken bijgehouden.

²⁾ Gegevens tot 2002 niet openbaar, vanaf 2002 niet gepubliceerd.

1.3 Bolbloemen

Tabel 1.3.1a. Veilingaanvoer bolbloemen snij (x miljoen stuks).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Anemoon coronaria	54,1	65,7	50,7	50,5	48,3	55,6	51,8	53,3	56,6
Gladiool grootbloemig	77,4	71,2	64,1	60	51,3	66,3	57,8	55,6	58,5
Gladiool kleinbloemig	21,7	17,5	14,7	13	11,5	11,6	7,6	7,2	5,4
Hyacint gesneden	19,8	23,5	22,7	23,1	23,8	28,4	27,1	35,9	35,4
Iris	211	237	191	177	206	183	172	154	152
Lelie Aziatische hybride	175	152	146	124	140	148	144	118	98,2
Lelie LA	6,9	5,7	10,2	16,6	24,7	33,2	39	46,2	49
Lelie Longiflorum	46	51,4	55,9	55,3	61,1	74,4	79,5	78,9	78,5
Lelie Oriental	88,2	117	139	146	129	127	133	164	169
Narcis met blad	85,3	79,4	92,1	80,7	83,8	87,7	89,8	89,1	74,3
Narcis zonder blad	84	51,6	63	81,1	99,7	110	122	92,1	110
Nerine bowdenii	18,9	14,4	13	9,9	9,4	8,1	8,2	7,5	6,7
Tulp waarvan:	917	1027	1121	1126	1205	1133	1130	1285	1304
<i>dubbel</i>	131	164	194	199	229	226	213	270	236
<i>enkel</i>	749	821	875	870	889	804	809	899	961
<i>gefranjerd</i>	*	*	*	*	18,5	17,5	17,2	17,6	17,2
<i>geplukt z blad</i>	18,1	12,8	19,4	20,2	21	21,3	22,9	22,5	17,4
<i>leliebloemig</i>	3,2	3,7	3	3,6	5,7	7	9,1	11	10,4
<i>met bol</i>	0,8	1,3	1,1	1,2	1,1	1,4	1,5	1,6	1,4
<i>Parkiet</i>	15,3	23,9	28,8	32,3	40,9	56,2	57,5	63,7	62
Zantedeschia (excl. aethiopica)	7,1	8,6	11,5	17,9	25,6	32,5	40,5	47,5	46,4
Totaal	2730	2949	3116	3107	3324	3232	3233	3520	3549

Bron: VBN

Tabel 1.3.1b. Veilingomzet bolbloemen snij (x miljoen €).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Anemoon coronaria	5,3	6,1	5,8	5,6	5,2	6,1	6,5	6,1	6,3
Gladiool grootbloemig	6,8	6,9	6,7	7,2	6,5	6,6	7,0	7,7	7,1
Gladiool kleinbloemig	1,8	1,6	1,3	1,3	1,0	1,0	0,8	0,7	0,5
Hyacint gesneden	5,0	5,6	5,8	6,5	6,9	8,3	9,3	9,8	10,7
Iris	20,6	19,5	21,4	20,9	16,7	17,3	17,2	15,2	13,2
Lelie Aziatische hybride	39,0	37,4	40,7	39,9	38,0	37,9	37,8	35,8	28,3
Lelie LA	2,1	2,1	4,2	6,5	8,4	10,9	13,0	16,1	15,9
Lelie Longiflorum	16,1	16,7	20,4	23,5	25,8	27,4	28,9	31,2	84,0
Lelie Oriental	46,2	47,2	59,3	66,8	69,6	73,5	76,0	84,9	31,4
Narcis met blad	8,6	9,2	9,2	8,4	7,8	8,5	8,7	8,0	7,4
Narcis zonder blad	3,0	2,0	2,4	3,2	3,5	4,1	4,5	3,3	3,7
Nerine bowdenii	3,4	2,6	2,5	2,2	2,1	2,1	1,9	1,8	1,7
Tulp waarvan:	127,7	135,1	144,9	153,2	158,5	192,9	196,6	195,5	210,0
<i>dubbel</i>	19,0	21,5	24,9	27,7	28,1	34,8	32,7	32,9	33,5
<i>enkel</i>	100,2	103,8	106,8	113,9	107,4	126,5	127,3	122,5	135,8
<i>gefranjeerd</i>	-	-	-	-	2,1	2,5	2,6	2,0	2,5
<i>geplukt z blad</i>	1,0	0,6	1,1	1,3	1,1	1,4	1,6	1,2	1,0
<i>leliebloemig</i>	0,4	0,5	0,5	0,6	0,9	1,2	1,5	1,5	1,7
<i>met bol</i>	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2
<i>Parkiet</i>	3,6	4,7	5,7	0,6	7,1	10,5	11,3	10,8	11,3
Zantedeschia (excl. aethiopica)	3,2	3,8	5,8	8,9	11,5	15,8	19,3	24,3	24,1
Totaal	286	292	324	345	350	397	408	416	420

Bron: VBN

Tabel 1.3.2a. Veilingaanvoer bolbloemen op pot (x miljoen potten).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Hyacint	18,1	23,8	23,6	30,8	28	24,2	27,8	33,5	31,7
Lelie Aziatische hybride	1,9	2,4	2,3	2	1,6	1,9	2,1	2,2	2,2
Lelie Oriental	1,5	1,7	1,7	1,5	1,6	1,6	1,7	1,9	2,1
Lelie Overig	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3
Muscari	2	1,5	2,1	1,9	2,6	3,7	5	5,2	5,2
Narcis	9	9	11,6	12,9	14,7	16,2	18,4	18,7	20,1
Oxalis	1,4	1,6	1,2	1,2	1,4	1,5	1,2	1	1,1
Tulp	1,3	1,9	1,8	1	1,7	1,6	1,9	2,1	1,9
Zantedeschia (excl. aethiopica)	0,4	0,4	1,1	1,6	1,3	1,2	0,7	1,1	1,6
Totaal	35,7	42,5	45,5	53	53	52,1	59	66	66,2

Tabel 1.3.2b. Veilingomzet bolbloemen op pot (x miljoen €).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Hyacint	8,6	10,2	11,7	12,5	12,5	14,0	16,7	17,1	18,9
Lelie Aziatische hybride	1,8	2,2	2,4	2,2	1,9	2,1	2,3	2,5	2,4
Lelie Oriental	2,4	2,8	0,3	2,7	2,8	2,8	3,2	3,7	3,9
Lelie Overig	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4
Muscari	0,7	0,9	1,2	1,1	1,1	2,0	2,8	2,9	3,7
Narcis	4,5	5,7	6,9	7,1	7,7	9,1	10,0	8,6	11,5
Oxalis	0,9	1,0	0,7	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7
Tulp	1,0	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3	1,5	1,5	1,7
Zantedeschia (excl. aethiopica)	0,7	0,9	2,5	3,2	3,0	2,9	2,0	3,8	5,7
Totaal	77	85	96	100	110	75	81	90	49

Bron: VBN.

Toelichting: Uit de tabellen is de specifieke aanvoer niet af te leiden. De differentiatie in verschillende potten en aantal bollen per pot ontbreekt. Het belang van deze differentiatie neemt in de aanvoer sterk toe.

Tabel 1.3.3. Tulpenbroei (aantallen en bedrijven).

Aantal (x 1.000 stuks)	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	390.265	329.334	408.716	311.857	584.992	324.720	431.223
Flevoland	1.725	3.660	11.089	17.481	17.900	23.785	19.415
Kennemerland	43.471	64.843	61.142	58.307	53.640	52.980	56.250
Noordelijk Kleigebied	2.060	5.636	7.677	18.818	14.040	15.949	18.182
Noordelijk Zandgebied	285	2.855	5.650	3.002	2.842	2.728	2.700
Noord-Hollands Kleigebied	183.686	302.223	470.120	529.843	529.952	553.092	598.301
Noord-Hollands Zandgeb.	19.622	21.112	22.109	23.794	28.317	23.489	30.922
Oostelijk Zandgebied	135	607	14.851	99.644	2.973	13.617	7.535
Overig Nederland	12.610	5.855	29.241	23.852	30.666	17.915	20.069
Zuidelijk Zandgebied	8.853	11.171	18.592	52.418	15.625	29.955	42.629
Zuidwestelijk Kleigebied	647	4.332	5.945	10.701	11.917	14.869	15.365
Totaal	663.359	751.628	1.055.132	1.149.717	1.292.864	1.073.099	1.242.591

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	655	571	443	398	369	348	313
Flevoland	4	4	11	16	13	15	16
Kennemerland	62	86	80	77	76	71	68
Noordelijk Kleigebied	9	14	14	24	23	23	26
Noordelijk Zandgebied	2	9	9	6	6	6	4
Noord-Hollands Kleigebied	207	281	310	307	292	305	283
Noord-Hollands Zandgebied	43	41	34	34	34	28	32
Oostelijk Zandgebied	2	3	7	14	13	14	13
Overig Nederland	21	16	48	44	41	40	31
Zuidelijk Zandgebied	29	28	32	36	26	35	29
Zuidwestelijk Kleigebied	6	13	12	12	13	13	14
Totaal	1.040	1.066	1.000	968	906	898	829

Bron: CBS.

Tabel 1.3.4. Tulpenbroei, broeisysteem 2002.

Aanwezig op bedrijven	Water, vaste tafel	Water, verplaatsbare tafel/tablet	Grond in kisten vast tafel/op de grond	Grond in kisten, verplaatsbare tafel/tablet	Volle grond	Totaal
Bollenstreek "De Zuid"	335	31	19	140	43	568
Flevoland	15	5	5	1	4	30
Kennemerland	70	3	0	16	9	98
Noordelijk Kleigebied	23	5	12	4	2	46
Noordelijk Zandgebied	6	1	2	3	0	12
Noord-Hollands Kleigebied	302	62	55	114	107	640
Noord-Hollands Zandgebied	26	1	3	12	7	49
Oostelijk Zandgebied	12	2	0	4	1	19
Overig Nederland	39	2	1	12	0	54
Zuidelijk Zandgebied	35	3	4	12	2	56
Zuidwestelijk Kleigebied	12	4	4	2	2	24
Totaal	875	119	105	320	177	1596

Oppervlakte (m²)	Water, vaste tafel	Water, verplaatsbare tafel/tablet	Grond in kisten, vast tafel/op de grond	Grond in kisten, verplaatsbare tafel/tablet	Volle grond	Totaal
Bollenstreek "De Zuid"	57,96	5,13	4,77	21,39	7,82	97,07
Flevoland	3,89	1,52	1,19	0,08	1,09	7,77
Kennemerland	9,6	0,25	0	1,47	1,72	13,04
Noordelijk Kleigebied	2,53	0,35	1,53	0,28	0,3	4,99
Noordelijk Zandgebied	0,42	0,03	0,05	0,29	0	0,79
Noord-Hollands Kleigebied	81,88	14,75	12,22	22,05	32,21	163,11
Noord-Hollands Zandgebied	3,75	0,14	0,21	2,64	0,3	7,04
Oostelijk Zandgebied	2,69	1,17	0	0,19	0,12	4,17
Overig Nederland	3,36	0,28	0,05	1,36	0	5,05
Zuidelijk Zandgebied	5,16	0,54	0,24	1,15	0,05	7,14
Zuidwestelijk Kleigebied	2,08	1,38	0,55	0,09	0,06	4,16
Totaal	173,32	25,54	20,81	50,99	43,67	314,33

Bron: CBS Landbouwtelling 2002.

Toelichting: In de Landbouwtelling van 2002 is de methode waarmee de tulpen worden gebroeid eenmalig geïnventariseerd. Gevraagd is naar oppervlakte in m² (totale oppervlakte van de beteelde kas, inclusief paden, goten enz.). Daarbij is onderscheid gemaakt naar water op vaste tafel, op water op verplaatsbare tafel of tablet, op grond in kisten op vaste tafel of op de grond, op grond in kisten op verplaatsbare tafel of tablet of, als laatste mogelijkheid, in de volle grond (eventueel in rolkas). Het is daarbij dus mogelijk dat op één bedrijf meer dan één broeiersysteem voorkomt.

Tabel 1.3.5. Narcissenbroei (oppervlakte en aantallen bedrijven).

Oppervlakte	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	4.499	3.340	2.620	2.989	3.346	2.746	2.619
Flevoland	0	0	0	0	0	0	0
Kennemerland	183	177	91	62	64	65	52
Noordelijk Kleigebied	19	13	19	31	29	25	31
Noordelijk Zandgebied	1	5	3	2	2	0	0
Noord-Hollands Kleigebied	60	54	20	48	52	28	63
Noord-Hollands Zandgebied	177	99	131	74	85	85	109
Oostelijk Zandgebied	4	17	14	38	30	16	14
Overig Nederland	34	2	13	61	55	54	15
Zuidelijk Zandgebied	135	123	137	116	117	130	115
Zuidwestelijk Kleigebied	17	15	0	0	4	4	4
Totaal	5.129	3.845	3.047	3.421	3.784	3.153	3.021

Aantal bedrijven	1990	1994	1998	2000	2001	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	333	255	196	204	192	176	171
Flevoland	0	0	0	0	0	1	0
Kennemerland	16	12	12	8	8	11	7
Noordelijk Kleigebied	2	3	2	2	2	3	3
Noordelijk Zandgebied	1	1	2	2	2	1	1
Noord-Hollands Kleigebied	6	7	3	6	4	3	4
Noord-Hollands Zandgebied	20	17	17	14	12	15	16
Oostelijk Zandgebied	2	4	4	7	4	5	5
Overig Nederland	4	1	3	3	2	2	2
Zuidelijk Zandgebied	16	8	9	8	7	9	10
Zuidwestelijk Kleigebied	4	1	0	0	1	1	1
Totaal	404	309	248	254	234	227	220

Bron: CBS.

Tabel 1.3.6. Hyacintenbroei (aantallen en bedrijven).

	Stuks (snij en pot)		Aantal bedrijven	
	2002	2003	2002	2003
Bollenstreek "De Zuid"	55.781	75.410	93	91
Flevoland	0	0	0	0
Kennemerland	3.245	3.027	7	6
Noordelijk Kleigebied	0	0	0	0
Noordelijk Zandgebied	6	0	1	0
Noord-Hollands Kleigebied	1.435	80	3	2
Noord-Hollands Zandgebied	1.635	2.893	5	8
Oostelijk Zandgebied	1	1	1	1
Overig Nederland	3.827	4.950	5	6
Zuidelijk Zandgebied	594	120	4	2
Zuidwestelijk Kleigebied	20	50	1	1
Totaal	66.544	86.531	120	117

Bron: CBS

1.4 Bloembollen en bolbloemen, BSS en NGE

Bloembollen

	BSS			NGE per ha		
	1999	2001	2003	1999	2001	2003
Gladiolen	14.900	13.600	13.800	10,72	9,78	10,04
Hyacinten	26.200	23.200	23.400	18,85	16,69	17,02
Irissen	14.100	15.800	16.100	10,14	11,37	11,71
Krokussen	18.400	16.000	16.700	13,24	11,51	12,15
Lelies	33.600	30.100	31.600	24,17	21,65	22,98
Narcissen	17.900	17.500	17.800	12,88	12,59	12,95
Overige bol- en knolgewassen	18.100	17.600	21.000	13,02	12,66	15,27
Tulpen	19.300	17.400	17.700	13,8	12,52	12,87

Bron: LEI-WUR

Bolbloemen

		Eenheid BSS			NGE per ha		
		1999	2001	2003	1999	2001	2003
Hyacinten	1000	-	84	84	-	0.06	0.061
Lelies	ha	179.000	196.500	198.000	128,78	141,37	144,00
Narcissen	kg	1	1	1	0.0006	0.00063	0.00073
Tulpen	1000	50	56	62	0.036	0.040	0.045

Bron: LEI-WUR.

Toelichting: meer informatie over NGE is te verkrijgen bij LEI-WUR en CBS.

Nederlandse grootte-eenheden (nge)

Bedrijfsomvang en bedrijfstype van agrarische bedrijven worden meestal vastgesteld met behulp van Nederlandse grootte-eenheden. In het verleden werden daarvoor vaak de standaardbedrijfseenheden (sbe) gebruikt, maar de sbe-normen worden sinds 1997 niet meer opnieuw vastgesteld.

NGE zijn eenheden brutostandaardsaldo (bss) die gecorrigeerd zijn voor de prijsontwikkeling van het saldo in Nederland. Het wordt berekend door de bss te delen door een bepaalde deelfactor. Voor het prijsniveau van 1996 en 1998 was deze 1.390 ecu en voor het prijsniveau van 2000 €1.375,-

Doel

De NGE wordt voor verschillende doeleinden gebruikt, zoals voor statistiek (o.a. typologie van bedrijven) en in bedrijfseconomisch onderzoek (o.a. bedrijfsomvang). Ook dient de NGE als grondslag voor heffingen, regelgeving (bijvoorbeeld door LASER van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, maar ook door provincies en gemeenten) en bij de uitvoering van wetgeving.

2 Variabele kosten

2.1 Meststoffen

	Gehalte	Eenheid	Prijs in € (los product)	Prijs in € (zakken 25 kg)
Stikstofmeststoffen (N)				
Chilisalpeter (chloorvrij)	16	100 kg	24,40	27,90
Kalkammonsalpeter	27	100 kg	14,30	17,80
Kalksalpeter Landbouwkwaliteit	15,5	100 kg	24,00	27,50
Kalksalpeter Tuinbouwkwaliteit	15,5	100 kg	35,00	38,50
Zwavelzure Ammoniak	21	100 kg	16,50	20,00
Calcinit	15,5	100 kg	35,00	38,50
Fosfaatmeststoffen (P ₂ O ₅)				
Superfosfaat	20	100 kg	10,60	14,10
Tripelsuperfosfaat	46	100 kg	21,10	24,60
Thomaskali	14	100 kg	16,70	20,20
Kalimeststoffen (K ₂ O)				
Kali 60 (chloorhoudend)	60	100 kg	18,70	22,20
Patentkali	30	100 kg	18,50	22,00
Mengmeststoffen				
NPK 7+14+28 (chloorarm)		100 kg	30,80	34,30
NPK 15+12+24 (chloorhoudend)		100 kg	24,00	27,50
NPK 17+17+17 (chloorhoudend)		100 kg	25,10	28,60
NP 23+23		100 kg	23,30	26,80
NP 26+14		100 kg	19,80	23,30
Thomasmeel 0+8+15+6		100 kg	16,70	20,20
Agroblen NPK 20+10+10 (5-6 maanden)		100 kg	131,00	134,50
Kalkmeststoffen (CaO)				
Betacal-carbo=schuumaarde (vast)	29	ton		9,10
Dolokal (5% MgO)	47	ton		10,20
Dolokal Supra (19% MgO)	30	ton		9,50
Andere meststoffen				
Entec 20+5+5 (+5 MgO + 10 sulfaat)		100 kg	18,30	21,80
Esta Kieseriet (fijn)	27% MgO	100 kg	17,80	21,30
Borax (decahydraat)	11,3 % B	liter	1,63	
Organische kippenmestkorrels		100 kg		22,12
Meststoffen gebruikt in de broeierij				
Kalksalpeter Tuinbouwkwaliteit		100 kg	35,00	38,50
Kalisalpeter (14+46+0)		100 kg	53,80	57,30
Polyfeed Prelude (12+36+12+2)		100 kg		130,64
Polyfeed Sonata (15+5+30+3)		100 kg		107,09
Peeters Professional (20+10+20)		100 kg		261,11
Biri 3 (7+16+33)		1 kg		2,55
Biri 5 (9+16+41)		1 kg		2,55
Fe-EDDHA		1 kg		13,53

Bron: Nuyens Agrarisch Centrum B.V., Limmen; Agrifirm, Zwaagdijk

2.2 Overige grond- en hulpstoffen

	Eenheid	Prijs (€)
Afdekzand	1000 kg	17,00
Champost	m ³	4,00
GFT-compost	m ³	4,75
Groencompost	m ³	4,05
Leliepotgrond	m ³	30,00
Plastic aan de rol breedte 2 m)	100 m	27,88
Plastic potjes 7x7x6 cm	1000 stuks	13,00
Plastic potjes Ø 12 cm	1000 stuks	32,00
Plastic potjes Ø 9 cm	1000 stuks	20,00
Plastic potjes Ø 9 cm bedrukt	1000 stuks	28,00
Potgrond	m ³	27,00
Potgrond, 10% zand	m ³	28,00
Potgrond, 15% zand	m ³	29,00
Potgrond, 25% zand	m ³	31,00
Stekzand	1000 kg	17,00
Stro balen 20-25 kg	ton	90,00
Stro balen 400 kg	ton	82,50
Cellulose	100 kg	34,06
Netten tbv tulpen teelt, buisnet 1,80	ha	1450
Netten tbv tulpen teelt, dubbel vlaknet	ha	1775
Vaste rundermest	m ³	10,00
Vermiculite	100 liter	9,00

Bron: Elka Kistenfabriek, Sassenheim; Tuinbouwartikelen P.J. v.d. Veek, Lisse; Van Egmond B.V, Oegstgeest (potgrond); Heemskerk Handel & Transport, Noordwijkerhout (mest); Strohandel & Dierenvoeder Transport, Noordwijkerhout

2.3 Gewasbescherming

De hieronder vermelde middelen zijn gebaseerd op een geldige toelating in mei 2004. Via de website van de KAVB (www.kavb.nl) is de meest actuele informatie te vinden over bolspecifieke toelatingen. De vermelde prijzen zijn verkregen vanuit prijsopgave van de gewasbeschermingshandel. De middelen met ^(k) zijn alleen in kassen toegelaten.

2.3.1 Bolontsmettingmiddelen

Werkzame stof	Gehalte	Handelsnaam middel	Prijs (€)	Per:
captan	80%	CAPTOSAN SPUITKORREL 80 WG	9,22	kg
	83%	CAPTAN 83% SPUITPOEDER		
	80%	MERPAN SPUITKORREL		
	500 g/l	BRABANT CAPTAN FLOWABLE	6,28	L
	500 g/l	CAPTOSAN 500 SC		
	546 g/l	LUXAN CAPTAN FLOWABLE		
carbendazim / diethofencarb ^(k)	25%; 25%	SUMICO	96,85	Kg
chloorthalonil/prochloraz	330 g/l, 105/g/l	ALLURE-VLOEIBAAR	29,25	L
fluazinam	500 g/l	FLUAZINAM 500 SC	63,00	L
		FYLAN FLOW		
		OHAYO		
		PARIMCO FLUAZINAM		
		SHIRLAN		
		SHIRLAN FLOW		
folpet / prochloraz	450 g/l; 120 g/l	MIRAGE PLUS 570 SC	27,25	L
formaldehyde	400 g/l	FORMALINE	0,66	L
imidacloprid	70%	ADMIRE	520,00	L
		IMEX-IMIDACLOPRID		
ipridion	500 g/l	ROVRAL AQUAFLO	71,73	L
	50%	ROVRAL WP	68,46	Kg
prochloraz	450 g/l	MIRAGE ELAN	50,00	L
		SPORTAK EW		L
procymidon	50%	SUMISCLEX	71,85	Kg
	500 g/l	SUMISCLEX VLOEIBAAR	70,10	L
pyrimethanil ^(k)	400 g/l	SCALA	44,00	L
thiofanaat-methyl	70%	TOPSIN M SPUITPOEDER	25,26	Kg
	500 g/l	TOPSIN M VLOEIBAAR	19,58	L
waterstofperoxide/perazijnzuur	220 g/l, 55 g/l	JET 5	15,00	L

2.3.2 Grondontsmettingsmiddelen

Werkzame stof	Gehalte	Handelsnaam middel	Prijs	Per:
metam-natrium	510 g/l	BASF MONAM CONC.	1,65	l

2.3.3 Grondbehandelingsmiddelen

Werkzame stof	Gehalte	Handelsnaam middel	Prijs (€)	Per:
aldicarb	10%	TEMIK 10G GYPSUM	21,93	kg
dazomet	99%	BASAMID STROOIMIDDEL	7,55	kg
ethoprofos	20%	MOCAP 20 GS	12,40	kg
etridiazool ^(k)	35%	AATERRA	188,15	kg
flutolanil	450 g/l	MONARCH	57,25	l
formaldehyde	400 g/l	FORMALINE	0,66	l
fosethyl-aluminium ^(k)	80%	ALIETTE WG	38,25	kg
metalaxyl-m	465,2 g/l	RIDOMIL GOLD	419,16	l
oxamyl	10%	VYDATE 10G	13,50	kg
propamocarb-hydrochloride	722 g/l	PREVICUR N	69,23	l
tolclofos-methyl	500 g/l	RIZOLEX VLOEIBAAR	40,18	l

2.3.4 Gewasbehandelingsmiddelen

Werkzame stof	Gehalte	Handelsnaam middel	Prijs (€)	Per:
captan	80%	CAPTOSAN SPUITKORREL 80 WG	9,22	kg
	83%	CAPTAN 83% SPUITPOEDER		kg
	80%	MERPAN SPUITKORREL		kg
	500 g/l	BRABANT CAPTAN FLOWABLE	6,28	l
	500 g/l	CAPTOSAN 500 SC		l
	546 g/l	LUXAN CAPTAN FLOWABLE		l
chloorthalonil/prochloraz	330 g/l,105/g/l	ALLURE-VLOEIBAAR	29,25	l
fluazinam	500 g/l	SHIRLAN FLOW	63,00	
		OHAYO		
		FLUAZINAM 500 SC		
		FYLAN FLOW		
		PARIMCO FLUAZINAM		
		SHIRLAN		
folpet / prochloraz	450 g/l; 120 g/l	MIRAGE PLUS 570 SC	27,25	l
ipridion	50%	ROVRAL WP	68,46	kg
	500 g/l	ROVRAL AQUAFLO	73,06	l
kresoxim-methyl	500 g/l	KENBYO	145,80	l
mancozeb	450 g/l	DITHANE VLOEIBAAR	5,20	l
mancozeb/boscakid	63%; 8%	NAUTILUS	60,00	kg
mepanipyrim	440 g/l	FRUPICA SC	114,00	l
procymidon	50%	SUMISCLEX	71,85	kg
	500 g/l	SUMISCLEX VLOEIBAAR	70,10	l
tebuconazool	25%	FOLICUR	48,75	kg
	250 g/l	HORIZON	52,35	l
thiofanaat-methyl	500 g/l	TOPSIN M VLOEIBAAR	19,58	l
trifloxistrobin	50%	FLINT	203,00	kg

2.3.5 Groeiregulatoren

In 2005 zijn groeiregulatoren niet toegelaten in de bloembollen en bolbloementeelt.

2.3.5 Insecticiden

Werkzame stof	Gehalte	Handelsnaam middel	Prijs (€)	Per:
A. Gewasbehandeling				
deltamethrin	6,2%	DECIS MICRO	104,32	kg
dimethoaat	400 g/l	PERFEKTHION	8,13	l
esfenvaleraat	25 g/l	SUMICIDIN SUPER	52,26	l
imidacloprid	70%	ADMIRE	520,00	l
lambda-cyhalothrin	50 g/l	KARATE	62,30	l
malathion	500 g/l	BRABANT MALATHION 50%	13,35	l
minerale olie	800 g/l	LUXAN OLIE-H	2,70	l
		PIRIMOR		
pirimicarb	10%	ROOKONTWIKKELAAR	13,26	st
	50%	PIRIMOR	60,26	kg
pymetrozine	50%	PLENUM 50 WG	124,95	kg
C. Ruimtebehandeling				
pirimifos-methyl	500 g/l	ACTELIC 50	75,65	l

2.3.6 Middelen tegen andere dieren

Werkzame stof	Gehalte	Handelsnaam middel	Prijs (€)	Per:
bromadiolon	10 g/l	ARVICOLEX	840,00	l
magnesiumfosfide	66%	MAGTOXIN WM	115,00	kg
metaldehyde	6%	METALD-SLAKKENKORRELS	9,40	kg
ziram	32%	AAPROTECT	13,05	kg

2.3.7 Onkruidbestrijding

Werkzame stof	Gehalte	Handelsnaam middel	Prijs (€)	Per:
B. Contactherbiciden				
cycloxydim	100 g/l	FOCUS PLUS	30,00	l
fenmedifam	160 g/l	AAKO PHENMEDIPHAM VLOEIBAAR		
	157 g/l	AGRICHEM FENMEDIFAM	7,83	l
	157 g/l	FENMEDIFAM		
	160 g/l	HERBASAN		
	160 g/l	LUXAN FENMEDIFAM VLOEIBAAR		
fluazifop-p-butyl	125 g/l	FUSILADE	43,95	l
haloxyfop-p-methyl	108 g/l	GALLANT 2000	110,07	l
paraquat-dichloride	200 g/l	GRAMOXONE	13,97	l
quizalofop-p-ethyl	50 g/l	TARGA PRESTIGE	48,50	l
C. Bodemherbiciden				
asulam	400 g/l	ASULOX	16,00	l
chloorprofam	400 g/l	BRABANT CHLOOR-IPC VL	20,19	l
	400 g/l	CHLORISYL		
	400 g/l	ISOPAN		
	400 g/l	LUXAN CHLOOR-IPC 40%		
	408,2 g/l	VLOEIBAAR		
chloridazon	65%	BETTER DF PYRAMIN DF	24,50	kg
linuron	500 g/l	BRABANT LINURON FLOWABLE	22,45	l
metamitron	70%	GOLTIX WG	32,00	kg
metoxuron	80%	DOSANEX	49,50	kg
D. Leeg land				
2,4-D / MCPA	103 g/l; 234 g/l	ANTIKIEK	7,91	l
diquat dibromide	200 g/l	REGLONE	17,41	l
diquat dibromide / paraquat-dichloride	80 g/l; 120 g/l	ACTOR	15,65	l
glyfosaat	360 g/l	ROUNDUP	10,99	l
glufosinaat-ammonium	150 g/l	FINALE SL 14	23,50	l
mcpa	500 g/l	BRABANT MCPA 500	6,20	l
paraquat-dichloride	200 g/l	AGRICHEM PARAQUAT	13,47	l
		GRAMOXONE		
		LUXAN PARAQUAT		

2.4 Overige toegerekende kosten

2.4.1 Hagelverzekering

Tarieven per € 1000,- verzekerd bedrag.

Tariefgebied (zie tabel):	1	2	3	4	5	6	7
Anemonen	-	-	-	-	-	-	-
Galanthus	-	-	-	-	-	-	-
Krokussen	4,68	4,25	3,83	3,4	3,19	2,76	-
Muscari's	-	-	-	-	-	-	-
Narcissen	-	-	-	-	-	-	-
Fritillaria meleagris	-	-	-	-	-	-	-
Hyacinten	-	-	-	-	-	-	-
Irissen	6,88	6,25	5,63	5	4,69	4,06	-
Ixia's	-	-	-	-	-	-	-
Scilla's	-	-	-	-	-	-	-
Alliums	-	-	-	-	-	-	-
Colchium	9,46	8,60	7,74	6,88	6,45	5,59	-
Ornithogalum	-	-	-	-	-	-	-
Tulpen	-	-	-	-	-	-	-
Botanische tulpen	10,73	9,75	8,78	7,8	7,31	6,34	-
Fritillaria imperialis	12,1	11	9,9	8,88	8,25	7,15	-
Dahlia's	9	7,65	6,3	5,4	4,5	3,6	3,15
Ranonkels	-	-	-	-	-	-	-
Acidanthera	-	-	-	-	-	-	-
Freesia's	9,25	7,86	6,48	5,55	4,63	3,7	3,24
Gladiolen	-	-	-	-	-	-	-
Montbretia's	-	-	-	-	-	-	-
Leliebollen	13,5	11,5	9,45	8,1	6,75	5,4	4,75
Zantheschia (Calla)	-	-	-	-	-	-	-
Lelie zaad en schub	28	23,8	19,6	16,8	14	11,2	9,8
Knolbegonia's incl. wachtbedden	34	28,9	23,8	20,4	17	13,6	11,9

Basis eigen risico 5 % van het beschadigde gedeelte. Bij een eigen risico van 10 % geldt een premiekorting van 20 %.

Voor knolbegonia's geldt een afwijkend risico: in de periode 1 oktober t/m 31 december wordt dit verhoogd met 5 %-punten.

Duur van de verzekering 5 jaar.

Bij een 1-jarig contract wordt de premie met 25 % verhoogd.

Tariefgebieden:

De kans op hagel verschilt per regio. De tarieven van de A-dekking (hagel en brand) variëren hiermee. Tarief is gekoppeld aan de postcode van het perceel.

Postcode	Tarief gebieden	Postcode	Tarief gebieden	Postcode	Tarief gebieden	Postcode	Tarief gebieden
1000-1299	6	4700-4729	4	6000-6016	1	8270-8279	3
1300-1379	5	4730-4799	6	6017-6029	3	8280-8299	4
1380-1488	6	4800-4843	4	6030-6039	1	8300-8324	5
1489-1499	7	4844-4846	6	6040-6085	3	8325-8699	6
1500-1729	6	4847-4849	4	6086-6096	1	8700-8729	7
1730-1769	7	4850-4869	3	6097-6119	3	8730-8739	6
1770-1779	6	4870-4919	4	6120-6499	2	8740-8769	7
1780-1799	7	4920-4929	6	6500-6583	5	8770-8799	6
1800-1849	6	4930-4999	4	6584-6599	4	8800-8829	7
1850-2129	7	5000-5139	3	6600-6995	5	8830-8849	6
2130-2159	6	5140-5257	4	6996-7299	4	8850-8899	7
2160-2249	7	5258-5299	3	7300-7381	5	8900-9029	6
2250-3769	6	5300-5339	5	7382-7739	4	9030-9059	7
3770-3789	5	5340-5359	4	7740-7769	6	9060-9069	6
3790-3839	6	5360-5365	5	7770-7799	4	9070-9079	7
3840-3899	5	5366-5429	4	7800-7839	6	9080-9119	6
3900-3999	6	5430-5444	5	7840-7869	5	9120-9199	7
4000-4119	5	5445-5471	4	7870-7899	6	9200-9429	6
4120-4146	6	5472-5719	3	7900-7939	5	9430-9459	5
4147-4199	5	5720-5729	4	7940-7949	6	9460-9829	6
4200-4324	6	5730-5749	3	7950-7969	4	9830-9849	7
4325-4399	7	5750-5767	4	7970-7999	6	9850-9879	6
4400-4483	6	5768-5799	1	8000-8069	4	9880-9899	7
4484-4529	7	5800-5839	5	8070-8089	5	9900-9904	6
4530-4559	6	5840-5899	4	8090-8159	4	9905-9938	7
4560-4599	4	5900-5959	3	8160-8179	5	9939-9944	6
4600-4634	6	5960-5979	4	8180-8199	4	9945-9978	7
4635-4649	4	5980-5994	1	8200-8259	5	9979-9999	6
4650-4699	6	5995-5999	3	8260-8269	6		

Bron: Interpolis, 2003.

2.4.2 Waterschadeverzekering

Het is in 2005 mogelijk gewassen te verzekeren tegen waterschade. De voorschotpremie bedraagt € 2,20 per €1000 euro verzekerd bedrag (2,2 promille). De maximale naheffing bedraagt 13,2 promille.

Gemiddelde jaarlijkse premie € 4,50 per €1000 euro verzekerd bedrag (4,5 promille).

Bij het berekenen van de premie wordt uitgegaan van een verzekerd bedrag per teelt.

Verzekerd bedrag per ha (1 ha = 700 rr, 1 rr = 0,00143 ha)	€
Acidanthera	21.500
Allium (goedkopere cultivars)	
- groep 1 (goedkopere cultivars)	42.000
- groep 2 (duurdere cultivars)	63.000
Chionodoxa	31.500
Colchicum	56.000
Dahlia	
- zaad	17.500
- stek	38.500
Fritillaria	110.000
Gladiool	
- leverbaar	17.500
- kralen	24.500
Hyacint	63.000
Iris	
- groep 1 (Hollandse Irisgroep (grof- en fijnbollig) (goedkopere cultivars)	21.000
(duurdere cultivars)	32.000
- groep 2 (Danfordiae-, Reticulata- en Bucharicagroepen) (goedkopere cultivars)	34.000
(duurdere cultivars)	51.000
Ixia	21.000
Knolbegonia	
- gewone knolbegonia's	31.500
- veredelde vormen	45.500
Krokus	42.000
Lelie	
- groep 1 (goedkopere cultivars)	30.000
- groep 2 (duurdere cultivars)	45.000
Montbretia	49.000
Muscari	42.000
Narcis	23.000
Nectaroscordum (siculum)	35.000
Puschkinia	35.000
Ranonkel	38.500
Scilla	58.000
Tulp	
- groep 1 (goedkopere cultivars)	42.000
- groep 2 (duurdere cultivars)	62.000
- groep 3 (duurste cultivars)	93.000
Zantedeschia (Calla)	56.000

Bron: OWM AquaPol.

2.5 Energie

De hier gegeven energiecijfers zijn de best mogelijke schattingen van het normatieve energieverbruik (€/ha en €/1000 stuks gebroeid) welke op een praktijkbedrijf behaald kan worden. In de praktijk is variatie erg groot. Dit bleek onder andere uit een enquête onder 350 bloembollentelers/broeiers (enquête Evaluatie Energie Besparings Plannen (EBP, 2001)). Oorzaken van deze spreiding zijn o.a. ouderdom van de installaties en gebouwen maar ook de gehanteerde uitgangspunten..

De belangrijkste energieposten in de bollensector zijn:

1. drogen & bewaren (gas en elektra)
2. koelen & bewortelen (elektra)
3. kaswarmte (gas)
4. overig (elektra voor machines)

Voor de post drogen & bewaren zijn de hier gepresenteerde cijfers gebaseerd op de Tebodinstudie (1993), waar mogelijk aangepast met de in de enquête EBP (met name het elektraverbruik) aanwezige trends. De post koelen & bewortelen is geschat op basis van een PPO-rekenmodel (uit 2002). De post kaswarmte is geschat vanuit een rekenmodel van PPO-glas, gecombineerd met cijfers uit de Tebodinstudie. Overige uitgangspunten:

- benuttingsgraad kas: 90%
- gasverbruik bij ketelrendement: 85%
- gasverbruik kas met energiescherm; ZONDER scherm ongeveer 25-30% hoger
- cijfers berekend bij een uitvalpercentage in de broei van 0%

In de praktijk kan het energieverbruik daardoor sterk afwijken van de hier gepresenteerde normatieve gegevens.

Energieverbruik - Tulp teelt (opbrengst 400.000 stuks leverbaar/ha).

Opbrengst stuks leverbaar/ha	Gas (m ³ /ha)		Elektra (kWh/1000)	
	Gas (m ³ /ha)	Elektra (kWh/ha)	Gas (m ³ /1000)	Elektra (kWh/1000)
Drogen en Bewaren plantgoed	1228	4830	-	-
Drogen en Bewaren leverbaar	451	3396	1,13	8,49
Koeling + beworteling	-	-	-	11,21
Kas	-	-	16,65	-
Overig	-	900	-	1,50
Totaal teelt	1679	9126	-	-
Totaal broei	-	-	16,65	12,71

Energieverbruik - Tulp, diverse broeisystemen.

		Broeisysteem		
		potgrond	water	eb/vloed
Koeling + beworteling	elektra (kWh/1000)	11,21	5,63	7,68
Kas	gas (m ³ /1000)	16,65	15,74	12,95

Energieverbruik - Hyacint teelt (opbrengst 275.000 stuks leverbaar per ha).

	Gas (m ³ /ha)	Elektra (kWh/ha)
Drogen en Bewaren plantgoed	2082	5026
Bewaren leverbaar	849	7781
Overig	-	900
Totaal teelt	2933	13707

Energieverbruik - Hyacint broei.

	Pot		Snij	
	gas (m ³ /1000)	elektra (kWh/1000)	gas (m ³ /1000)	elektra (kWh/1000)
Bewaren leverbaar	4,50	41,20	3,09	28,30
Koeling + beworteling	-	23,80	-	13,31
Kas	11,00	-	17,94	-
Overig	-	1,50	-	1,50
Totaal broei	11,00	25,30	17,94	14,81

Energieverbruik – Iris (opbrengst 900.000 stuks leverbaar/ha).

	Gas (m ³ /ha)	Elektra (kWh/ha)	Gas (m ³ /1000)	Elektra (kWh/1000)
Drogen en Bewaren plantgoed	180	2050	-	-
Bewaren leverbaar	350	3170	0,39	3,52
Koeling + beworteling	-	-	-	-
Kas	-	-	23,72	-
Overig	-	450	-	0,75
Totaal teelt	531	5669		
Totaal broei			23,72	0,75

Energieverbruik – Narcis, groot, snij (opbrengst 200.000 stuks leverbaar/ha).

	Gas (m ³ /ha)	Elektra (kWh/ha)	Gas (m ³ /1000)	Elektra (kWh/1000)
Drogen en bewaren	97	294	0,49	1,42
Overig	-	-	-	-
Koeling + beworteling	-	-	-	-
Kas	-	-	10,29	-
Overig	-	75	-	0,04
Totaal teelt	97	369	-	-
Totaal broei	-	-	10,29	0,04

Energieverbruik – Narcis, miniatuur (opbrengst 500.000 stuks leverbaar/ha).

	Gas (m ³ /ha)	Elektra (kWh/ha)	Gas (m ³ /1000)	Elektra (kWh/1000)
Drogen en bewaren plantgoed	97	294	0,27	0,82
Drogen en bewaren leverbaar				
Overig				
Koeling + beworteling				
Kas			8,41	
Overig		75		0,04
Totaal teelt	97	369		
Totaal broei			8,68	0,04

Energieverbruik - Lelie (Oriental) (opbrengst 250.000 stuks leverbaar/ha).

	Gas (m ³ /ha)	Elektra (kWh/ha)	Gas (m ³ /1000)	Elektra (kWh/1000)
Drogen	-	1848	-	-
Bewaren plantgoed	-	3220	-	-
Bewaren leverbaar	-	945	-	-
Overig	-	-	-	-
Koeling + beworteling*	-	-	-	-
Kas	-	-	113,38	-
Overig	-	975	-	2,50
Totaal teelt	-	6988	-	-
Totaal broei	-	-	113,38	2,50

*koeling niet op het bedrijf

Energieverbruik - Lelie (Aziat) (Oriental) (opbrengst 250 000 stuks leverbaar/ha).

	Gas (m ³ /ha)	Elektra (kWh/ha)	Gas (m ³ /1000)	Elektra (kWh/1000)
Drogen	-	1848	-	-
Bewaren plantgoed	-	3220	-	-
Bewaren leverbaar	-	945	-	-
Overig	-	-	-	-
Koeling + beworteling*	-	-	-	-
Kas	-	-	95,09	-
Overig	-	975	-	2,50
Totaal teelt	-	6988	-	-
Totaal broei	-	-	95,09	2,50

**koeling niet op het bedrijf*

2.5.1 Gasprijs

Binnen de glastuinbouw is aardgas de meest toegepaste vorm van brandstof. De gasprijs is sinds 1981 gekoppeld aan de prijs van ruwe olie op de wereldmarkt. Sinds 1 juli 2004 is de markt voor aardgas vrij. De gasprijs is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Commodity: het gas zelf
- Transport: het gebruik van de gasleidingen naar de afnemer toe
- Diensten: extra diensten die de gasleverancier kan leveren, bijvoorbeeld flexibiliteit
- Heffingen (EB en BTW)

De prijzen voor commodity en diensten zijn vrij onderhandelbaar. De prijs voor transport wordt gecontroleerd door de DTe en kunt u vinden op www.dte.nl. De heffingen (Energiebelasting en BTW) worden vastgesteld door de overheid.

De commodityprijs kan berekend worden met de formule:

$$[x] * P + [y] * G + [z]$$

P is de prijs van zware stookolie

G is de prijs van lichte olie

Voor x, y en z worden de waarden per jaar bepaald.

Voor 2005:

X = 0.0175

Y = 0.03102

Z = 2.498

Berekende gasprijs (commodity)

	2004	2005	2005	2005
	P	P	G	Berekende gasprijs (€ct/m ³)
januari	137	134	299	14,118
februari	130	142	317	14,816
maart	148	171	367	16,875
april	148	177	379	17,352
mei	163	180	352	16,567
juni	153	190	420	18,851
juli	154	207	437	19,676
augustus	151	228	461	20,788
september *(t/m15/9)	149	245	491	22,016
oktober	171			
november	150			
december	144			

De boven weergegeven gasprijs zonder transport kosten.

EB tuinbouwgas

Op tuinbouwbrandstoffen wordt door de overheid Energiebelasting (EB) en BTW vastgesteld en geheven. Voor de tuinbouw geldt een beperkte Energiebelasting (EB) op aardgas. Om in aanmerking te komen voor de beperkte Tuinbouw-Energiebelasting op aardgas, moet een bedrijf een verklaring aanvragen bij LASER. De verklaring van Laser is ook bedoeld om i.p.v. het 19% BTW-tarief het lage 6% BTW-tarief op tuinbouwgas te verkrijgen. Het formulier kunt u via www.hetInVloket.nl downloaden.

Tabel EB tarieven voor 2005 (€ct/m³ aardgas)

	Algemene EB per 1- 1-2005	Tuinbouw- EB per 1- 1-2005
0 - 5.000 m ³	14,94	1,378
5.000 - 170.000 m ³	10,19	1,707
170.000 - 1 mln m ³	3,11	1,573
1mln m ³ - 10 mln m ³	1,15	1,15
boven 10 mln m ³ zakelijk	0,76	0,76

EB overige tuinbouwbrandstoffen

Voor gebruik van olie, bulk en flessengas ten behoeve van het bevorderen van het groeiproces van tuinbouwproducten, geldt eveneens een speciale (lagere) energiebelasting (EB). Voor de tuinder gelden de volgende EB-tarieven per 1 januari **2005**

	EB per 1-1-2005
Zware stookolie	geen*
Halfzware olie per 1000 l	17,1484
Gasolie per 1000 l	17,2758
Vloeibaargemaakte petroleumgas (LPG) per 1000 kg	20,6073

*Voor zware stookolie wordt geen EB geheven. De voormalige BSB (brandstofbelasting) is verrekend in de accijns voor zware stookolie.

De tuinders moeten eerst de hogere algemene (hogere) EB op halfzware olie, gasolie, bulk en flessengas betalen om daarna teruggaaf te vragen. Dat kan elk kwartaal bij de inspecteur van de omzetbelasting. In de drie maanden na elk kwartaal kan teruggaaf worden aangevraagd. Bij de eerste aanvraag in een kalenderjaar moet een verklaring van Laser worden toegevoegd. Om de energieheffing terug te krijgen mag op de bedrijven geen aansluiting voor aardgas zijn. Het formulier is te vinden op www.hetlnvloket.nl.

Meer informatie bij de belastingdienst douane, telefoon 0800-0143.

Meer informatie over energieprijzen is te vinden op www.productschaptuinbouw.nl

2.5.2 Elektriciteitsprijzen

De elektriciteitsprijzen zijn variabel en verschillen per bedrijf en zijn regio en leverancier afhankelijk.

De prijs beweegt zich voor bedrijven in de bandbreedte € 0,12-0,14 per kWh (incl. transport en energieheffing)

Meer specifieke informatie is verkrijgbaar bij de energieleveranciers.

Elektriciteit € 0,13 per kWh

2.5.3 Water

Tarievenoverzicht leidingwater per 1 januari 2005

Provincie	Vastrecht (in euro per jaar, excl. BTW) *	Per m ³ (€) **
Groningen	11,40	t/m 6 m ³ : 0,00 vanaf 7 m ³ : 1,04
Drenthe	38,00	0,92
Friesland	30,00	1,11
Overijssel	20,00	1,16
Gelderland	21,00	1,13
Noord Holland	(PWN) 40,57 (WLB) 38,88	1,24 1,28
Zuid Holland	(DZH) 41,20 (Hydron-ZH) 69,93	1,29 1,25
Flevoland	25,00	1,12
Utrecht	23,64	0,97
Zeeland	62,88	1,10
Noord Brabant	39,00	0,86
Limburg	19,00	1,33

* In het vastrecht is, indien van toepassing, opgenomen de precarioheffing, de meterhuur en een eventuele toeslag voor de openbare brandblusvoorziening.

** De m³-prijs is inclusief grondwaterbelasting, exclusief 6% BTW en exclusief belasting op leidingwater van 0,144 euro per m³ over de eerste 300 m³.

Bron: Vewin

In onderstaande tabel is het geschatte waterverbruik van bloembollen per gewas (l/ha) weergegeven. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen ontsmetten door middel van douchen en door middel van dompelen. In beide geval wordt hergebruik van het basisbad verondersteld

Waterverbruik van bloembollen per gewas (l/ha)

Gewas	Douchen	Dompelen
Tulp	2.000	2.600
Narcis ¹⁾	950	950
Bijgoed	600	1.200
Crocus	1.350	1.950
Dahlia	50	50
Hyacint	1.250	1.850
Gladiool	950	1.550
Lelie	1.500	2.000

¹⁾ Alleen warmwaterbehandeling

Bron: Schatting op basis van praktijk gegevens

2.6 Bolbehandeling

Prijzen gebaseerd op opgaven van CNB, HoBaHo en Koelhuis (2004). In Tabel 2.6.1 worden de kosten voor behandeling weergegeven. Wanneer sprake is van bewaring over een langere tijd is dit als zodanig weer gegeven. De behandeling wordt uitgevoerd in bakken van het koelhuis. Tenzij anders is aangegeven zijn de behandelingen per krat. Formaat gaasbak: 50 * 75 cm, formaat kuubskist 120 * 120 * 100 cm.

2.6.1 Kosten temperatuurbehandeling (€).

<i>Gladiool</i>					
	Behandeling	4 wkn	12 wkn	26 wkn	52 wkn
Koelen/remmen op 5°C - 2°C		1,07	2,05	3,78	6,98
Prepareren 20°C	1,39				
Ontsmetten incl. terugdrogen	1,25				

<i>Tulp</i>					
	Behandeling	4 wkn	12 wkn	26 wkn	52 wkn
1 week 34°C	0,64				
20°C, 23°C, 25°C		0,62	1,86		
9° en 5°C (droog)		2,08	2,59	3,11	
ULO gaasbak (2 dgn)	1,20				
ULO opplant krat (2 dgn)	1,19				
Bewaring ijstulpen gaasbak				4,88	9,18
Bewaring ijstulpen opplant krat				4,06	7,55
Ontsmetten incl. terugdrogen	1,38				
9° C na 1 november bij aanvoer na 20 augustus		1,88	3,33		
Doorkoelen opgeplant gaasbak		1,12	2,22	4,14	
Doorkoelen opgeplant opplant krat		1,04	1,97	3,60	

<i>Lelie</i>					
	Behandeling	4 wkn	12 wkn	26 wkn	40 wkn
Bewaren schublelies, m ³ kist		19,00	47,00	96,00	145,00
Bewaren schublelies, gaasbak		1,44	2,73	4,99	7,24
ULO		1,44	2,73	4,99	7,24
Spoelen	1,85				
Ontsmetten	1,31				
Ontsmetten en inpakken	2,44				
Koelen en invriezen		1,00	2,21	4,31	6,42

<i>Iris</i>					
	Behandeling	4 wkn	12 wkn	26 wkn	52 wkn
Remmen en preparatie		1,95	3,09	5,07	8,77
Ethyleenbehandeling	0,50				
Ontsmetten	0,97				

<i>Narcis</i>						
Behandeling/week	17	34	9	opgeplant	opplant gaasbak €/behandeling	opplant krat
Vroegste bloei	2	1	11	6	1,84	1,84
Kerstmis	2	1	11	6	1,84	1,84
Januari	6	0	10	6	1,58	1,58
Late bloei	10	0	9	6	1,45	1,45

<i>Hyacint</i>				
	Behandeling	4 wkn	12 wkn	26 wkn
Prepareren kerst	3,54			
Doorkoelen opgeplant, gaasbak		1,00	1,84	
Doorkoelen opgeplant, opplant krat		1,63	2,58	
Hollen (per bol)	0,06			
Snijden (per bol)	0,			
Plantgoed bewaring bij kistmaat		60,30	135,90	
Leverbaar		3,25	3,25	
Leverbaar na 1 november				4,73
Heetstoken per bak	3,25			

<i>Muscari</i>					
	Behandeling	4 wkn	12 wkn	26 wkn	52 wkn
Bewaren 23/20/9	4,30				
Bewaren na 1 november	0,92	2,77			
Bewaren ijsmuscari, gaasbak	1,91	3,42	6,06	10,98	
Bewaren ijsmuscari, opplantbak	1,65	2,66	4,43	7,70	

2.7 Transport, verkoop en veilingkosten

Fustpool Bloembollenveilingen (seizoen 2002-'03)

Fustpool Bloembollenveilingen is ontstaan uit de samenwerking tussen de bemiddelingsbureaus CNB, Hobaho en de inmiddels met bollenactiviteiten gestopte Cebeco (en participeert derhalve niet meer in de Fustpool). Kwekers die bollen aanleveren op de veiling of verhandelen via de in- en verkoopbureaus (IVB's), kunnen hun fust betrekken van één van de depots die verspreid over Nederland zijn gevestigd. Voor het in bruikleen hebben van het fust betaald de aanvoerder gebruiksgeld. Als de met bollen gevulde kratten naar de veiling worden gebracht vindt verrekening en registratie van het fust plaats. Kratten die langer dan de vastgestelde termijn van acht dagen in bezit zijn geweest, kosten € 0,02 huur per krat per dag. De koper van de bollen is 'opvolgend gebruiker'; deze mag de kratten twaalf dagen in bezit houden voordat € 0,02 huur per krat per dag moet worden betaald.

Voor het schoonhouden van de kratten beschikt Fustpool over een moderne spoelmachine die het fust effectief en efficiënt van alle ongerechtigheden ontdoet. Ook kan deze machine worden ingezet voor het reinigen van fust voor derden. Neem voor meer informatie over de mogelijkheden en kosten contact op met Fustpool, telefoon (0252) 41 63 57.

Tarieven

Bij gebruik van fust om bollen te veilen of af te leveren, is de verkoper per krat € 0,31 gebruiksgeld verschuldigd. Het betrokken bemiddelingsbureau incasseert dit bedrag door het in mindering te brengen de verkoopfactuur, waarna het aan de Fustpool wordt afgedragen. Het tarief voor zoekgeraakte kratten € 10,- per krat.

De hieronder gebaseerde transporttarieven zijn gebaseerd op de tarieven die diverse transportbedrijven hanteren voor het vervoeren van bloembollen in verschillend fust.

Transportkosten per fust ¹⁾ (€)

Fust	Transport tot eindbestemming (in km)							
	1-15	16-40	41-75	76-100	101-125	126-150	151-175	176-200
5	12	14	16	18	21	22	23	25
10	17	20	24	28	32	34	35	37
20	25	30	35	41	46	49	52	55
30	31	38	45	52	58	62	65	69
60	53	65	77	89	101	106	113	119
90	69	86	100	116	131	140	147	155
120	84	102	121	140	159	168	177	188
150	98	118	140	161	184	194	203	215
180	109	131	154	178	201	212	228	239
210	120	145	170	198	223	235	249	264
240	131	160	186	216	244	257	270	287
270	142	171	201	231	263	275	293	306
300	146	182	212	243	278	291	308	326
330	155	191	224	257	290	310	327	340
360	162	198	234	270	302	324	342	360
390	168	207	242	279	318	332	357	376
420	176	210	254	294	330	347	370	389
450	182	223	268	311	344	367	394	414
480	190	233	281	324	362	386	406	434
510	201	242	293	339	380	405	426	451
540	208	251	305	351	394	419	437	456
570	217	262	314	362	405	433	456	479
600	222	270	324	372	423	450	471	492
630	230	284	334	384	435	460	485	510
660	238	290	343	396	449	475	502	528
690	242	297	348	411	459	486	514	542
720	248	306	360	421	475	504	533	558
750	255	315	375	435	491	521	548	574

¹⁾ bij:

gaasbak 50 * 75 cm
tulpenkrat 60 * 40 * 20
leliekrat 60 * 40 * 25

Naast bovenstaande kosten geven transporteurs korting in de winter voor het vervoeren van blokpallets met leliekratten. De kortingen variëren van 5 tot 10%. Daarnaast worden kortingen gegeven op retourzendingen en herleveringen. En wordt er ongeveer 20% korting verleend, voor het afhaken van fust bij de fabriek. Indien leverbare bloembollen in kuubskisten worden getransporteerd, wordt er 20 tot 30 % korting gegeven op bovenstaande tabel. Het tarief van 25 gaasbakken wordt aangehouden voor een kuubskist van 100 bij 12

Fustpool is makkelijk nestbaar en vergt minder ruimte in de wagen dan gaasbak, leliekrat en tulpenkrat. Hierdoor zijn tarieven van fustpool lager dan gaasbak, leliekrat en tulpenkrat.

Transportkosten voor curvers (Fustpool) in euro's

Curvers	Transport tot eindbestemming (in km)							
	1-15	16-40	41-75	76-100	101-125	126-150	151-175	176-200
5	9	11	13	15	17	18	19	20
12	16	19	23	26	30	31	33	35
24	24	29	34	39	44	47	50	52
36	31	38	45	51	58	62	65	68
72	53	66	77	89	101	107	113	118
108	70	85	100	116	132	139	147	154
144	85	102	120	140	158	167	177	187
180	97	119	139	162	182	193	202	214
216	106	132	153	177	203	214	225	238
252	118	146	171	197	222	237	249	262
288	130	158	187	213	239	259	274	285
324	139	168	201	230	262	275	295	311
360	144	176	212	245	274	292	306	324
396	154	186	226	257	293	309	321	345
432	160	194	233	268	307	324	341	354
468	168	206	243	281	318	332	356	374
504	171	212	252	292	333	353	368	388
540	184	227	265	313	351	373	389	410
576	190	236	276	328	363	386	409	432
612	202	245	288	337	379	404	428	447
648	207	259	298	350	395	421	441	460
684	219	267	315	363	410	431	458	486
720	223	274	324	374	425	446	475	497
756	227	280	333	378	438	461	491	514

Bloembollen worden vaker getransporteerd in kuubskisten. Voor het vervoer van leverbare bloembollen in kuubskisten wordt een korting gegeven tussen de 20 en 30%. Voor het vervoer van plantgoed naar onder meer het buitengebied gelden andere tarieven. Deze tarieven ontstaan onder meer door logistieke voordelen als grote volumes en beperkte laad- en losplaatsen.

Transportkosten van kuubskisten in euro's

Kuubskisten (100 bij 120)	Transport (in km)		
	< 100	100-200	>200
28	tabel fust	145	210
40		175	230
52		190	240
60		210	250

Transporttrajecten

De afstanden van de belangrijkste transporttrajecten staan in onderstaande tabel weergegeven. Uitgangspunten voor onderstaande tabel zijn voor het Noordelijk Zandgebied Anna Paulowna, voor de Bloembollenstreek Lisse, voor West Friesland Enkhuizen, voor de Noord Oost Polder Creil, voor Noord Oost Nederland Emmen en voor Zuid Nederland Roermond.

Belangrijkste transporttrajecten bloembollenteelt in kilometers

Beginbestemming	Eindbestemming	Afstand (in km)
Noordelijk Zandgebied	Bloembollenstreek	110
West Friesland	Bloembollenstreek	90
Noord Oost Polder	Bloembollenstreek	140
Noordelijk Zandgebied	West Friesland	50
Noord Oost Polder	West Friesland	80
Noordelijk Zandgebied	Noord Oost Polder	110
Noord Oost Nederland	Noordelijk Zandgebied	180
Zuid Nederland	Noordelijk Zandgebied	280

Bronnen: Diverse vervoersbedrijven

2.7.1 Veilingkosten bloembollen

De veilingkosten voor de koper en verkoper van bloembollen verschillen. De veilingprovisie voor de verkoper is 6 %. De veilingprovisie voor de koper is 2,5 %. Naast de provisie betaalt de verkoper € 0,60 colloheffing.

Het veilen van bloembollen zal op korte termijn gaan veranderen. Het afvoeren van niet geveilde partijen zal in het veilseizoen 2005 in rekening worden gebracht van de aanvoerende partij. Daarnaast zijn er minimumprijzen ingevoerd op tulpen en hyacinten.

De minimumprijzen voor tulpen zijn als volgt:

zift 12-op: € 15,00 pm (leverbaarveiling) € 9,00 pm (telgoedveiling)
zift 11-12: € 12,00 pm (leverbaarveiling) € 7,00 pm (telgoedveiling)
zift 10-11: € 9,00 pm (leverbaarveiling) € 5,00 pm (telgoedveiling)

Plantgoed: € 0,20 per kg.

De minimumprijzen voor hyacinten zijn als volgt:

19-op € 40,00
18/19 € 30,00
17/18 € 25,00
16/17 € 20,00
15/16 € 15,00
14/15 € 15,00

De toekomst van het veilen van bloembollen is onzeker. In 2005 is er slechts één in- en verkoopbureau die het veilen van bloembollen mogelijk maakt. In de toekomst zal het veilen in de huidige vorm waarschijnlijk niet meer plaatsvinden.

2.7.2 Veilingkosten bolbloemen

Algemene veilingkosten:

contributie vast deel		€ 450,00
contributie variabel deel	(1% over max. 90.000)	€ 900,00
huur stapelwagen		€ 170,00
karheffing (stapelwagen)		€ 6,43
Vervoerkosten per stapelwagen		€ 12,00
Provisie		€ 3,40

Product	aantal eenheden product per stapelwagen	partijheffing bloemen	kosten per 1000 stuk	gemiddelde omzet per 1000 stuks	veilingkosten % van de omzet
Hyacint op pot 7cm	1200	3,74	21,3	578	7
Hyacint, snij	1350	3,22	16,0	305	9
Iris snij	10500	3,22	2,1	95	6
Lelie snij	800	3,22	27,1	604	8
Narcis groot snij	8100	3,22	2,7		
Narcis Tete a tete 11 cm pot	864	3,74	25,7		
Muscari, 9 cm pot	1008	3,74	22,0	590	7
Tulp snij	5000	3,22	4,3	164	6

Bron: Bloemenveiling Aalsmeer

Gemiddelde veilingkosten 7 %

2.8 Vakheffing

In de bloembollensector geldt het bronwaardesysteem. Dat wil zeggen dat een product alleen de eerste keer dat het in de handel gebracht wordt, belastbaar is.

Telers betalen heffing over hun verkopen en handelaren over hun aankopen. De hoogte van de heffing is:

Teler	1,6 %
Handelaar	1,6 %
Totaal	3,2 %

De verkopende partij brengt 1,6 % in rekening bij de koper (tenzij het een handelaarhouder betreft) en draagt de volledige heffing af aan het Productschap Tuinbouw (PT). Over transacties die via de bollenveilingen lopen houdt de veiling zowel bij de aankopende als bij de verkopende partij de vakheffing in. (De veiling draagt dan de vakheffing af aan het PT).

Zelftelende broeiers

Bij broei van zelf-geteelde bollen (tulpen, hyacinten, narcissen of lelies) doet de teler bij het PT aangifte van aantal, soort en ziftmaat. Het PT kent hieraan een waardering toe. Over deze waardering wordt 1,6% vakheffing betaald.

Teruggave vakheffing bij afbroei en doorverkoop

1. Afbroei

Er wordt 0,25% over de aankoopwaarde van de bollen geretourneerd als: de bollen zijn gekocht om deze in bloei te trekken en de bolbloemen via de bloemenveiling of BVO worden verkocht en over de afzet van de bolbloemen de vakheffing bloemkwekerij wordt afgedragen.

2. Doorverkoop

Er wordt 3,2% over de aankoopwaarde van de bollen geretourneerd als: bloembollen in rusttoestand worden gekocht en deze worden doorverkocht via veilingen of handelskaarthouders zonder dat ze opgeplant zijn geweest.

Landenheffingen exporteurs

Japan

De exporteur van bloembollen is over de door hem naar Japan uitgevoerde bloembollen aan het productschap een heffing verschuldigd. De opbrengst dient ter financiering van vóór-inspectie in Nederland van bloembollen, die naar Japan worden geëxporteerd. Inspecteurs, uit Japan afkomstig, bekijken de Nederlandse bloembollen. Wanneer zij een partij goedkeuren, kan de partij naar Japan worden geëxporteerd en kan daar dan zonder verdere controle worden afgezet. Op private basis kunnen deze gelden niet bijeen worden gebracht. De heffing wordt geïnd door Productschap Tuinbouw.

Tarieven Japanheffing

	Tarief (€)	eenheid
amaryllis, hyacint, lelie, narcis en tulp	0,68	per 1000 stuks leverbaar
gladiool en overige bloembollen	0,15	per 1000 stuks leverbaar
plantgoed van iris, lelie en tulp	13,61	per 1000 kg
narcis-tonnengoed	6,80	per 1000 kg

USA en Canada

Vrijwillige stuksheffing voor bloembollen naar USA en Canada, wordt berekend over de export in stuks naar USA / Canada en geldt alleen voor exporteurs die de daarbij behorende overeenkomst tekenen. De heffing is ten behoeve van de pre-inspectie voor verzending en geldt voor alle USA zendingen binnen het pre-inspectie programma en voor Canada alleen de zendingen die worden aangemeld voor pre-inspectie. De heffing wordt geïnd door de KBGBB.

Tarieven Landenheffing USA en Canada

Bloembollen per 1000 stuks	Tarief
Amaryllis/Hippeastrum/Belladonna/Tangerine	€ 8,80
Dahlia's	€ 2,20
Hyacinten	€ 1,70
Begonia/Calla/Zantedeschia	€ 1,50
Narcissen	€ 1,10
Lelies	€ 0,97
Tulpen	€ 0,86
Gladiolen (overige maten)	€ 0,44
Gladiolen (6-8)	€ 0,12
Gladiolen (4-6)	€ 0,08
Gladiolen (2-4)	€ 0,04
Gladiolen kralen per liter	€ 0,04
Crocussen	€ 0,25
Dwergcrocussen	€ 0,15
Overige bloembollen	€ 0,15

Plant- en tonnengoed per 1000 kg	Tarief
Tulpen	€ 22,00
Lelies	€ 22,00
Iris	€ 13,20
Narcissen	€ 4,40

Scandinavië

Vrijwillige omzetheffing export naar broeierij (dus niet de export naar droogverkoop) en alleen vrijwillige deelnemers en is ten behoeve van de afzetbevordering. De heffing wordt geïnd door de KBGGB.

Noorwegen : 0,5%

Finland : 0,5%

Bron: KBGGB

De vakheffing zal naar verwachting de komende jaren veranderen. Meer informatie is te verkrijgen bij:

Productschap Tuinbouw, afdeling heffingen

Telefoonnummer 079 – 347 04 38

Faxnummer 079 – 347 07 47

E-mail teamBBH@Tuinbouw.nl

2.9 Loonwerk

Machine	Tarief	Tarief	Tarief	€/ ha
	Hoog	midden	Hoog	
	€/ uur	€/ uur	€/ uur	
Trekker 40 - 50 kW	47	48	50	
Trekker 60 - 70 kW	53	55	57	
Trekker 70 - 80 kW	56	58	61	
Trekker 80 - 90 kW	59	60	63	
Trekker 90 - 100 kW	63	65	68	
Trekker 100 - 120 kW	66	68	72	
Trekker 120 - 150 kW	75	77	82	
Fronthef incl. aftakas	3	3	4	
Stalmeststrooier / breedstrooier 14 - 18 ton				
Trekker 70 - 80 kW	84	89	101	
Transporttank 12 m ³				
Trekker 80 - 90 kW	71	76	84	
Bemestertank met hefinrichting (e.a.) excl.				
Bemester 12 m ³ Trekker 120 - 150 kW	99	105	121	
Bouwlandbemester	8	9	12	
Kalkstrooier 10 ton Trekker 60 - 70 kW	84	94	148	
Kunstmeststrooier (aanbouw, pneumatisch) 24 m Trekker 60 - 70 kW	83	88	103	
Wentelploeg 4-schaar Trekker 90 - 100 kW	75	79	93	131
Vorenpakker (voor vierschaar ploeg)	3	4	6	6
Volveldmessenfrees 3 m Trekker 60 - 70 kW	68	72	81	91
Rugopbouwcombinatie Trekker 90 - 100 kW	97	103	120	
Rotorkopeg 3 m Trekker 60 - 70 kW	71	75	84	
Kilverbord (incl. laser) 5,5 m Trekker 120 - 150 kW	101	111	143	
Zaaibedcombinatie 5,5 m Trekker 100 - 120 kW	90	97	118	
Spitmachine, roterend 3 m Trekker 80 - 90 kW	78	83	90	110
Vaste tandcultivator 4 m Trekker 70 - 80 kW	65	69	77	
Strokenfrees 4,5 m Trekker 90 - 100 kW	88	95	112	
Veldspuit, getrokken 2.500 ltr 24 m - 27 m Trekker 60 - 70 kW	70	75	90	

Machine	Tarief Hoog	Tarief midden	Tarief Hoog	€/ ha
	€/ uur	€/ uur	€/ uur	
Veldspuit 3000 ltr, lucht / vloeistofdoppen zelfrijdend 33-36 m / 125 kW	106	113	124	
Rijenspuit 12-rijig, 6 m Trekker 60 - 70 kW	68	73	82	
Beregeningsinstallatie (haspel) 50-90 m3 / uur Trekker 60 - 70 kW	100	106	118	
Eventueel incl. sproeiboom	10	11	14	
Greppelfrees Trekker 70 - 80 kW	65	68	77	
Maaikorf + giek op trekker Trekker 80 - 90 kW	84	92	121	
Maaikorf op kraan 3 m Kraan, hydraulisch 70 kW	70	76	92	
Klepelaar 2,5m Trekker 60 - 70 kW	65	70	95	
Slootreiniger incl. (bodem)vizel Trekker 70 - 80 kW	75	82	88	
Wallenfrees Trekker 70 - 80 kW	74	76	81	
Drainagereiniger Trekker 40 - 50 kW	61	65	74	
Kipwagen 16 ton Trekker 100 - 120 kW	77	82	95	
Wielwaaier 10 ton, 2000 ltr 80 kW	67	71	80	
Kraan, hydraulisch 70 kW	64	69	78	
Plantmachine, incl. plantdak en voorlader Trekker 70 - 80 kW	120	128	152	428
Roosmachine in m3-kisten Trekker 80 - 90 kW	98	111	123	779
Strodekmaschine, incl. lader en strodak Trekker 70 - 80 kW	88	97	112	
Plantmachine nettenteelt, (1,80mtr dubbelnet) incl. plantdak en voorlader Trekker 80 - 90 kW	169	193	219	
Roosmachine nettenteelt (1,80mtr dubbelnet) Trekker 80 - 90 kW	420	278	191	

3 Vaste kosten

3.1 Grondkosten

3.1.1 Eigendom

Prijs (€) per hectare grond per AOG-regio (2003) op basis van verhandelde grond met agrarische herbestemming.

Regio	Bouwland	Grasland
Noord	21.749	21.746
Oost	34.000	27.793
Zuid	41.250	34.033
West	29.000	31.806

Gebiedsindeling (voor bijbehorende namen zie tabel in 3.1.2):

Noord: pachtnormregio's 1, 2, 3

Oost: pachtnormregio's 4, 5, 6, 7,13

Zuid: pachtnormregio's 14, 15, 16, 17, 18, 19

West: pachtnormregio's 8, 9, 10, 11, 12

Bron: NVM

De handel in bollengrond is beperkt. Tot 2001 bracht bollengrond (zand) € 9,5 tot 13,5 per m² voor zeer goede grond op. De prijzen laten medio 2004 een beeld zien dat varieert van € 5,5 tot 10,- per m². Voor de kleigronden is een zelfde beeld. Goede zavelgronden in West-Friesland werden afgelopen jaren verhandeld voor € 2,7 – 3,0 per m². De prijs anno 2004 varieert tussen € 1,5 – 2,0 per m².

3.1.2 Pacht

Er zijn diverse vormen van pacht mogelijk:

- Reguliere pacht
Pachtvorm met een duur van 6 jaar of langer, waarop voor de pachter beschermende bepalingen als continuatierecht, voorkeursrecht en het Pachtnormenbesluit van toepassing zijn. Een overeenkomst moet via de Grondkamer zijn gesloten. De pachtprijs is aan een maximum gebonden (regionale pachtnorm).
- Teelpacht
Pachtvorm, via de Grondkamer gesloten, waarbij de pachter de grond gebruikt voor teelten waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is. De duur is 1 of 2 jaar (afhankelijk van de teelt).
- Eenmalige pacht
Pachtvorm, via de Grondkamer gesloten, voor een duur van 1 tot maximaal 12 jaar.

- **Natuurpacht**
Sinds de wijziging van de Pachtwet per 1 januari 1993 is het mogelijk om, tegen een aan de pachter toe te kennen vergoeding, bedingen in de pachtovereenkomst op te nemen, gericht op het in stand houden en/of ontwikkelen van natuur- en landschapswaarden, althans wanneer het gepachte ligt in een zogenoemd 'gevoelig gebied' of in een reservaat. Jurisprudentie van de Centrale Grondkamer laat echter zien dat wanneer de vergoeding de gedaante aanneemt van een reductie op de pacht prijs de eis dat het gepachte in een gevoelig gebied' ligt niet geldt. Duur: 1 jaar of langer.
- **Grijze pacht**
Alle overige pachtvormen, die buiten de Grondkamer om zijn overeengekomen.
- **Erfpacht**
Pachtovereenkomst via notariële akte. Erfpacht is in tegenstelling tot pacht een zakelijk, tevens verkoopbaar recht. Als vergoeding geldt een marktconforme 'canon'. Met uitzondering evenwel van erfpachtcontracten van Domeinen in de IJsselmeerpolders, waarop het Pachtnormenbesluit van toepassing is.

Normen Pachtnormen besluit:

Tabel Regionale normen (€/ha/jaar) voor bouwland en (fruit)teeltgrond.

Regio		Bouwland	Tuinland ¹⁾
1	Bouwhoek en Hogeland	715	1.183
2	Veenkoloniën en Oldambt	574	1.183
3	Nrdl. weidegebieden ex. Overijssel	628	1.183
4	Weidegebied in Overijssel	743	1.183
5	Oostl. veehouderij geb. ex. Zdl. Zand Drenthe	932	1.183
6	Noordoost Overijssel	704	1.183
7	Centraal veehouderijgebied	1.109	1.183
8	IJsselmeerpolders	1.083	1.183
9	Westelijk Noord-Holland	885	3.156
10	Westelijk Zuid-Holland	1089	3.156
11	Waterland en Droogmakerijen	682	1.183
12	Hollands/Utrechts weidegebied	895	1.183
13	Rivierengebied	1.074	1.183
14	Z-W akkerbouwgeb. Zeeland	727	1.183
15	Z-W akkerbouwgeb. Zuid-Holland & Noord Brabant	936	1.183
16	Zuidwest Brabant	917	1.434
17	Zdl. Veehouderij gebieden ex. Noord-Limburg	972	1.434
18	Noord Limburg	759	1.434
19	Zuid Limburg	1.000	1.183

¹⁾ *Fruitteelt*

Bron: Ontwerpbesluit wijziging Pachtnormenbesluit 1995, 31 oktober 2004

Meer informatie is te verkrijgen bij het LNV loket (www.minlnv.nl)

3.1.3 Huur- en contractteelt

De kosten van het huren van land zijn afhankelijk van een aantal factoren. Naast de kwaliteit van de grond en de lengte van de huurperiode beïnvloedt de hoeveelheid werkzaamheden die de verhuurder/contractnemer verricht de prijs.

In Noord Holland varieert de kale huurprijs voor kleigrond € 3.000 – € 3.500 per ha.

Voor het huren van grond in de overige gebieden zijn deze prijzen vergelijkbaar. Wanneer de meeste werkzaamheden door de verhuurder/contractnemer worden uitgevoerd kan de prijs per ha oplopen tot € 4.500.

3.2 Onroerende goederen

3.2.1 Drainage

Leggen en materiaal € 1,25 per strekkende meter
(doorsnee 60 centimeter, omhulling pp54)

Kosten drainage (€ per ha)

Afstand tussen buizen	Kosten
5 m	2.500
10 m	1.250
15 m	830

3.2.2 Erfverharding/ kavelpaden

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
Asfalt, compleet 12 cm	21	/m ²	7	0,5
op bestaande ondergrond	10	/m ²	7	0,5
Beton	25 - 33	/m ²	7	0,5
Betonplaten/ gewapend beton	20	/m ²	7	0,5
Klinkers	12 - 15	/m ²	7	0,5

3.2.3 Gebouwen

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
<i>Glasopstanden</i>				
Standaard Venlo-kas, met 8,00 m tralielegger in vierkante bouwwijze, met smalle gecoate stalen goten, een vakmaat van 4,5 m en 1,125 m breed glas op het dek, een vaste stampbetonnen voet, poothoogte 4,50 m, aluminium dek, enkel glas gevels, half automatisch spant-railluchting met 2-ruits halve luchtramen, West-Europees glas, incl.hemelwaterafvoer, condensgoten, centrale condensafvoerleidingen, met betonnen vloer				
1000 m ²	168	/m ²	7	0,5
Idem, 2000 m ²	143	/m ²	7	0,5
Idem, 5000 m ²	115	/m ²	7	0,5
<hr/>				
	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
Meerprijs voor:				
Hortiplus op het dek	3,63	/m ²	7	0,5
Duoplaat/Stegdoppel	23,82	/m ²	7	0,5
Betonvloer, vlak met krimpnet, 15 cm dik, compleet met grondwerk, isolatie, afvlinderen, plastic folie en riolering				
	34,25	/m ²	7	1
<i>Bedrijfsgebouwen</i>				
Standaard bedrijfsruimte, goothoogte ca. 4,5 m, breedte 12,80-16,00 m, betonvloer, 1,55 m halfsteens muur, 1,20 m glas, damwand profiel, geïsoleerd dak met asbestvrije vezelcement golfplaten				
100-300 m ²	249	/m ²	7	0,5
300-500 m ²	236	/m ²	7	0,5
500 m ²	223	/m ²	7	0,5
Schuurkas, stalen onderbouw, wanden en dak van asbestvrije vezelcement platen				
< 200 m ²	193	/m ²	7	0,5
> 200- m ²	181	/m ²	7	0,5
Ketelhuis; wanden 1/2 steens, 1,5 m hoog, restant van glas, dak van asbest- vrije vezelcement golfplaten				
< 200 m ²	205	/m ²	7	0,5
200 - 400 m ²	196	/m ²	7	0,5
> 400 m ²	183	/m ²	7	0,5
Meerprijs voor:				
Inrichting bedrijfsruimte (douche, wc, sanitair, kantine en kantoor) per m ² inrichting	300 - 500	/m ²	7	0,5
Afscheidingsmuur voor ketel in schuur (halfsteens)	104,50	/m ² muur	4	0,5
Heipalen ca. 14 m lang	68 - 118	/paal	4	0,5
Isolatie	24,93	/m ²	4	0,5

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
Ruimteverwarming	7,26	/m ²	4	0,5
Vloerverwarming bedrijfsruimte	6	/m ²	4	0,5
Spouwmuur i.p.v. halfsteens muur	83,4	/m ²	4	0,5
Erfverharding, incl. doek, asfalt excl. riolering	20,42	/m ²	4	0,5

Koelcellen

Inbouw in schuur (excl. koelaggregaat en incl. isolatie)

Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
170	/m ²	4	0,5

Koelaggregaat voor vaste koelcellen, compressor met verdampingsunit, incl. montage en elektrische aansluiting

1,5 kW	3.600		8	5
10kW	9.000		8	5

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
Demontabel, isolatie 150 mm polystyreen hard-schuim PS 20, compleet met koeler en verdamper, gebouwd in de schuur, inhoud:				
15 m ³	5.100	15 m ³	8	2,5
300 m ³	21.800	300 m ³	8	2,5
extra schuifdeuren	1.950	/stuk	8	2,5
extra draaideur	800	/stuk	8	2,5
Onderhoudscontract incl. verplichte CFK controle	150	/jaar		

Nutsvoorzieningen

Deze zijn gekoppeld aan afname en uurcapaciteit, afhankelijk van bedrijfssituatie en gebied
Advies: Informeer bij nutsbedrijf (kan grote kostenpost zijn)

3.2.4 Werktuigen en installaties

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
<i>Verwarmingsinstallatie</i>				
Ketelhuis-installatie:				
(ketel, brander, schoorsteen, condensor, elektrisch gedeelte, verdeelstuk met ca. 5 menggroepen, incl. isolatiecapaciteit:				
1 milj. kcal/h of 1.160 kW	51.700	9	1	
1,5 milj. kcal/h of 1.740 kW	56.650	9	1	
5 milj. kcal/h of 5.800 kW	94.550	9	1	
8 milj. kcal/h of 9.280 kW	113.250	9	1	
W.O.K. (Warmteopslagketel) ongeveer hetzelfde investeringsniveau als complete ketelhuisinstallatie inclusief warmteopslagtank. Besparing is de afwezigheid van een ketelhuis.				
V.O.S. (Velzo opslagsysteem) ongeveer hetzelfde investeringsniveau als complete ketelhuisinstallatie inclusief warmteopslagtank. Besparing is de afwezigheid van een ketelhuis.				
<i>Energiebesparende installaties</i>				
Condensor (staal met pijpen of aluminium lamellen, incl. thermometers, condensbak, aansluiting, excl. menggroep)				
* Enkel: ketelcap.:1 milj kcal/uur	7.340		14	1
5 milj kcal/uur	14.860		14	1
8 milj kcal/uur	18.450		14	1
* Combi: ketelcap.:1 milj kcal/uur	9.680		14	1
5 milj kcal/uur	17.850		14	1
8 milj kcal/uur	20.900		14	1
Retarders: ketelcap.:1 milj kcal/uur	650	/ketel	7	0,5
5 milj kcal/uur	750	/ketel	7	0,5

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
<i>Rookgasreinigers</i>				
Vermogen				
750	94.000		9	
1000	115.000		9	
2000	168.000		9	
3000	223.000		9	
Codinox (rookgasanalyse apparatuur)	14.900			
Biomassa (verbrandingsinstallatie 0,5 MW/ha) (complete installatie en voorraadsilo)				
	7,50 - 10,-	/m ²	7	2
Biomassa (verbrandingsinstallatie 1MW/ha) (complete installatie en voorraadsilo)				
	15,- - 20,-	/m ²	7	2
<i>Verwarmingssystemen in de kas</i>				
(incl. verdeel -en hoofdleidingen, laswerk en verdere aanleg, buizen vast aan de poot of op de grond)				
2 x 51 mm/4 m kap	3,55	/m ²	7	0,5
6 x 51 mm/4 m kap	5,15	/m ²	7	0,5
(idem maar nu bovenin de kas)				
2 x 51 mm/4 m kap	3,85	/m ²	7	0,5
6 x 51 mm/4 m kap	6,05	/m ²	7	0,5
groeipijpinstallatie:				
2 x 28 mm/4 m (forcas)	3,28	/m ²	7	0,5
2 x 3/4 inch/4 m	1,70	/m ²	7	0,5
meerprijs gescheiden onder-bovennet	1,66	/m ²	7	0,5
Afgeleide profielen (o.a. druppel):				
meerprijs t.o.v. 51 mm	0,91	/m ²	7	0,5
Wijziging van boven naar buis-railsysteem	2,27	/m ²	7	0,5
Buis-rail steunen gelast 15 cm hoog	2,25	/stuk	7	0,5
Hijsverwarming: eenvoudig draadsysteem t.b.v. groeibuis				
	2,00	/m ²	7	0,5
Transportleiding in de grond (zg.Stadsverwarming)				
∅ 89	37,00	/m		0,5
∅ 219	98,00	/m		
Transportleidingen vanaf het ketelhuis tot kas, incl. isolatie, afgewerkt met aluminium plaat en buizen opgehangen				
diameter 89 mm	19,00	/m	7	0,5
diameter 219 mm	44,00	/m		

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
Verwarming in betonvloer:				
Betonvloerverwarming, (16/20 slangen per 3.20 m/4 m), incl. verdeelleidingen en montage	3,50	/m ²	7	1
Grondverwarming:				
(incl. aanvoer- en retourleiding, koperen koppelingen, afsluiters, arbeid, excl. extra menggroep)				
5 x 25mm ø polyetheen/4 m kap	3,05	/m ²	9	1
15 x 25mm ø polyetheen/4 m kap	4,10	/m ²	9	1
Meerprijs extra regelgroep	2.300		7	1
<i>Stomen</i>				
Stoomappendages (stoomdom, spatplaat, ketelvoedingspomp, div. ketelbeveiligingen, autom. spui, peilglas)				
	5.672		9	5
Stoomketel 1,5 milj. kcal/h.	54.450		9	5
Waterbehandeling:				
Ionenwisselaar	1,82	/stuk	9	25
doseerunit voor middelen	750	/stuk	9	5
Stoomzeilen				
pvc (0,25 mm)	1,50	/m ²	100	
lichtgewicht (0,15 mm)	0,91	/m ²	100	
Netten (incl. pennen)	0,91	/m ²	100	
Kettingen	4,54	/stuk	9	
Stoomzakjes	0,82	/stuk	9	
Stoomslang 6 m lang (incl. stoomverdeelstuk en slangkoppelingen)				
	300	/stuk	9	10
Stoomleiding (incl. kraanstuk)	27,23	/m	9	5
Temperatuurvoeler (lang)	100	/stuk	9	1
Afzuigstelsel:				
polypropyleen leidingen (2 per 3,20m)	13,61	/m ²	9	5
hoofdleiding met afsluiters	14,52	/m	9	5
ventilator	1,72	/stuk	9	5
put (kunststof)	450	/stuk	9	5
dompelpomp	450	/stuk	9	5
stoomdrainage, compleet geïnstalleerd	13,61	/m ²	9	5
<i>Klimaatinstallaties</i>				
Computer geïnstalleerd:				
2 afd. (kleine computer)	14.000 - 20.000		14	8
voor elke extra afd.	2.500		14	8

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
4 afd. (grote universele procescomputer) voor sturing klimaat, warmte, warmteopslag, CO ₂ en water	32.600 - 37.500		14	8
voor elke extra afdeling	3.000		14	8
software module optimalisering energie	5.250		14	-
software module optimalisering water	3.000		14	-
<i>Schermen</i>				
Gevel				
Schermdoek	2,72 - 3,63	/ m ² gevel	25	5
installatie en montage incl.doek	9,08	/ m ² gevel	14	5
zonnewering en/of energiebesparing	1,13 - 1,82	/ m ² doek	25	5
Schermfolie	0,16	/ m ² folie	100	
Scherminstallatie (excl. doek)	3,63 - 4,54	/m ²	14	5
Rolscherm in dek breedkapper (incl. doek en montage)	13,61	/m ²	14	5
<i>Belichting</i>				
Assimilatiebelichting (met geïnstalleerd vermogen van 645 W):				
armatuur 600 W (incl. lamp)	140	/stuk	14	1
600 W-lamp	27	/stuk	14	1
bekabeling, d.w.z. kabelgoot, kabels en schakelpaneel (10.000 branduren is ca. 4 jaar)	110	/stuk	14	1
Onderstaand overzicht geeft de hoeveelheid benodigde hogedruk-natriumlampen (600 W met een afgegeven lichtvermogen van 92.000 lumen) voor een bepaald lichtniveau (in lux) bij nieuwwaarde. Dit geldt alleen voor 'diepstralers'				
Voor lichtniveau van:			600 Watt	
2500 lux nodig:			1 lamp/27 m ²	
3000 lux			1 lamp/22,5 m ²	
3500 lux			1 lamp/20 m ²	
4000 lux			1 lamp/17 m ²	
6000 lux			1 lamp/12,5 m ²	
8000 lux			1 lamp/ 8,5m ²	
Mobiele belichting (incl. alles)	600		14	1
<i>Bevochtigingsinstallaties:</i>				
nevel-installatie (compl.)	1,82 - 2,72	/m ²	9	5
Luchtbevochtiging (voor 1 ha incl. 12 ventilatoren, pomp, nevelunit, arbeid, installatie en materiaal)	4,54	/m ²	9	5
<i>Ventilatoren:</i>				
2000 m ³ /h worp 15-20 m	250		7	1
6500 m ³ /h worp 45-50 m	350		7	1

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
Gevelventilatie:				
3000 m ³ /h 210 Watt	300		7	1
4000 m ³ /h 230 Watt	350		7	1
<i>Kunstmest-doseerapparatuur in de kas</i>				
A- en B-vaten met een mengbak incl. filters, mengbak, A/B voorraadbakken, doseerpompen afsluiters (incl. EC+pH regeling)				
capaciteit:				
10-15 m ³ /uur	14.500		14	5
30-35 m ³ /uur	22.000		14	5
globaal betekent dit:				
tot 1 ha.	14.500		14	5
Aan- en afvoerleidingen	0,60	/m ²	14	5
A- en B-vaten zonder mengbak:				
Injectie vanuit A/B bakken, Meerprijs t.o.v. mengbak				
	4.550 - 5.450		14	5
Veiligheidsset (oogspoelfles, gelaatscherm, chemisch overall, laarzen, handschoenen)				
	100		14	5
Draagbare EC en pH-meters (incl. koffer)				
	500		14	5
<i>Stellingen, kweektabletten, roltafels en containers</i>				
Roltafel, incl. montage:				
onderbouw + kunststof of aluminium bodemplaat				
	33,13	/m ²	9	1
Rolcontainers				
(excl. autom. transportsysteem)				
	31,76	/m ²	9	5
Volledig geautomatiseerd transportsysteem met rolcontainers, robots, etc.				
	38,57 - 56,72	/m ²	9	5
Meerprijs voor:				
eb/vloedsysteem				
	7,26	/m ² tafel	9	5
slangenverwarming (incl. aansl)				
	4,99	/m ² tafel	9	2

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
<i>Watervoorziening</i>				
Het maken van een bron doorsnede 1025-160 mm	49,92	/m	14	1
Pomp (elektrisch en aangesloten) 5,5 kW	1.500		14	5
Zuig- en persleidingen aan pomp	5,45	/m	14	2
Waterbassin (incl. graafwerk, zeil en taludbekleding) inh. 500 m ³ , grondopp. 500 m ²	6.850		9	5
inh. 4.000 m ³ , grondopp. 2.500 m ²	21.900		9	5
Watertanks (metalen golfplaten) incl. folie, bodem- en wandvilt, anti-algzeil, montage en aflevering, excl. evt. graafwerk:				
10 m ³	750		9	2
200 m ³	4.350		9	2
1000 m ³	13.600		9	2
Betonnen waterreservoir onder of in de grond	68,07 - 90,76	/m ³	9	5
<i>Waterbehandeling</i>				
Ontsmettingsapparatuur drainwater incl. opslag tanks, uitgevoerd volgens 'Kwaliteitsrichtlijnen waterontsmetters'				
Verhitting (incl. ketel):				
1 m ³ /uur	15.900		14	5
10 m ³ /uur	31.750		14	5
Ozon (incl. waterkoeling, ozondetector, redoxmeter)				
1 m ³ /uur	23.800		14	5
10 m ³ /uur	38.550		14	5
Lage druk UV	15.900 - 36.300		14	5
Prijs is afhankelijk van de benodigde capaciteit per uur en van de lichttransmissie van het uitgangswater				
Hoge druk UV	20.400 - 36.300		14	5
Prijs is afhankelijk van de benodigde capaciteit per uur en van de lichttransmissie van het uitgangswater.				
Biologisch zandfilterinstallatie	9.050 - 22.700		14	5
Ontijzeringsinstallaties: (handbediend-automatisch gestuurd)				
open systeem				
2,5-5 m ³ /h	5.450 - 8.150		14	5
gesloten systeem:				
6-8 m ³ /h	8.150		14	5
10-12 m ³ /h	10.450		14	5

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
<i>Gewasbeschermingsapparatuur (kas):</i>				
Hogedrukspuit:				
Vast opgesteld (compleet; bak van 1.100 l, injecteerder, retourbuis, pompbrug, pomp (37 l/min, 55 bar), 100 m vaste ringleiding, 4 aftappunten, aansluitstuk pomp-ringleiding	4.250		20	5
Vrijdbaar (incl. 600 l bak en pomp (37 l/min, 55 bar)	2.800		20	5
Toebehoren hogedrukspuit:				
handbediende slangenhaspel	220		20	5
veerbelaste slangenhaspel	900		20	5
Radiograf. bestuurd slangenhaspel met 1 haspel	2.900 - 3.500		20	5
sputstok	40		20	5
sputpistool en nozzle	125		20	5
hogedruk spuit slang 3/8 inch 80 bar	3,60 - 5,75	/m	20	1
zuig- en perssling 1 1/4 inch met stalen spiraal	10,00	/m	20	1
vaste spuitleiding 0,5 Inch Ø	5,00	/m	20	1
Spuitmast:				
Spuitmast (incl. 10-12 spleetdoppen)	700		20	5
Spuitboom:				
Overgewas-sputboom op monorail (incl. monorailhanger):				
U boom	950		20	5
recht 6,40 boom	1.200		20	5
Extra voor montage katrollen, koord, etc.; koord per 3,20 m, 3 katrollen				
per 100 m kaplengte	0,14	/m ²	20	1
Katrol	2,55	/stuk	20	1
Draad	0,2	/m	20	1
Kasreinigers:				
Hogedrukreiniger (compleet met opwindhaspel en pomp (17 l/min, 200 bar)	2.000		20	5
Idem met pomp (36 l/min, 125 bar)	2.550		20	5
Hogedrukreiniger met waterverhitting (150 bar tot ca. 150oC)	3.200		20	5
Andere gewasbeschermingsapparatuur:				
Bestrijdingsmiddelenkast (180x90x45 cm)	700			1
Volgelaatsmasker, incl. batterijoplader, koffer	800			5
Fustreiniger	50 - 700			1

3.3 Werktuigen en machines

3.3.1 Machines voor teelt in de kas

	Nieuwwaarde (Euro's)	Einheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
<i>Werktuigen voor het verwerken van grond</i>				
Hakfrezen: (incl. freesbak 4,5 kW)				
wieloze hakfrees	1.150		14	5
éénwielige hakfrees	3.150		14	5
2-wielige trekkers (excl. werktuig)				
4,5 kW t/m 7,5 kW diesel	3.400 - 5.450		14	5
7,5 kW t/m 12 kW diesel	5.450 - 7.700		14	5
Aanbouwwerktuigen voor 2-wieligetrekkers:				
frees (80 cm)	1.350		14	5
Freesmachine, 2-wielig, 80 cm breed,				
4,5-6,6 kW	2.550 - 5.900		14	5
4-wielige trekkers:				
9 t/m 15 kW	13.600		14	5
15 t/m 30 kW	18.150		14	5
> 39 kW	>22.700		14	5
<i>Machines voor het verwerken van grond</i>				
Grondmengmachine tot 10 m ³ /uur				
	4.100 - 7.250		14	5
tot 25 m ³ /uur				
	9.100 - 11.350		14	5
Grondopvoermachine (recht model)				
	3.650 - 4.550		14	5
Grondbunker (inhoud 25 m ³) incl. 2 opvoerbanden				
	18.600		14	5
Vulmachine voor trayplaten				
	10.900		14	5
Pottenvulmachine				
	10.450 - 22.700		14	5
Pot- en ompotmachines				
	6.800 - 22.700		14	5
Bloemverwerkingsmachine met alum. bakken, incl.				
binden en snijden				
	10.900 - 16.800		14	5
Idem, met automatisch inpakken				
	37.650 - 47.650		14	5
Bladpuntmachine (freesia, iris)				
	500 - 900		14	5
Bostafel 3 * 1 m				
	450 - 700		14	5
Sorteertafel met telwerk				
	1.350		14	5
Pottenwasmachine				
halfautomaat				
	1.350		14	5
automaat				
	3.400		14	5
Elastiek/Bindmachine				
	2.250 - 3.650		14	5
Ontbladermachine				
	1.150		14	5
Emmervulmachine				
	4.550		14	5

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
<i>Transport</i>				
Intern:				
buis-railwagen elektrisch	3.200		9	5
buis-rail duwwagen	175		9	5
buis-rail plukwagen	100 - 250		9	5
buis-rail wagen met hydraulische schaar	3.850		9	5
handtransport karretje	150		9	5
monorail wagentje	180		9	5
overgewaswagen	900		9	5
Elektrostapelaar	4.550 - 5.900		9	5
heftruck	18.150 - 31.750		9	5
Elektro takel- en hijsinstallatie	1.350 - 1.800		9	5
Palletheffer:				
handmatig heffend	550		9	5
hydraulisch heffend	900 - 2.250		9	5
elektrisch heffend	2.700 - 5.450		9	5
Rollenbanen:				
zonder aandrijving, PVC rollen, 12,5 cm hart op hart, 3 m lang en 40 cm breed, excl. steunen	180	/m	9	5
idem, 10 cm hart op hart	230	/m	9	5
steunen	50	/stuk	9	5
Extern:				
auto/bestelwagen	18.150		25	5
Aanhangwagen	1.150 - 4.100		20	5
met gesloten aluminium opbouw	6.600		20	5
Vrachtwagen	11.350 - 45.400		20	5

3.3.2 Machines voor schuurwerkzaamheden

	Vervangings- waarde	Afschrijving	Verzekering en onderhoud
<i>Schudzeeflijn</i>			
kantelaar/bunker combinatie	12.700	14	3
Schudzeef	excentriek assen	7.750	14
Schudzeef	onbalans	13.750	14
schudzeefplaten	200 per plaat	1.200	14
knikband	1m	2.900	14
kanteljuk		10.000	14

		Vervangings- waarde	Afschrijving	Verzekering en onderhoud
<i>Sorteerlijn</i>				
Kantelaar		5.250	14	3
Bunker		3.950	14	3
Opvoerelevator	2,5 meter hoog	8.500	14	3
Egelband/ontklisteraar		13.700	14	3
Pelmaschine	80 cm	17.500	14	3
Pelband	6m bij 1m	4.400	14	3
Sorteermachine	5 plaats-1 meter	23.500	14	3
Sorteerplaten	175 euro/plaat	7.000	14	3
<i>Tellijn</i>				
telband/bunker combinatie		11.400	14	3
bunker		6.000	14	3
gaasbakkenstapelaar		8.450	14	3
Telmachines				
bijgoed (Fodet)	13 goots	9.000	14	3
lelie/tulp		8.000	14	3
<i>Lelieverwerking</i>		8.000	14	3
lilieshaver	1,5 meter	15.000	14	3
rollensorteerder	1,5 bij 2	17.500	14	3
<i>Algemeen</i>				
stortpit		600	14	3
transportband	vanaf	2.500	14	3
pompwagen electrisch		1.500	14	3
pompwagen hydraulisch		470	14	3
steekkarretje		525	14	3
curverkar		450	14	3
ziekzoekkar		5.000	14	3
stropikker		280	14	3
<i>Ontsmetting</i>				
Kookketel	inrijketel voor 2 kisten	20.000	14	3
Douche	6 kisten	7.500	14	3
Dompelbak	2 kisten	13.000	14	3
Opvangbak	per m ²	900		
Kisten afspoelinstallatie	1-2 kisten	3.500 - 4.100		
<i>Overig</i>				
Afzuiginstallatie	min: 5 tot max: 200	20.000	14	3
Sneldroogwand 8 goots + 4 afdelingen incl luiken en besturing, ventilatoren, opzetbalken		22.000	14	3
Schakelkast		5.900	14	3
Klimaatcomputer drogen en bewaren		15.000-45.000	10	5
Computerbesturing voor delta t droging		5.950	14	3
Vochtdeficit drogen		2.500	14	3
Bewaringssysteem	4 goots+4 afd. incl ventilatoren	7.000	14	3
Bewaringssysteem	2 goots + 2 afdelingen	810	14	3
Aansluiten (max)		8.800	14	3
ventilatoren (incl aansluiten)		1.650	14	3

3.3.3 Werktuigen veldwerkzaamheden

		Vervangings- waarde	Afschrijving	Verzekering en onderhoud
<i>Grondbewerking</i>				
Kopeg	3 meter incl rol	7.300	14	3,50
Frees	3 meter	5.125	14	3
Ploeg	2-schaar	6.700	14	5
Afploegploeg		2.500	14	5
Vorenpakker		1.500	14	1,50
Vlakhord		2.500	14	1,50
Beddenvlakker		1.600	14	3
Beddenfrees		5.600	14	3
<i>Plantmachine</i>				
netten		45.000	14	3
overschietmachine	ketting	28.000	14	3
hyacinten lepelplanter		9.000	14	3
sloffenplantmachine	5 sloffen	9.500	14	3
Dahliaplanter		7.000	14	3
<i>Gewasverzorging</i>				
Strodekmaschine		22.750	14	3
Hakselaar		8.700	14	3
stroopraapwagen		6.000	14	3,30
Kunstmeststrooier centrifugaal		11.200	14	2,50
Kunstmeststrooier pneumaat		34.000	14	2,50
Strooicomputer		4.000	14	
Veldspuit	gedragen	19.000	14	2
Veldspuit	getrokken	31.200	14	2
Veldspuit	gedragen, luchtondersteund 24m,	46.000	14	2
Veldspuit	getrokken, luchtondersteund 27m	53.000	14	2
Kopmachine	1,5 meter	14.000	14	2
haspelinstallatie		24.700	14	2
zaaimachine		5.750	14	
<i>Oogstwerkzaamheden</i>				
Rooimachine	kuubskisten	63.500	20	3,10
Rooimachine	opvang in kipwagens	88.500	20	3,10
Nettenrooimachine		100.000	20	3,10
kistendrager		150	20	3,10
oprooimachine		4.000	20	3,10
<i>Transport</i>				
rollenbaanwagen	6 kisten	8.500	14	2
kipwagen	2 as 12 ton	13.500	14	2
landbouwwagen	10 ton	6.000	14	2
Heftruck electrisch	1,5 ton	25.000	14	2,50
Heftruck diesel	2,5 ton	31.000	14	2,50
spuittrekker	70 pk*	33.500	14	4
roottrekker	80 pk	45.000	14	4
trekker	70 pk	36.000	14	4
kleitrekker	100 pk	54.000	14	4
Bedijfsauto		12.500	25	5

3.4 Overige duurzame productiemiddelen

	Nieuwwaarde (Euro's)	Eenheid	Afschrijvingen %	Onderhoud %
Houten gaasbak (75x50x16,5)	5,20		5	3
Plastic gaasbak (75x50x16,5)	6,80-8,60		5	3
Bollenbroeikrat (60x40x18/10,5)	2,10		5	3
Leliekrat (60x40x23/12)	2,30		5	3
Leliekrat export (60x40x23)	2,65		100	
Plastic krat export (60x40x18)	2,00		100	
Kartonnen deksel (60x40)	0,20		100	
Houten deksel (60x40)	0,66		100	
Nestbaar fust (60x40x21)	3,80		5	3
Veenmanhoog bak (60x40x25)	3,00		5	3
kuubskist 120x100x100 cm	90		14	3
kuubskist, meranti 150x120x92 cm	115		14	3
kuubskist, betonplex 150x120x92 cm	130		14	3
pallet	5,65		14	3
Bedrijfsregistratie computer p.c.incl. software	4.000 - 7.250			33
Software	2.300 - 5.450			33
Padregistratie-aparatuur	4.550 - 9.100			14
Gaasoprolmachine, 220 V, rolbreedte 2m	1.180			14
Gaas:				
eenmalig, 9 mazen	0,45	/m		10
verzinkt, 9 mazen	0,68	/m		25
Veegmachine	900 - 2.750			9
Bloemrekken	2,30 - 13,60	/stuk		20
Thermohygrograaf	408			20
Tensiometer (70 cm lang)	136			20
Noodstroomaggregaat (diesel)	15.900			9
Dockshelter	45.400 - 90.750			7

3.5 Taaktijden

De hieronder weergegeven taaktijden zijn in uren per ha tenzij anders is weergegeven. De taaktijden zijn berekend voor blok van 3 ha inclusief aan- en afrij tijden en voorbereidende werkzaamheden als machine klaarzetten. De vermelde taaktijden zijn afkomstig van A&F WUR.

Grondbewerking

	Uur
Aanrijden perceel	2,5
Cultiveren	0,8 - 1,4
Frezen	2,5 - 4,7
Handmatig bed bereiden	6
Ploegen	1,3 - 3,1
Ploegen + vorenpakker	1,9 - 4,5
Spitten	2,5 - 4,7
Sporen rijden	2,5
Stoppelcultiveren	0,5 - 1,4
Stoppeleggen	0,3 - 1,8
Stoppelfrezen	1,3 - 2,5
Stoppelploegen	1,2 - 1,8
Uitrijden bedden	1,5

Bemesten

	Uur
Handmatig strooien	3,6
Diverse strooiers	0,2 - 0,4
Kalkstrooien	0,3 - 0,4
Rijenstrooien	0,4 - 1,5
Stalmeststrooien	6,9 - 8,4
Beddenbemester	1

Beregenen

	Uur
T-tape leggen/aansluiten	10
per keer	0,25
Buis-buis uitleggen + opruimen	6
per keer	0,25
Haspel	0,5
Slang installatie, uitleggen+opruimen	6
per keer	0,25
Sproeiboom haspel	0,5
Vaste installatie	0,25

Schuurwerkzaamheden

	Uur
Breken narcissen	35
Handmatig Pellen Tulp	350
Hollen	108
Koken Narcissen	30
Lezen / Tellen Hyacint	50
Lezen / Tellen Iris	70
Lezen / Tellen Krokus	20
Lezen / Tellen Narcissen	75
Lezen / Tellen Tulp	80
Machinaal Pellen Tulp	125
Ontsmetten Hyacint	15
Ontsmetten Iris	15
Ontsmetten Krokus	15
Ontsmetten Lelie	15
Ontsmetten Narcissen	20
Ontsmetten Tulp	15
Pellen Krokus	40
Plantgoed uitzoeken Hyacint	20
Plantgoed uitzoeken Iris	30
Plantgoed uitzoeken krokus	20

Plantgoed uitzoeken lelie	150
Plantgoed uitzoeken Narcissen	40
Plantgoed uitzoeken Tulp	50
Pluizen plantgoed Lelie	250
Pluizen schubgoed Lelie	66
Schubben Lelie	94
Schubben Lelie inpakken	14
Schubben Lelie ontsmetten	6
Snijden	72
Sorteren Hyacint	20
Sorteren Iris	20

Sorteren Krokus	20
Sorteren Narcissen	25
Sorteren Tulp	20
Tellen / verwerken Dahlia	250
Tellen / verwerken lelies	150

Gewasverzorging veld

	Uur
Geperforeerd plastic aanbrengen	25
Geperforeerd plastic verwijderen (met haspel)	20
Grondfolie leggen handmatig	90
Grondfolie leggen kas	25
Handm. verwijderen grondfolie	20
Handmatig koppen Hyacint	50
Nakoppen Tulp	15
Planten Dahlia	200
Planten Hyacint	150
Planten Iris	25
Planten Krokus	20
Planten Lelie	65
Planten Narcissen	15
Planten Tulp	24
Rooien Dahlia	50
Rooien Hyacint	40
Rooien Iris	35
Rooien Krokus	30
Rooien Lelie	15
Rooien Narcissen	45
Rooien Tulp	30
Stro dekken	10
Stro steken	10
Strodek verwijderen	4
Ziekzoeken	25

Onkruidbestrijding

	Uur
Branden	4
Eggen	0,3 - 0,5
Handmatig wieden	1
Motorrugspuit	1
Onkruidstrijken	1
Rugspuit	1
Vingerwieder	0,8 - 1,8
Onkruidstrijkrol	1 - 1,4
Spuitmachine	0,3 - 0,4
Wiedbed	1
Schoffelen	0,6 - 2,7

Ziekten en plagen

	Uur
Rugspuit	8,1
Rijenspuit	0,3 - 0,9

3.6 Kosten Arbeid

De kosten van arbeid kunnen worden onderverdeeld in de kosten van gezinsarbeid, van vaste werknemers en van losse krachten. Het uitgangspunt voor het vaststellen van de beloning voor eigen en vreemde arbeid is de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) voor de Open Teelten, onderdeel hiervan is de CAO Bloembollen. De CAO kent verschillende lonen voor diverse functies ingedeeld volgens functieklassen, zie 3.6.3 voor een overzicht van deze functieklassen. De daarbij behorende lonen staan in 3.6.6 Voor het maken van plannen en evaluaties geeft deze CAO een goede indicatie van de loonkosten.

3.6.1 Premieheffing en uitkeringen

Nettoloon werknemer en bruto loonkosten werkgever

Bij loonkosten spelen verschillende begrippen een rol:

Het brutoloon is het bedrag dat werkgever en werknemer overeenkomen (CAO). Het is het uitgangspunt voor de berekening van het nettoloon en de loonkosten. Het nettoloon is het brutoloon verminderd met loonheffing en het werknemersaandeel in de premies voor de werknemers-verzekeringen. De loonkosten vertegenwoordigen het bedrag dat een ondernemer betaalt voor een arbeidskracht. Het is het brutoloon vermeerderd met het werkgeversaandeel in de sociale premies, een vakantietoeslag, een pensioenpremie en eventueel andere verplichte premies.

Een indicatie van de verhouding in bruto loon, netto loon en loonkosten voor de werkgever bij werknemers in de CAO-Landbouw of CAO-Tuinbouw is :

bruto loon :	100%
netto loon :	73%
loonkosten werkgever :	136%

Rekening houdend met fiscale aspecten is het netto loon van de werknemer bovendien afhankelijk van de

tariefgroepindeling en de privé-situatie.

Voor scholieren en studenten wordt de belastingvrije voet per kwartaal gehanteerd alvorens loonheffing* wordt ingehouden. Voor scholieren en studenten bestaan maximum bedragen aan eigen verdiensten zonder gekort te worden op kinderbijslag of studiefinanciering.

Voor het opstellen van arbeidscontracten en loonberekeningen, omrekeningen bruto – netto beloningen, fiscale aspecten etc. hebben accountantsbureaus doorgaans de actuele kennis in huis. In steeds meer gevallen verzorgen zij zelfs de gehele loonadministratie van bedrijven.

Loonheffing: loonbelasting + sociale verzekeringspremies AOW, ANW en AWBZ

3.6.2 Gezinsarbeid en vaste arbeid

Gezinsarbeid

Om de kosten te kunnen bepalen wordt uitgegaan van de CAO voor de Open teelten (looptijd t/m 31 december 2004). De ondernemer kan worden ingedeeld in functieklassen VII en VIII, dit is de klasse voor leidinggevenden.

De overige gezinsleden kunnen ingedeeld worden in de functieklassen I t/m VII, afhankelijk van het niveau van de arbeid. Bij een kortere of langere werktijd dan de CAO-norm kan het jaarloon evenredig worden aangepast.

Vaste arbeid

De kosten van vaste vreemde arbeid worden vastgesteld aan de hand van de CAO voor de Open Teelten, Bloembollen. Ook voor vaste vreemde arbeid geldt dat voor berekeningen de totale loonkosten die een werkgever moet betalen, in de berekening worden meegenomen.

3.6.3 Indeling functieklassen (globaal)

Indeling in functieklassen gebeurt volgens het Functiehandboek. Het Functiehandboek bevat een uitgebreid overzicht van de verschillende werkzaamheden en de manier waarop die werkzaamheden worden gewaardeerd. Om het aantal functiegroepen binnen de perken te houden zijn per sector zogenaamde referentiefuncties vastgesteld. Per werknemer moeten de werkzaamheden worden vergeleken met de werkzaamheden die aan de referentiefuncties zijn verbonden.

Als een werknemer werkzaamheden verricht die in het systeem aan verschillende referentiefuncties zijn gekoppeld, moeten deze gewogen worden.

Overzicht van functieklassen:

Gelegenheidswerk

Huisvrouwen, -mannen, scholieren en studenten, en asielzoekers gedurende maximaal 8, eventueel niet aaneengesloten, weken per jaar per werkgever.

Klasse I

Werknemers die onder leiding werkzaamheden verrichten van eenvoudige aard, waarvoor geen vakkennis en slechts geringe ervaring is vereist.

Klasse II

Werknemers die onder leiding werkzaamheden verrichten van minder eenvoudige aard, waarvoor beperkte vakkennis en vaardigheid is vereist.

Klasse III

Werknemers die onder toezicht en na instructie met beperkte zelfstandigheid werkzaamheden verrichten, waarvoor een zekere mate van vakkennis en vaardigheid is vereist.

Klasse IV

Werknemers die onder toezicht en na instructie de meest voorkomende werkzaamheden met enige zelfstandigheid verrichten, waarvoor een ruime mate van vakkennis en vaardigheid is vereist. Zij geven incidenteel aanwijzingen.

Klasse V

Werknemers die alle uitvoerende werkzaamheden voor een deel zelfstandig en voor een deel onder toezicht of na instructie verrichten, waarvoor volledige vakkennis en vaardigheid is vereist. Zij geven aanwijzingen bij werken in groepsverband.

Klasse VI

Werknemers die zelfstandig alle voorkomende uitvoerende werkzaamheden verrichten en leidinggeven in geval van werken in groepsverband. Zij onderkennen factoren die de bedrijfsuitoefening kunnen verstoren, nemen hiertegen maatregelen en melden deze.

Klasse VII

Werknemers die zelfstandig alle voorkomende werkzaamheden verrichten, leidinggeven bij uitvoering en controle uitoefenen. Zij nemen in beperkte mate zelfstandig beslissingen ten aanzien van de werkuitvoering, onderkennen factoren die de bedrijfsuitvoering kunnen verstoren en nemen daartegen in beperkte mate zelfstandig maatregelen. Zij onderhouden in beperkte mate externe contacten over levering van goederen en diensten.

Klasse VIII

Werknemers die belast zijn met de algehele leiding en controle van de werkuitvoering en betrokken zijn bij de bedrijfsuitvoering op lange termijn. Zij nemen in hoofdzaak zelfstandig beslissingen ten aanzien van de gehele bedrijfsuitvoering, onderkennen versturende factoren en nemen daartegen zelfstandig maatregelen. Zij onderhouden externe contacten over levering van goederen en diensten, alsmede over de afzet van producten. Voorts verrichten zij zonodig uitvoerende werkzaamheden.

3.6.4 Ziekendfondswet Zelfstandigen (ZWF)

Op 1 januari 2000 zijn zelfstandig ondernemers met een laag inkomen verplicht verzekerd voor de ziekendfondswet.

Ondernemers die in gevolge artikel 3 lid a van de Wet arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (Waz) verzekerd zijn, worden van rechtswege ziekendfondsverzekerd indien hun belastbaar inkomen onder de ziekendfondsgrens (€ 21.050,- voor 2005) ligt. Bepalend is het gemiddeld belastbaar inkomen in de referentieperiode t-5 t/m t-3, waarbij t staat voor het jaar van verzekering. Voorbeeld: voor beoordeling van de verzekeringsplicht in het jaar 2005 is het inkomen in de periode 2000 (t – 5) t/m 2002 (t – 3) bepalend. De Belastingdienst beoordeelt of een persoon zelfstandig ondernemer is en of aan de inkomensvoorwaarde wordt voldaan. In november van ieder jaar ontvangt de ondernemer een verklaring van de Belastingdienst Ondernemingen Enschede, waarin aan hem/haar wordt meegedeeld hoe de verzekeringspositie in het komende jaar zal zijn. De ondernemer wordt dan nog de mogelijkheid geboden om gebruik te maken van de 'keuzeregeling'. Dit houdt in dat van de drie inkomens die bepalend zijn, er één buiten beschouwing gelaten mag worden. Hierdoor kan de ondernemer nog enige invloed en eigen voorkeur hebben. Bijvoorbeeld: een ondernemer heeft in de referentieperiode twee lage inkomens en een hoog inkomen. Door dit hoge inkomen krijgt hij een verklaring dat hij zich particulier dient te verzekeren. Door gebruik te maken van de keuzeregeling, en het hoge jaar buiten beschouwing te laten, kan de ondernemer toch ziekendfondsverzekerd worden.

Indien iemand nog niet in al die jaren heeft gewerkt, wordt een kortere periode genomen. Voor een startende ondernemer, wordt eerst uitgegaan van een prognose van het belastbaar inkomen in het startjaar. Zodra er definitieve cijfers bekend zijn, zijn deze bepalend. Het inkomen in het startjaar zal een aantal jaren de verzekeringspositie bepalen. Er wordt dan nog niet gemiddeld.

De premieheffing voor de ziekenfondswet zelfstandigen vindt bij aanslag plaats. De premie wordt geheven over het jaar dat er sprake is van verzekering. Als iemand op grond van lage inkomens in de periode 2000 t/m 2002 ziekenfondsverzekerd is geworden in het jaar 2005, moet hij premie betalen over het belastbaar inkomen van het jaar 2005. De premie wordt over maximaal het bedrag van de ziekenfondsgrens geheven. Het premiepercentage voor het jaar 2005 bedraagt 8,2%.

Bron:

De Kleine Gids voor de Nederlandse sociale Zekerheid
Teksten Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Teksten Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Stand van zaken van de sociale zekerheid

3.6.5 Tijdelijke arbeid

Bij de inzet van tijdelijke arbeid wordt veelal samengewerkt met een HAL-bedrijf (handmatige agrarisch loonbedrijf). Dit bedrijf dient volgens de regels te werken. Als gevolg van de wet Ketenaansprakelijkheid is het bedrijf dat de tijdelijke arbeid inzet, de tuinder, aansprakelijk. Dit betekent dat wanneer het HAL bedrijf illegale arbeiders uitleent, maar heeft ook geen sociale premies en belastingen heeft afgedragen de tuinder uiteindelijk blijft zitten zonder personeel, een fikse boete, heffingen en navorderingen. Door gebruikt te maken van RIA-gecertificeerde HAL bedrijven wordt dit risico verkleind.

RIA staat voor Register Inleenarbeid Agrarisch: een register voor gecertificeerde HAL-bedrijven. Gecertificeerde HAL-bedrijven zijn in dit register opgenomen. De gecertificeerde loonbedrijven zijn herkenbaar aan het RIA-keurmerk.

Voor het inhuren van tijdelijke arbeid is voor ondernemers een checklist beschikbaar.

Aan het inhuren van buitenlandspersoneel zijn vaak extra kosten voor huisvesting verbonden.

Meer informatie is te vinden op:
www.kiesria.nl

3.6.6 Lonen vast medewerkers

De lonen (per 31-12-2004) zijn ongewijzigd ten opzichte van de lonen per 1-1-2004. Bron: LTO Nederland, CAO Open Teelten Bloembollen

Weekloon vaste medewerkers

Leeftijd	Klasse I	Klasse II	Klasse III
15 jaar	€ 138,95	€ 162,85	€ 168,60
16 jaar	€ 156,35	€ 183,20	€ 189,70
17 jaar	€ 173,70	€ 203,60	€ 210,75
18 jaar	€ 208,45	€ 244,30	€ 252,90
19 jaar	€ 243,20	€ 285,00	€ 295,05
20 jaar	€ 277,90	€ 325,70	€ 337,20
21 jaar	€ 312,65	€ 366,45	€ 379,35
22 t/m 64 jaar met:			
0 functiejaar	€ 347,40	€ 407,15	€ 421,50
1 functiejaar		€ 417,95	€ 432,80
2 functiejaar		€ 429,00	€ 443,95
3 functiejaar			
4 functiejaar			

Leeftijd	Klasse IV	Klasse V	Klasse VI
19 jaar	€ 310,85	€ 319,55	€ 328,30
20 jaar	€ 355,30	€ 365,20	€ 375,20
21 jaar	€ 399,70	€ 410,85	€ 422,10
22 t/m 64 jaar met:			
0 functiejaar	€ 444,10	€ 456,50	€ 469,00
1 functiejaar	€ 450,30	€ 462,70	€ 475,30
2 functiejaar	€ 456,50	€ 469,00	€ 481,40
3 functiejaar	€ 462,70	€ 475,30	€ 487,75
4 functiejaar		€ 481,40	€ 494,05
5 functiejaar		€ 487,75	€ 500,75

Leeftijd	Klasse VII en VIII
22 t/m 64 jaar met:	€ 521,65

Maandloon vaste medewerkers

Leeftijd	Klasse I	Klasse II	Klasse III
15 jaar	€ 604,50	€ 708,45	€ 733,40
16 jaar	€ 680,05	€ 797,00	€ 825,10
17 jaar	€ 755,60	€ 885,55	€ 916,75
18 jaar	€ 906,70	€ 1.062,65	€ 1.100,10
19 jaar	€ 1.057,85	€ 1.239,75	€ 1.283,45
20 jaar	€ 1.208,95	€ 1.416,90	€ 1.466,80
21 jaar	€ 1.360,10	€ 1.594,00	€ 1.650,15
22 t/m 64 jaar met:			
0 functie jaren	€ 1.511,20	€ 1.771,10	€ 1.833,50
1 functie jaar		€ 1.818,10	€ 1.882,70
2 functie jaren		€ 1.866,20	€ 1.931,20
Leeftijd	Klasse IV	Klasse V	Klasse VI
19 jaar	€ 1.352,25	€ 1.390,05	€ 1.428,15
20 jaar	€ 1.545,45	€ 1.588,65	€ 1.632,15
21 jaar	€ 1.738,60	€ 1.787,20	€ 1.836,20
22 t/m 64 jaar met:			
0 functie jaren	€ 1.931,80	€ 1.985,80	€ 2.040,20
1 functie jaar	€ 1.958,80	€ 2.012,70	€ 2.067,60
2 functie jaren	€ 1.985,80	€ 2.040,20	€ 2.094,10
3 functie jaren	€ 2.012,70	€ 2.067,60	€ 2.121,70
4 functie jaren		€ 2.094,10	€ 2.149,10
5 functie jaren		€ 2.121,70	€ 2.178,30
Leeftijd	Klasse VII en VIII		
22 t/m 64 jaar met:	€ 2.269,20		

Een vaste werknemer heeft aanspraak op een vakantietoeslag ten bedragen van 8,25% van het ten laste van de werkgever komende loon, alsmede van de uitkeringen waarop hij tijdens de dienstbetrekking krachtens de Ziektewet en de Werkloosheidswet aanspraak op een uitkering heeft.

De werknemer met een deeltijd arbeidsovereenkomst heeft recht op bovengenoemde vakantietoeslag naar rato van de omvang van zijn arbeidsovereenkomst en over het gemiddelde aantal gewerkte meeruren.

3.6.7 Lonen losse medewerkers

Weekloon losse medewerkers

Leeftijd	Klasse I	Klasse II	Klasse III
15 jaar	€ 138,95	€ 167,25	€ 173,10
16 jaar	€ 156,35	€ 188,15	€ 194,75
17 jaar	€ 173,70	€ 209,05	€ 216,40
18 jaar	€ 208,45	€ 250,85	€ 259,65
19 jaar	€ 243,20	€ 292,65	€ 302,95
20 jaar	€ 277,90	€ 334,50	€ 346,20
21 jaar	€ 312,65	€ 376,30	€ 389,50
22 t/m 64 jaar	€ 347,40	€ 418,10	€ 432,75

Leeftijd	Klasse IV	Klasse V	Klasse VI
19 jaar	€ 317,40	€ 330,50	€ 339,45
20 jaar	€ 362,70	€ 377,70	€ 387,90
21 jaar	€ 408,05	€ 424,95	€ 436,40
22 t/m 64 jaar	€ 453,40	€ 472,15	€ 484,90

Leeftijd	Klasse VII en VIII
22 t/m 64 jaar met:	€ 521,65

Maandloon losse medewerkers

Leeftijd	Klasse I	Klasse II	Klasse III
15 jaar	€ 604,50	€ 727,50	€ 753,00
16 jaar	€ 680,00	€ 818,40	€ 847,10
17 jaar	€ 755,60	€ 909,40	€ 941,30
18 jaar	€ 906,70	€ 1.091,20	€ 1.129,50
19 jaar	€ 1.057,80	€ 1.273,10	€ 1.317,80
20 jaar	€ 1.209,00	€ 1.455,00	€ 1.506,00
21 jaar	€ 1.360,10	€ 1.636,80	€ 1.694,30
22 t/m 64 jaar	€ 1.511,20	€ 1.818,70	€ 1.882,50

Leeftijd	Klasse IV	Klasse V	Klasse VI
19 jaar	€ 1.380,60	€ 1.437,75	€ 1.476,50
20 jaar	€ 1.577,85	€ 1.643,10	€ 1.687,45
21 jaar	€ 1.775,05	€ 1.848,50	€ 1.898,35
22 t/m 64 jaar	€ 1.972,30	€ 2.053,90	€ 2.109,30

Leeftijd	Klasse VII en VIII
22 t/m 64 jaar met:	€ 2.269,20

3.6.8 Vakantiechequewaarden

Voor losse werknemers bedragen de wekelijks te verstrekken vakantiechequewaarden op basis van de cao-tijdlonen bij een voltijds dienstverband

Leeftijd	KI I	KI II	KI III	KI IV	KI V	KI VI
15 jaar	€ 34,00	€ 41,00	€ 42,00			
16 jaar	€ 38,00	€ 46,00	€ 48,00			
17 jaar	€ 43,00	€ 51,00	€ 53,00			
18 jaar	€ 51,00	€ 61,00	€ 64,00			
19 jaar	€ 60,00	€ 72,00	€ 74,00	€ 78,00	€ 81,00	€ 83,00
20 jaar	€ 68,00	€ 82,00	€ 85,00	€ 89,00	€ 93,00	€ 95,00
21 jaar	€ 77,00	€ 92,00	€ 95,00	€ 100,00	€ 104,00	€ 107,00
22 t/m 64 jaar	€ 85,00	€ 102,00	€ 106,00	€ 111,00	€ 116,00	€ 119,00
65 jaar e.o.	€ 85,00	€ 102,00	€ 106,00	€ 111,00	€ 116,00	€ 119,00

Leeftijd	KI VII en VIII
22 t/m 64 jaar	€ 128,00

3.7 Algemene kosten

Diensten

Accountantskosten ¹	€ 3.000 - € 6.500
Bankkosten ²	€ 200
Opleiding, cursus	€ 600

Verzekeringen

WA-Verzekering ³	€ 270
Rechtsbijstandverzekering agrariërs	€ 400
Milieuschadeverzekering	€ 165
Werktuigenverzekering	€ 190
Kantoorbenodigdheden	€ 200

Algemene Lasten

Waterschapslasten agrarisch bedrijf, mediaan 2004 ⁴	€ 1.983
OZB, niet woningen, eigenaarsdeel ⁵ per €2268 waarde	€ 4,95
OZB, niet woningen, gebruikersdeel per €2268 waarde	€ 4,00
OZB, woningen, eigenaarsdeel per €2268 waarde	€ 2,55
OZB, woningen, gebruikersdeel per €2268 waarde	€ 2,06

Overige algemene kosten

Contributie LTO	€ 171
KAVB, teeltbedrijven/ broeierijbedrijven ⁶	€ 175
Telefoon en andere communicatie kosten	€ 305
Koffiekosten per werknemer	€ 125
Bedrijfskleding	€ 250
Autokosten ⁷	€ 1.000
Vakliteratuur	€ 200

¹ De boekhoudingen op bedrijven zijn zeer gevarieerd. Deze indicatieve prijs heeft betrekking op de verwerking van de boekhouding inclusief advies. Vanafprijs voor jaarrekening € 1.500. Kosten voor de administratie van een vaste werknemer zijn € 125.

² Bankkosten bestaan uit een ondernemerspakket met oa internetbankieren, wekelijks afschrift, creditcard

³ Verzekeringspremies zijn afhankelijk van factoren als waarde, bedrijfsomvang, no claim percentage. De WA verzekering is gebaseerd op een gemiddelde dekking tot € 2,270,000 euro.

⁴ Op basis van rapport Unie van Waterschappen.

⁵ De onroerend zaak belasting is op basis van een onderzoek van COELO.

⁶ Bij geen LTO lidmaatschap geldt max. toeslag van € 99.

⁷ De autokosten kunnen berekend worden obv afschrijving, rente, onderhoud, brandstof, motorrijtuigenbelasting en verzekering of op basis van fiscale vrijstelling € 0,18/ km

4 Financiering

4.1 Financieringsmogelijkheden

Algemeen

In de vermogensbehoefte van een agrarisch bedrijf kan worden voorzien door middel van eigen vermogen en/of vreemd vermogen.

De ondernemer kan vreemd vermogen verkrijgen via:

- Familie
- Financiële instellingen, bijvoorbeeld banken
- Overige geldverschaffers, bijvoorbeeld pacht, erfpacht, leveranciers, afnemers
- Overheid

Financiële instellingen

Een financiële instelling beoordeelt de financieringsaanvraag op een aantal onderdelen:

- Ondernemer (vakman- en ondernemerschap van de aanvrager)
- Rentabiliteit (kan de gevraagde rente en aflossing opgebracht worden)
- Solvabiliteit (is er voldoende buffer aanwezig om tegenvallers op te vangen)
- Zekerheid

Er zijn verschillende vormen van zekerheid mogelijk. De verstrekkingnorm en de maximale looptijd van de meest voorkomende objecten zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Zekerheden	Object	Verstrekkingnorm	Max. looptijd
Hypotheek	grond, gebouwen	max. 70% van de Executiewaarde (ew)	10-30 jaar
Tophypotheek	grond, gebouwen	max. 20% van de ew boven de basis-verstrekkingnorm van hypotheek	10 jaar
Recht van opstal bij erfpacht	gebouw met onbeperkte verkoopmogelijkheid	max. 70% van de ew	10-30 jaar
Verpanding afbraakrecht	gebouwen op pachtgrond	max. 25% van de ew	10-15 jaar
Verpanding vergoedingsrecht	gebouwen op pachtgrond	max. 50% van de ew	10-15 jaar
Verpanding debiteurenvordering	vordering	max. 60% van de vordering jonger dan 90 dagen	jaarlijks bezien
Verpanding veilinggelden	vordering veiling	max. 15% van de gemiddelde veilingopbrengst	9 maanden
Garantie Borgstellingsfonds (stil) Pandrecht	levensvatbaar bedrijf	niet van toepassing	15 jaar *
	werktuigen en inventaris	max. 50% van de boekwaarde/ koopsom max. 60% van de koopsom met terugkoopverklaring	5 jaar 5 jaar

* In overleg met het Borgstellingsfonds

De afsluitprovisie bedraagt ca. 0,5% van de verstrekte lening, afhankelijk van risico en obligo.

Met betrekking tot de looptijd van de financiering wordt maatwerk geleverd, afhankelijk van de fase waarin het bedrijf zich bevindt. Uitgangspunt is dat de aflossingen in relatie staan tot de afschrijvingen.

Bron: RABO Bank Westland

Naast bovengenoemde financieringsvormen bestaat de mogelijkheid machines en werktuigen (trekkers, heftruck) te leasen. Daarbij is onderscheid te maken tussen financiële lease en operationele lease. Bij financiële lease schaft de ondernemer het object aan en wordt daarmee direct economisch eigenaar en na betaling van de laatste termijn als ook de symbolische koopoptie ook juridisch eigenaar. Doordat hij vanaf het begin al economisch eigenaar is betekent dit, dat het object mag worden geactiveerd in de balans en er dus ook op mag worden afgeschreven. Daarnaast blijft de ondernemer profiteren van eventuele subsidiemogelijkheden.

Bij operationele lease huurt de ondernemer het object gedurende een van tevoren overeengekomen periode. Huur impliceert, dat de ondernemer geen eigenaar is en dus ook geen risico's loopt. De huur wordt als kostenpost verrekend. Aanspraak op subsidies vervalt in de meeste gevallen.

In beide gevallen is de looptijd afhankelijk van het te leasen objecten.

4.2 Rentestanden

Bij het berekenen van rentekosten voor een bedrijf zijn verschillende rentevormen van belang. Voor het berekenen van de interne rente (vergoeding geïnvesteerd vermogen) wordt vaak de langetermijnrente aangehouden. Deze rentestand hangt nou samen met de rente op staatsobligaties. Het niveau van de langetermijnrente in ons land was in maart 2005 gemiddeld 3,2 procent.

Voor het gebruik van krediet is de korte rente of geldmarktrente van belang.

Voor het MKB varieert de rente voor kortlopende kredieten afhankelijk van de risico's tussen 4 en 12%. Als berekende rente omlopend vermogen wordt 5,5 % aangehouden.

Een vorm van geld verstrekking is de hypotheek (zie boven). De hypotheekrente bedroeg voorjaar 2005 op basis van 1^e hypotheek circa 4,5%. De hoogte van de rente is afhankelijk van de financiële positie van het bedrijf. Tevens geldt over het algemeen hoe langer de rente wordt vastgelegd, hoe hoger het percentage. De rente is aan schommelingen onderhevig.

Voor investeringen die onder de groenlabel vallen, kan middels een groenfinanciering tegen een lagere rente worden geleend. Dit geldt onder andere voor een groen label kas, investeringen in de biologische glastuinbouw en windenergie.

Actuele informatie over rentestanden is te vinden op diverse websites of bij uw bank.

4.3 Inkomstenbelasting

De systematiek van de inkomstenbelasting is gebaseerd op het boxensysteem. Per box wordt gedefinieerd welke inkomsten in die box belast zijn en welke aftrekposten en verliezen daarop in mindering gebracht mogen worden. De volgende drie boxen worden onderscheiden:

- Box 1: belastbaar inkomen uit werk en woning, met een progressief tarief
- Box 2: belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang, met een vast tarief
- Box 3: belastbaar inkomen uit sparen en beleggen, met een vast tarief

Het boxensysteem is een gesloten stelsel. Dat betekent dat er tussen de boxen onderling geen verrekening

mogelijk is: een verlies in een van de drie boxen kan uitsluitend verrekend worden met positieve inkomsten in diezelfde box. Dat verbod geldt voor verrekening in het kalenderjaar zelf, verliesrekening naar het verleden (carry-back) en naar de toekomst (carry-forward).
Meer informatie over belastingen is te vinden in de bijlage.

Box1: Inkomen uit werk en woning

Deze box bevat de belastbare winst uit onderneming, loon uit dienstbetrekking, het belastbare resultaat van overige werkzaamheden, belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen, de belastbare inkomsten uit eigen woning, die als hoofdverblijf te beschikking staat en negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen, de negatieve persoonsgebonden aftrekposten, verminderd met uitgaven voor inkomensvoorzieningen, de uitgaven voor kinderopvang en de persoonsgebonden aftrek. Voor het inkomen in deze box geldt het volgende schijventarief, inclusief premies volksverzekeringen (2005):

			<i>tot 65 jaar</i>	<i>+ 65 jaar</i>
1 ^e schijf	nihil	€ 16.893	34,40%	16,5%
2 ^e schijf	€ 16.893	€ 30.357	41,95%	24,05%
3 ^e schijf	€ 30.357	€ 51.762	42%	42%
4 ^e schijf	€ 51.762	en hoger	52%	52%

Heffingskortingen

De heffingskorting is een korting op de te betalen inkomstenbelasting. Dit betekent voor iedereen een gelijk belastingvoordeel, ongeacht het tarief waarin iemand wordt aangeslagen.

Voor iedereen geldt een algemene heffingskorting van € 1.894, voor personen jonger dan 65 jaar. Voor personen ouder dan 65 jaar bedraagt de heffingskorting € 910. Deze heffingskorting wordt, afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden van de belastingplichtige, nog verhoogd met een aantal kortingen.

Winst uit onderneming

In de Wet IB 2001 is winst uit een onderneming het bedrag van de gezamenlijk voordelen die, onder welke naam en in welke vorm ook, worden verkregen uit een onderneming. De vraag of er een onderneming is hangt af van de feitelijke omstandigheden.

Als ondernemer wordt aangemerkt de belastingplichtige voor rekening van wie een onderneming wordt gedreven en die rechtstreeks worden verbonden voor verbintenissen betreffende die onderneming.

Vennoten in een samenwerkingsverband in de vorm van een vennootschap onder firma of een maatschap zullen doorgaans als ondernemer kunnen worden aangemerkt en dat geldt ook voor de beherende vennoten in een commanditaire vennootschap.

Om voor de ondernemersaftrek in aanmerking te komen dient de (echte) ondernemer aan het urencriterium van 1225 uur te voldoen.

Kostenaftrek in de bedrijfssfeer

Kosten die in het kader van de onderneming worden gemaakt kunnen in beginsel volledig op de winst in mindering worden gebracht. De wet IB 2001 kent overigens een reeks aftrekuitsluitingen en – beperkingen van kosten. In het algemeen worden algemene kosten voor aftrek uitgesloten als het privé aspect een grote rol speelt of als de aftrek van kosten op gespannen voet zou staan met de rechtshandhaving. Voedsel, drank en genotmiddelen, bedrijfsexcursies en studiereizen zijn voor 75% (2005) aftrekbaar.

Telefoonabonnement in woonruimte, kantoorruimte aan huis (privé woning), algemene literatuur zijn niet aftrekbaar. De personenauto van de ondernemer kent een maximale belastingvrije vergoeding voor het zakelijk gebruik van € 0.18 per kilometer. Voor het privé-gebruik van de auto van de zaak van meer dan 500 km/ jaar moet ten minste 22% van de catalogusprijs bijgeteld worden.

Box 2: Inkomen uit aanmerkelijk belang

Box 2 is uitsluiten van belang voor de belastingplichtige met een aanmerkelijk belang in een BV. De belastingplichtige heeft een aanmerkelijk belang als hij, al dan niet tezamen met zijn partner, direct of indirect, voor ten minste 5% van het geplaatste kapitaal aandeelhouder is in die BV. Het aanmerkelijk belangtarief is 25%, daardoor is de belastingdruk op de winst in een BV 51,25%.

Box 3: Vermogensrendementsheffing

Het voordeel van sparen en beleggen wordt gesteld op 4% (forfaitair rendement) van het gemiddelde van de rendementsgrondslag van een belastingplichtige. Onder de rendementsgrondslag wordt verstaan de waarde in het economische verkeer van de bezittingen verminderd met de waarde in het economische verkeer van de schulden, voor zover niet begrepen in box 1 of box 2. Dit wordt belast met 30% inkomstenbelasting. Over het totale vermogen dat in box 3 valt, wordt effectief 1,2% belasting geheven. Voor 2005 bedraagt het heffingvrije vermogen € 19.522.

4.4 Landbouwregeling

Binnen het stelsel van omzetbelasting bestaat de landbouwregeling.

Landbouwers, veehouders, tuinbouwers en bosbouwers zijn geen BTW verschuldigd voorzover zij agrarische producten en gebruikte bedrijfsmiddelen leveren en agrarische diensten verrichten; voor hen geldt een vrijstelling. De als 'landbouwregeling' bekend staande regeling is geen gewone vrijstelling, maar kenmerkt zich door het volgende:

- Landbouwers zijn geen BTW verschuldigd voorzover zij agrarische producten en gebruikte bedrijfsmiddelen leveren en agrarische diensten verrichten;
- Landbouwers kunnen met betrekking tot deze prestaties geen voorbelasting aftrekken;
- Landbouwers hoeven voorzover het deze prestaties betreft, geen facturen af te geven en niet te voldoen aan de extra eisen die voor de BTW aan de boekhouding worden gesteld.
- De afnemers van de agrarische producten en de agrarische diensten kunnen 5,1% van het hun in rekening gebrachte bedrag als voorbelasting aftrekken.

Het kunnen toepassen van het landbouwforfait (vaste aftrekpercentage) is een zogenoemde landbouwverklaring nodig. Bedrijven die van deze regeling willen overstappen op de normale wijze van heffing dienen dit aan de inspecteur te verzoeken (opteren voor de normale regeling). Voor het deelnemen aan de normale wijze van heffing geldt een termijn van ten minste vijf jaar.

Bron: Landbouw en fiscus, 8^e herziene druk; bijgewerkt met gegevens 2005

4.5 Waardering bollenkraam 2004

Bij de waardering van bloembollenkramen komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- waarde te velde staande bloembollen, regeling sinds 1945;
- waarde leliekraam, regeling sinds 1999 (paragraaf 6.3).

Alle geldbedragen worden vermeld inclusief omzetbelasting. De geldbedragen exclusief omzetbelasting staan tussen haakjes of apart in een tabel.

Waarde te velde staande bloembollen

De waarde van de te velde staande bloembollen wordt aangegeven per vierkante Rijnlandse Roede (RR). $1 \text{ rr}^2 = 14,21 \text{ m}^2$; vuistregel: $700 \text{ rr}^2 = 1 \text{ hectare}$. Hierbij zijn inbegrepen de smalle paadjes tussen de bedden, en de greppels tussen en rondom de akkers. De buitenpaden (spuitvrije zones) die rond het te waarden gebied liggen, vallen buiten de berekening.

4.5.1 Bloembollen uitgezonderd lelies

Aangekocht plantgoed bloembollen

In principe behoort elke aankoop van plantgoed te worden geactiveerd, ongeacht of het duurdere dan wel gewone soorten betreft en ongeacht of er sprake is van uitbreiding, van verbetering of van zogenoemde bloedverversing van de kraam. Op praktische gronden wordt het echter goed gevonden dat de activering beperkt blijft tot de gevallen waarin meer is aangekocht dan tien procent van de boekwaarde van de kraam, zoals deze op de beginbalans van het jaar van de aankoop is gewaardeerd volgens de hierna vermelde normbedragen (dus exclusief de reeds geactiveerde meerwaarde). Het al dan niet activeren moet per bloembollensoort worden gezien.

Het bedrag waarmee de aankoop prijs het desbetreffende normbedrag uit de volgende tabel overtreft, kan in drie jaren ten laste van het resultaat worden gebracht, te beginnen met het jaar van de aankoop (dit geldt niet als duidelijk aantoonbaar is dat wegens bijzondere omstandigheden de gekochte bollen al eerder uit het bedrijf verdwenen zijn). De reden hiervoor is dat wordt aangenomen dat aangekocht plantgoed in een aantal jaren geleidelijk wordt vervangen door zelfgeleed plantgoed. Het bedrag dat in het jaar van aankoop ten laste van het resultaat wordt gebracht, is bedoeld als een lagere waardering op grond van risico's, uitval door ziekte et cetera.

In bepaalde situaties gelden de normbedragen niet:

- Als het aangekochte plantgoed bijvoorbeeld door ziekte binnen drie jaar geheel moet worden opgeruimd, moet de activering hiervan in het jaar van opruiming verdwijnen.
- Elke aankoop van plantgoed dat niet wordt opgeplant, maar wordt doorverkocht, wordt geactiveerd tot de datum van verkoop. Er kan dan geen bedrag ten laste van het resultaat worden gebracht. Het is daarom noodzakelijk dat in de boekhouding een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de aankopen bestemd voor eigen teelt en die bestemd voor doorverkoop.

De normbedragen in de volgende tabel gelden al sinds 1945 en mogen als vaste waarde worden aangehouden, mits de sinds 1965 geldende factoren en omstandigheden (exclusief prijsfluctuaties) die aan deze waardering ten grondslag liggen, niet in belangrijke mate zijn veranderd. De hiervoor genoemde regelingen blijven uiteraard van kracht.

Gewas	Waarde per rr^2 inclusief OB	Waarde per rr^2 exclusief OB
Hyacinten	€ 9,62	€ 9,08
Tulpen	€ 5,77	€ 5,45
Narcissen	€ 4,81	€ 4,54
Krokussen	€ 2,89	€ 2,72
Gladiolen	€ 1,44	€ 1,36
Irissen	€ 3,37	€ 3,18
Scilla	€ 3,85	€ 3,63

Zelfgekweekte bollen

Voor zelfgekweekte bollen geldt dat de normbedragen uit de voorgaande tabel mogen worden aangehouden met ingang van 1 januari 1965 (of het boekjaar 1964/1965). De normbedragen mogen als vaste waarde worden aangehouden mits de sinds 1965 geldende factoren en omstandigheden (exclusief prijsfluctuaties) die aan deze waardering ten grondslag liggen, niet in belangrijke mate zijn veranderd.

4.5.2 Leliekraam

Plantgoed dat op balansdatum ligt opgeslagen in de schuur of in de koelcel wordt aangegeven naar het aantal vierkante rr dat met dit plantgoed kan worden opgeplant.

Aangekocht plantgoed leliekraam

In principe behoort elke aankoop van plantgoed te worden geactiveerd, ongeacht of het duurdere dan wel gewone soorten betreft en ongeacht of er sprake is van uitbreiding, van verbetering of van zogenoemde bloedverversing van de kraam. Op praktische gronden wordt het echter goed gevonden dat de activering beperkt blijft tot de gevallen waarin meer is aangekocht dan tien procent van de boekwaarde van de kraam, zoals deze op de beginbalans van het jaar van de aankoop is gewaardeerd volgens de hierna vermelde normbedragen (dus exclusief de reeds geactiveerde meerwaarde).

Het bedrag waarmee de aankoop prijs het desbetreffende normbedrag uit de volgende tabel overtreft, kan in drie jaren ten laste van het resultaat worden gebracht, te beginnen met het jaar van de aankoop (dit geldt niet als duidelijk aantoonbaar is dat wegens bijzondere omstandigheden de gekochte bollen al eerder uit het bedrijf verdwenen zijn). De reden hiervoor is dat wordt aangenomen dat aangekocht plantgoed in een aantal jaren geleidelijk wordt vervangen door zelfgeteeld plantgoed.

In bepaalde situaties gelden de normbedragen niet:

- Als het aangekochte plantgoed bijvoorbeeld door ziekte binnen drie jaar geheel moet worden opgeruimd, moet de activering hiervan in het jaar van opruiming verdwijnen.
- Elke aankoop van plantgoed dat niet wordt opgeplant, maar wordt doorverkocht, wordt geactiveerd tot de datum van verkoop. Er kan dan geen bedrag ten laste van het resultaat worden gebracht. Het is daarom noodzakelijk dat in de boekhouding een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de aankopen bestemd voor eigen teelt en die bestemd voor doorverkoop.

Het overleg met de KAVB heeft geleid tot overeenstemming voor de jaren 2003 tot en met 2006. De KAVB heeft voorts ingestemd met de Landelijke landbouwnormen 2001 en 2002.

Gewas	Waarde per rr ² inclusief OB	Waarde per rr ² exclusief OB
Oriëntals	€ 21,20	€ 20,00
Overige	€ 10,60	€ 10,00

Zelfgekweekte bollen

De normbedragen uit de voorgaande tabel gelden ook voor zelfgekweekte bollen.

Bron: Belastingdienst/Oost-Brabant/kantoor Helmond
Platform Landelijke landbouwnormen
Postbus 965
5700 AZ Helmond

5 Saldo

5.1 Bolprijzen

De bolprijzen hieronder vermeld zijn afkomstig uit verschillende bronnen. In alle gevallen gaat het om prijzen per 1000 stuks. Indien mogelijk worden steeds de prijzen van de in areaal grootste cultivars weergegeven. De prijzen van plantgoed zijn in deze uitgave niet opgenomen. Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om op een verantwoorde wijze te komen tot de prijzen van plantgoed. Voor actuele plantgoedprijzen vraag uw bemiddelaar.

5.1.1 Crocus (prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
FLOWER RECORD	Z 6-7	9	4	4	6
	Z 7-8	15	12	9	12
	Z 8-9	21	16	13	17
	Z 9-10	32	27	23	27
	Z 10 OP	40	31	28	33
GEEL	Z 6-7	8	8	4	7
	Z 7-8	18	16	15	16
	Z 8-9	20	19	17	19
	Z 9-10	27	26	24	26
	Z 10 OP	32	28	26	29
GRAND MAITRE	Z 6-7	9	7	4	7
	Z 7-8	16	11	12	13
	Z 8-9	19	16	14	16
	Z 9-10	33	25	24	27
	Z 10 OP			32	
JEANNE D'ARC	Z 6-7	10	10	6	9
	Z 7-8	27	20	13	20
	Z 8-9	33	25	19	26
	Z 9-10	50	41	31	40
	Z 10 OP	61	49	37	49
REMEMBRANCE	Z 6-7		9	6	8
	Z 7-8	16	12	10	13
	Z 8-9	21	16	14	17
	Z 9-10	32	28	24	28
	Z 10 OP	43	33	31	36

5.1.2 Dahlia (prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
ARABIAN NIGHT	1E	171	199	169	179
	2E	104	120	91	105
BISHOP OF LLANDAFF	1E	592	381	338	437
	2E	236	183	103	174
KELVIN FLOODLIGHT	1E	195	220	187	201
	2E	104	125	110	113
PARK PRINCESS	1E	195	219	170	194
	2E	104	122	105	110
RED PIGMY	1E	187	199	164	184
	2E	119	126	99	115

5.1.3 Gladiool (prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
AMSTERDAM	Z 8-10	27	26	26	26
	Z 10-12	32	41	41	38
	Z 12-14	58	56	58	57
	Z 14 OP	65	64		64
	8-10	27	32	28	29
	10-12	42	48	43	44
	12-14	57	63	58	59
	14 OP	64	73	65	67
PETER PEARS	Z 8-10	8	8	7	8
	Z 10-12	14	16	14	15
	Z 12-14	18	23	20	20
	Z 14 OP	21	27	25	24
	8-10	7	9	7	8
	10-12	13	15	15	14
	12-14	18	22	18	19
	14 OP	29	32	25	29
PRISCILLA	Z 8-10	8	7		8
	Z 10-12	14	15	14	15
	Z 12-14	20	21	20	20
	Z 14 OP	19	26	25	23
	8-10	9	9	8	9
	10-12	14	15	15	15
	12-14	19	22	18	20
	14 OP	21	24	21	22
TRADERHORN	Z 8-10	9	9	9	9
	Z 10-12	14	15	14	14
	Z 12-14	18	19	19	19
	Z 14 OP	23	24	25	24
	8-10	9	10	9	9
	10-12	12	15	14	14
	12-14	17	22	18	19
	14 OP	20	23	22	22
WHITE PROSPERITY	Z 8-10	11	12	12	12
	Z 10-12	14	15	16	15
	Z 12-14	20	22	20	21
	Z 14 OP	24	28	21	24
	8-10	10	11	11	10
	10-12	14	16	14	15
	12-14	18	22	19	20
	14 OP	22	27	24	24

5.1.4 Hyacint (prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
BLUE JACKET	14-15	78	91	94	87
	15-16	97	110	114	107
	16-17	109	132	130	124
	17-18	142	152	141	145
	18-19	116	156	154	142
	19 OP	92	192	123	135
CARNEGIE	14-15	85	93	97	92
	15-16	108	121	119	116
	16-17	132	155	145	144
	17-18	156	172	164	164
	18-19	154	183	151	163
	19 OP	97	183	153	144
DELFT BLUE	14-15	77	104	97	93
	15-16	112	128	129	123
	16-17	137	145	148	143
	17-18	140	146	159	148
	18-19	119	159	145	141
	19 OP	128	159	130	139
PINK PEARL	14-15	80	115	101	99
	15-16	115	142	136	131
	16-17	149	181	166	165
	17-18	175	202	197	191
	18-19	187	240	207	212
	19 OP	236	282	267	262
WHITE PEARL	14-15	90	127	100	106
	15-16	136	158	140	145
	16-17	183	200	196	193
	17-18	224	235	220	227
	18-19	231	270	195	232
	19 OP	331	329	232	297

5.1.5 Iris(prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
APOLLO	Z 8-9	25	22	20	22
	Z 9-10	41	36	32	36
	Z 10 OP	43	43	47	44
BLUE MAGIC	Z 8-9	7	6	9	7
	Z 9-10	15	8	15	12
	Z 10 OP	23	12	22	19
DISCOVERY	Z 8-9	27	26	26	26
	Z 9-10	40	38	38	39
	Z 10 OP	47	45	41	44
HARMONY	Z 05-06	17	20	20	19
	Z 06 OP	25	28	27	26
TELSTAR	Z 8-9	29	26	27	27
	Z 9-10	46	41	38	42
	Z 10 OP	51	45	45	47

5.1.6 Lelie (prijzen per 100 stuks in €)

5.1.6.1 Aziaten

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
BRUNELLO	12-14	77	73	51	67
	14-16	102	99	63	88
	16-18	112	81	57	83
	18 OP	109	47	23	60
CORDELIA	12-14	50	56	52	53
	14-16	69	54	39	54
	16-18	73	26	43	47
	18 OP	95	30	48	58
GIRONDE	12-14	75	72	58	68
	14-16	103	92	56	84
	16-18	131	88	37	85
	18 OP	152	105	35	97
MONTE NEGRO	12-14	76	51	43	57
	14-16	132	103	59	98
	16-18	154	124	75	118
	18 OP	132	39	68	80
NAVONA	12-14	101	92	69	87
	14-16	141	128	95	121
	16-18	169	152	109	143
	18 OP	170	162	142	158

5.1.6.2 LA Hybriden

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
ALGARVE	12-14	60	28	40	42
	14-16	94	35	45	58
	16-18	130	34	36	67
	18 OP	155	47	36	79
DONAU	12-14	65	73	54	64
	14-16	108	113	90	104
	16-18	132	107	104	115
	18 OP	136	119	80	111
ROYAL FANTASY	12-14	71	54	31	52
	14-16	101	97	48	82
	16-18	126	99	52	92
	18 OP	136	62	58	85
SALMON CLASSIC	12-14	82	81	58	74
	14-16	137	118	102	119
	16-18	170	154	121	148
	18 OP	179	179	160	173

5.1.6.3 Oriëntals

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
EXPRESSION	12-14	61	23	78	54
	14-16	125	73	136	111
	16-18	158	47	182	129
	18 OP	45	33	155	78
MERO STAR	12-14	78	68	80	75
	14-16	100	106	141	116
	16-18	95	94	153	114
	18 OP	98	52	189	113
SIBERIA	12-14	58	33	104	65
	14-16	114	62	131	102
	16-18	185	111	185	160
	18 OP	179	75	170	141
SORBONNE	12-14	85	64	92	80
	14-16	181	149	185	172
	16-18	272	200	207	226
	18 OP	307	146	215	223
STARGAZER	12-14	40	31	87	53
	14-16	54	56	117	76
	16-18	44	47	110	67
	18 OP	55	29	108	64

5.1.6.4 Longiflorums

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
SNOW CAP	12-14	100	88	89	93
	14-16	123	115	116	118
	16-18	136	127	128	130
SNOW QUEEN	12-14	50	65	37	50
	14-16	79	86	65	77
	16-18	87	92	56	79
	18 OP	78	72	70	73
WHITE ELEGANCE	12-14	59	74	59	64
	14-16	82	96	85	88
	16-18	106	108	83	99
	18 OP	120	99	67	95
WHITE HEAVEN	12-14	85	88	70	81
	14-16	122	119	97	113
	16-18	142	144	104	130
	18 OP	162	144	95	134

5.1.7 Narcis (prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
BRIDAL CROWN	Z 10-12		41	39	40
	Z 12-14	105	60	46	70
	Z 14-16	133	79	57	90
	Z 16 OP	134	101	79	105
	10-12	90	56		73
	12-14	104	55		79
	14-16		103	70	87
CARLTON	Z 12-14	27	29	29	28
	Z 14-16	36	36	37	36
	10-12	29	27	32	29
	12-14	27	34	32	31
	14-16	51	59	57	56
DICK WILDEN	Z 12-14	22	30	28	27
	Z 14-16	29	30	37	32
	Z 16 OP	36	40	40	39
	10-12	26	29	22	26
	12-14	29	33	26	30
	14-16	54	69	61	62

Narcis (vervolg)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
ICE FOLLIES	Z 12-14	25	29	26	27
	Z 14-16	34	33	35	34
	10-12	26	25	29	27
	12-14	31	31	33	31
	14-16	58	61	59	59
JETFIRE	Z 10-12	13	18	29	20
	Z 12-14	22	23	35	27
	Z 14-16	21	37	45	34
MINNOW	Z 10-12	11	14	20	15
	Z 12-14	18	16	24	19
SALOME	Z 12-14	29	28	28	28
	Z 14-16	41	37	41	40
	10-12	33	28	31	31
	12-14	40	39	43	41
	14-16	54	60	66	60
TAHITI	Z 10-12	0	50	50	33
	Z 12-14	57	55	60	57
	Z 14-16	76	69	70	72
	10-12	57	56	56	56
	12-14	67	67	71	68
	14-16	88	94	99	94
TETE A TETE	Z 10-11	22	15	18	18
	Z 11-12	24	20	22	22
	Z 12-14	41	33	33	35
	Z 14-16	53	42	44	46
	Z 16 OP	56	67	69	64

5.1.8 Tulp (prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2002	2003	2004	Gemiddeld
ABBA	Z 10-11	36	32	29	33
	Z 11-12	43	40	35	39
	Z 12 OP	51	45	37	44
AD REM	Z 10-11	38	40	40	39
	Z 11-12	49	43	50	47
	Z 12 OP	56	53	62	57
GOLDEN APELDOORN	Z 10-11	32	26	23	27
	Z 11-12	39	34	32	35
	Z 12 OP	43	42	37	41
ILE DE FRANCE	Z 10-11	34	30	23	29
	Z 11-12	46	41	32	40
	Z 12 OP	51	46	34	44
LEEN VAN DER MARK	Z 10-11	37	37	33	36
	Z 11-12	49	49	43	47
	Z 12 OP	58	62	50	57
MONTE CARLO	Z 10-11	34	34	35	34
	Z 11-12	44	44	45	44
	Z 12 OP	51	52	53	52
NEGRITA	Z 10-11	43	36	27	35
	Z 11-12	53	49	36	46
	Z 12 OP	60	55	40	51
PRINSES IRENE	Z 10-11	44	39	30	37
	Z 11-12	57	50	43	50
	Z 12 OP	62	55	48	55
PURPLE PRINCE	Z 10-11	52	35	24	37
	Z 11-12	51	46	32	43
	Z 12 OP	54	52	36	47
ROCOCO	Z 10-11	38	34	33	35
	Z 11-12	50	48	45	48
	Z 12 OP	56	58	56	57

5.1.9 Zanthedeschia (prijzen per 100 stuks in €)

Cultivar	Maat	2004
Black Eyed Beauty	12-14	350
	14 OP	425
Black Magic	12-14	425
	14 OP	525
Chrystal Blush	14 OP	750
Florex Gold	12-14	525
	14 OP	650
Majestic Red	12-14	750
	14 OP	925

5.1.10 Bijzondere bolgewassen
 Prijzen kleine bolmakers (€ per 1000 stuk, 2004)

	2/3	3/4	4/+	4/5	5/+	5/6	6/+	6/7	6/8	7/8	8/+	8/9	9/10	8/10	10/+
Allium klein				5	6	8	12								
Anemone				12	23										
Anemone coronaria		5		11		13		16		22	28				
Camassia klein							21								
Chionodoxa				16	21										
Crococsmia						15			42					44	54
Crocus chrysanthus					17										
Crocus Tommasinianus					20										
Eranthis		24	37												
Fritillaria meleagris						29	39								
Galanthus				39		67	77								
Gladiolus						6			9					13	23
Hyacinthoides hispanica								32		43				43	62
Iris reticulata						21	28								
Ixia				7	13										
Muscari armeniacum								6		8		12	16		19
Muscari cv						23		23		23		29			40
Ornithogalum korte bloem				16		22		28		31	42				
Ornithogalum lange bloem						53			65						179
Oxalis deppei Iron Cross	1	3		5	8										
Puschkinia				17		23	27								
Scilla overig				32				33		39		63	70		81
Scilla siberica								13		18		24			
Triteleia				9		12	15								

Prijzen grote bolmakers (€ per 1000 stuk)

	7/8	8/10	10/+	10/12	12/14	12/+	14/16	14/+	16/18	16/+	18/20	20/+	20/22	20/24	22/24	24/+	I	II
Allium groot	49	70		87	130		253		403		658	898						
Allium groen																		146
Camassia groot					327			403										
Colchicum kein											312		344		397	455		
Colchicum groot							385		420									
Curcuma																		490
Fritillaria imperialis geel											840			1225		1348		
Fritillaria imperialis oranje/rood											350			545		720		
Fritillaria persica											630			770		875		
Liatris		13		25	37		49		70									
Nerine bowdenii				88					123									
Nerine overig			175		187	210		210										
Ornithogalum lange bloem			179		58		135			98								
Oxalis overig																		63 34

5.2 Bloemprijzen

De bloemprijzen hieronder vermeld zijn afkomstig van de VBN statistieken. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen snijbloemen, kamerplanten (bol op pot) en tuinplanten. Vermeld zijn de aangevoerde van aantallen (x 1000), de gemiddelde prijs (met tevens de hoogste en laagste prijs binnen de groep) over seizoen 2003, 2002 en 2001 en de prijsontwikkeling gedurende het jaar. Bij een aantal soorten is tevens de prijs over 2003, 2002 en 2001 van de grootste cultivars gegeven.

5.2.1 Snijbloemen

Allium	Aantal (* 1000)		Gemiddelde prijs		
		2003	2003	2002	2001
sphaerocephalon		4,967	0,08	0,10	0,10
overig wit		1,773	0,11	0,14	0,11
overig grootbloemig		1,447	0,35	0,37	0,51
Purple Sensation'		995	0,16	0,19	0,24
neopolitanum		979	0,05	0,07	0,07
MAAND		2003	2003	2002	2001
JANUARI		717	0,06	0,18	0,12
FEBRUARI		587	0,09	0,11	0,13
MAART		702	0,20	0,21	0,13
APRIL		432	0,41	0,40	0,21
MEI		2,622	0,17	0,22	0,24
JUNI		2,996	0,15	0,21	0,20
JULI		1,827	0,20	0,20	0,16
AUGUSTUS		923	0,15	0,13	0,23
SEPTEMBER		737	0,10	0,10	0,13
OKTOBER		623	0,09	0,12	0,16
NOVEMBER		336	0,11	0,11	0,16
DECEMBER		48	0,13	0,05	0,16
TOTAAL		12,549	0,16	0,19	0,18
Anemone coronaria		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
		2003	2003	2002	2001
Jerusalem Blue		11,179	0,08	0,09	0,09
Jerusalem Red		8,492	0,08	0,09	0,08
Mona Lisa Blue		8,194	0,12	0,13	0,16
MAAND		2003	2003	2002	2001
JANUARI		12,099	0,10	0,14	0,11
FEBRUARI		11,953	0,12	0,09	0,11
MAART		12,584	0,10	0,13	0,13
APRIL		5,869	0,13	0,14	0,19
MEI		4,000	0,09	0,11	0,12
JUNI		64	0,11	0,10	0,10
JULI		0			
AUGUSTUS		251	0,12	0,07	0,11
SEPTEMBER		1,436	0,12	0,09	0,14
OKTOBER		1,359	0,15	0,13	0,13
NOVEMBER		2,526	0,14	0,12	0,14
DECEMBER		4,510	0,13	0,12	0,13
TOTAAL		56,652	0,11	0,12	0,13

Anemone overig	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
overig	2003	2003	2002	2001	
gemengd	1,403	0,07	0,08	0,09	
overig wit	1,001	0,09	0,10	0,09	
overig blauw	699	0,09	0,10	0,11	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	834	0,08	0,12	0,09	
FEBRUARI	708	0,09	0,08	0,09	
MAART	900	0,06	0,09	0,09	
APRIL	594	0,10	0,09	0,13	
MEI	382	0,07	0,09	0,10	
JUNI	59	0,10	0,19	0,10	
JULI	17	0,23	0,22	0,15	
AUGUSTUS	18	0,16	0,13	0,22	
SEPTEMBER	22	0,11	0,06	0,14	
OKTOBER	17	0,12	0,06	0,08	
NOVEMBER	98	0,09	0,08	0,08	
DECEMBER	334	0,10	0,09	0,09	
TOTAAL	3,982	0,08	0,09	0,09	
Crocsmia	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
overig met bes	7,063	0,09	0,09	0,11	
'Emily Mckenzie'	2,777	0,10	0,12	0,12	
'Lucifer'	2,182	0,14	0,17	0,14	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	560	0,15	0,15	0,11	
FEBRUARI	1,144	0,12	0,11	0,12	
MAART	1,440	0,11	0,13	0,14	
APRIL	1,024	0,12	0,13	0,15	
MEI	863	0,13	0,15	0,14	
JUNI	422	0,21	0,18	0,15	
JULI	1,744	0,11	0,12	0,11	
AUGUSTUS	3,699	0,09	0,10	0,10	
SEPTEMBER	3,775	0,10	0,10	0,11	
OKTOBER	1,794	0,09	0,09	0,10	
NOVEMBER	157	0,13	0,11	0,16	
DECEMBER	310	0,10	0,08	0,11	
TOTAAL	16,932	0,11	0,11	0,11	

Dahlia	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
		2003	2003	2002	2001
'Viking'	1,515	0,10	0,10	0,10	0,00
overig	989	0,14	0,14	0,14	0,14
'Onesta'	720	0,11	0,12	0,12	0,13
gemengd	678	0,13	0,14	0,14	0,15
'Karma Serena'	640	0,18	0,21	0,21	0,19
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	60				
FEBRUARI	131	0,09	3,97	0,54	
MAART	36	0,07	0,13	2,72	
APRIL	118	0,24	0,65	0,97	
MEI	306	0,39	0,42	0,60	
JUNI	873	0,22	0,31	0,32	
JULI	2,442	0,12	0,15	0,15	
AUGUSTUS	3,746	0,09	0,09	0,10	
SEPTEMBER	3,965	0,14	0,11	0,15	
OKTOBER	1,201	0,14	0,12	0,12	
NOVEMBER	11	0,19	0,16	0,20	
DECEMBER	0	0,00	0,04	0,17	
TOTAAL	12,889	0,13	0,13	0,14	
Eremurus	(x 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	10	0,28	0,69	0,50	
FEBRUARI	48	0,69	0,45	0,51	
MAART	771	0,37	0,36	0,24	
APRIL	535	0,34	0,40	0,27	
MEI	306	0,57	0,62	0,48	
JUNI	1,967	0,30	0,29	0,40	
JULI	1,309	0,40	0,32	0,34	
AUGUSTUS	187	0,86	0,52	0,66	
SEPTEMBER	50	0,75	0,74	1,15	
OKTOBER	17	0,45	0,37	0,64	
NOVEMBER	12	0,44	0,37	0,52	
DECEMBER	35	0,13	0,24	0,52	
TOTAAL	5,247	0,38	0,36	0,37	
Fritillaria imperialis	(x 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	0	0	0,06	0	
FEBRUARI	15	1,49	1,38	2,07	
MAART	40	1,33	1,29	1,53	
APRIL	64	0,98	1,13	1,23	
MEI	11	0,85	1,15	1,03	
JUNI	0	0	0,11	0,03	
JULI	0				
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	0				
OKTOBER	0				
NOVEMBER	0				
DECEMBER	0				
TOTAAL	131	1,13	1,18	1,27	

Frittalaria meleagris	(x 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	5	0,54	0,54	0,78	
FEBRUARI	14	0,27	0,16	0,37	
MAART	15	0,2	0,15	0,19	
APRIL	12	0,11	0,1	0,14	
MEI	4	0,1	0,11	0,13	
JUNI	0	0,06	0,04	0,11	
JULI	0				
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	0				
OKTOBER	0				
NOVEMBER	0				
DECEMBER	0				
TOTAAL	52	0,18	0,14	0,18	

Gladiolus grootbloemig	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Hunting Song'	22,850	0,08	0,11	0,09	
'Princess Margareth Rose'	2,920	0,11	0,13	0,13	
'Super Star'	2,849	0,23	0,20	0,17	
gemengd	2,070	0,10	0,11	0,08	
'Chinon'	1,960	0,16	0,16	0,14	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	19	0,05	0,46	0,20	
FEBRUARI	3	0,18	0,30	0,19	
MAART	9	0,10	0,28	0,19	
APRIL	208	0,27	0,27	0,19	
MEI	2,127	0,22	0,26	0,27	
JUNI	8,940	0,11	0,20	0,24	
JULI	16,949	0,10	0,13	0,10	
AUGUSTUS	15,522	0,11	0,10	0,10	
SEPTEMBER	11,830	0,14	0,14	0,14	
OKTOBER	4,064	0,13	0,14	0,13	
NOVEMBER	116	0,18	0,15	0,14	
DECEMBER	16	0,08	0,09	0,08	
TOTAAL	59,804	0,12	0,13	0,12	

Gladiolus kleinbloemig	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
(Nanus Grp) 'Elvira'	1,578	0,08	0,09	0,08	
tubergenii 'Charming Beauty'	1,179	0,08	0,09	0,10	
colvillei 'Alba'	888	0,11	0,09	0,10	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	91	0,15	0,14	0,12	
FEBRUARI	33	0,29	0,19	0,17	
MAART	41	0,15	0,22	0,11	
APRIL	228	0,17	0,20	0,20	
MEI	377	0,21	0,20	0,21	
JUNI	1,974	0,07	0,09	0,10	
JULI	2,016	0,06	0,08	0,06	
AUGUSTUS	634	0,08	0,08	0,09	
SEPTEMBER	265	0,12	0,09	0,10	
OKTOBER	108	0,07	0,16	0,07	
NOVEMBER	17	0,18	0,14	0,15	
DECEMBER	94	0,15	0,12	0,13	
TOTAAL	5,878	0,09	0,10	0,10	

Hyacinthus orientalis	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Delft Blue'	15,399	0,28	0,25	0,35	
'Anna Marie'	2,243	0,29	0,30	0,30	
overig	2,007	0,43	0,37	0,31	
'Carnegie'	1,785	0,33	0,30	0,36	
'Atlantic'	1,646	0,32	0,33	0,38	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	8,668	0,32	0,33	0,33	
FEBRUARI	8,651	0,30	0,25	0,32	
MAART	8,143	0,27	0,25	0,34	
APRIL	3,707	0,29	0,18	0,41	
MEI	798	0,27	0,21	0,35	
JUNI	115	0,39	0,36	0,13	
JULI	58	0,42	0,55	0,51	
AUGUSTUS	45	0,44	0,70	0,56	
SEPTEMBER	134	0,43	0,70	0,65	
OKTOBER	260	0,52	0,60	0,59	
NOVEMBER	959	0,39	0,47	0,41	
DECEMBER	3,894	0,30	0,32	0,36	
TOTAAL	35,433	0,30	0,27	0,34	
Iris (Hollandse Iris Grp)	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Blue Magic'	134,751	0,08	0,10	0,10	
'Prof. Blaauw'	5,006	0,12	0,12	0,12	
'Apollo'	3,082	0,12	0,12	0,12	
'Blue Diamond'	1,630	0,08	0,09	0,09	
'Casablanca'	1,292	0,19	0,17	0,19	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	17,229	0,08	0,15	0,10	
FEBRUARI	22,020	0,10	0,12	0,10	
MAART	23,956	0,10	0,11	0,10	
APRIL	19,906	0,08	0,10	0,10	
MEI	14,662	0,09	0,07	0,10	
JUNI	7,957	0,06	0,05	0,11	
JULI	3,883	0,07	0,12	0,11	
AUGUSTUS	2,956	0,08	0,09	0,11	
SEPTEMBER	4,849	0,13	0,07	0,15	
OKTOBER	10,719	0,11	0,12	0,07	
NOVEMBER	12,168	0,08	0,08	0,09	
DECEMBER	12,176	0,07	0,07	0,13	
TOTAAL	152,481	0,09	0,10	0,10	
Ixia	(x 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	0				
FEBRUARI	0				
MAART	111	0,21	0,21	0,23	
APRIL	396	0,17	0,19	0,16	
MEI	379	0,11	0,11	0,13	
JUNI	79	0,07	0,06	0,07	
JULI	12	0,06	0,08	0,03	
AUGUSTUS	27				
SEPTEMBER	7	0,07	0,15	0,05	
OKTOBER	0				
NOVEMBER	0	0	0,15	0	
DECEMBER	0				
TOTAAL	1,013	0,14	0,14	0,13	

Liatris	(x 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	776	0,19	0,17	0,19	
FEBRUARI	1,122	0,17	0,18	0,19	
MAART	942	0,20	0,22	0,17	
APRIL	1,099	0,14	0,18	0,19	
MEI	435	0,27	0,23	0,24	
JUNI	692	0,15	0,13	0,17	
JULI	1,053	0,08	0,11	0,12	
AUGUSTUS	691	0,12	0,09	0,07	
SEPTEMBER	876	0,15	0,11	0,12	
OKTOBER	1,222	0,16	0,18	0,12	
NOVEMBER	978	0,12	0,16	0,17	
DECEMBER	1,457	0,08	0,16	0,17	
TOTAAL	11,343	0,14	0,16	0,15	

Lilium Aziatische grp	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Gironde'	12,955	0,32	0,33	0,32	
'Brunello'	11,946	0,32	0,36	0,29	
'Navona'	9,194	0,36	0,39	0,35	
'Monte Negro'	7,003	0,33	0,39	0,38	
'Cordelia'	6,092	0,15	0,18	0,16	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	4,941	0,48	0,47	0,35	
FEBRUARI	4,789	0,51	0,48	0,38	
MAART	5,821	0,41	0,35	0,38	
APRIL	7,585	0,31	0,29	0,27	
MEI	10,827	0,31	0,33	0,24	
JUNI	11,776	0,19	0,21	0,19	
JULI	11,400	0,18	0,22	0,16	
AUGUSTUS	9,650	0,23	0,22	0,20	
SEPTEMBER	9,885	0,27	0,27	0,30	
OKTOBER	9,767	0,25	0,33	0,23	
NOVEMBER	6,810	0,27	0,34	0,32	
DECEMBER	5,834	0,36	0,40	0,47	
TOTAAL	99,084	0,29	0,30	0,26	

Lilium Longifl. X Aziat	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Salmon Classic'	14,182	0,35	0,41	0,39	
'Algarve'	3,581	0,26	0,29	0,00	
'Royal Fantasy'	3,355	0,40	0,35	0,35	
'Donau'	2,694	0,32	0,37	0,36	
overig	2,691	0,26	0,33	0,31	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	2,279	0,54	0,49	0,37	
FEBRUARI	2,259	0,57	0,49	0,39	
MAART	3,378	0,44	0,39	0,44	
APRIL	5,652	0,30	0,32	0,32	
MEI	5,720	0,35	0,38	0,30	
JUNI	5,726	0,21	0,25	0,24	
JULI	5,023	0,22	0,26	0,27	
AUGUSTUS	4,126	0,26	0,26	0,31	
SEPTEMBER	4,222	0,32	0,32	0,40	
OKTOBER	4,334	0,31	0,38	0,31	
NOVEMBER	3,462	0,31	0,40	0,34	
DECEMBER	3,218	0,38	0,44	0,48	
TOTAAL	49,400	0,33	0,35	0,33	

Lilium Oriental	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
	2003	2003	2002	2001
'Stargazer'	36,050	0,32	0,37	0,38
'Mero Star'	17,174	0,51	0,56	0,65
Siberia	12,207	0,56	0,76	0,83
'Sorbonne'	9,848	0,52	0,56	0,59
'Expression'	9,082	0,40	0,47	0,59
MAAND	2003	2003	2002	2001
JANUARI	9,299	0,71	0,74	0,78
FEBRUARI	8,178	0,96	0,89	0,90
MAART	9,082	0,77	0,77	1,03
APRIL	9,432	0,71	0,63	0,78
MEI	12,334	0,64	0,68	0,70
JUNI	18,739	0,31	0,43	0,48
JULI	20,998	0,30	0,32	0,32
AUGUSTUS	18,917	0,36	0,37	0,38
SEPTEMBER	20,191	0,43	0,40	0,63
OKTOBER	18,357	0,42	0,45	0,47
NOVEMBER	11,853	0,52	0,54	0,56
DECEMBER	12,557	0,57	0,58	0,63
TOTAAL	169,937	0,50	0,52	0,58
Lilium Longiflorum	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
	2003	2003	2002	2001
'White Elegance'	16,122	0,32	0,37	0,35
'Snow Queen'	15,032	0,28	0,30	0,28
'White Europe'	9,247	0,62	0,68	0,61
'White Heaven'	7,392	0,50	0,49	0,38
'Snow Cap'	6,655	0,40	0,43	0,39
MAAND	2003	2003	2002	2001
JANUARI	5,726	0,45	0,53	0,40
FEBRUARI	4,912	0,55	0,59	0,45
MAART	4,527	0,55	0,45	0,43
APRIL	6,159	0,48	0,39	0,59
MEI	8,268	0,37	0,32	0,38
JUNI	7,774	0,27	0,22	0,28
JULI	7,307	0,33	0,37	0,24
AUGUSTUS	7,444	0,31	0,36	0,24
SEPTEMBER	6,930	0,44	0,39	0,45
OKTOBER	6,667	0,42	0,48	0,35
NOVEMBER	6,021	0,39	0,42	0,37
DECEMBER	6,725	0,40	0,44	0,39
TOTAAL	78,460	0,40	0,40	0,37

Muscari	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
overig blauw	7,401	0,08	0,08	0,10	
latifolium	242	0,11	0,09	0,10	
overig wit	158	0,16	0,16	0,23	
overig groen	158	0,17	0,20	0,00	
'Superstar'	139	0,08	0,08	0,13	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	1,375	0,10	0,10	0,10	
FEBRUARI	1,968	0,09	0,08	0,09	
MAART	2,073	0,09	0,08	0,10	
APRIL	1,921	0,08	0,07	0,10	
MEI	600	0,05	0,06	0,12	
JUNI	40	0,13	0,06	0,10	
JULI	0				
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	29	0,15	0,12	0,17	
OKTOBER	70	0,10	0,08	0,10	
NOVEMBER	87	0,11	0,08	0,10	
DECEMBER	295	0,07	0,08	0,07	
TOTAAL	8,458	0,09	0,08	0,10	
Narcissus met blad	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
Grootkronige Grp 'Carlton'	25,473	0,09	0,08	0,09	
Trompet Grp 'Dutch Master'	12,981	0,11	0,09	0,10	
Dubbele Grp 'Dick Wilden'	8,635	0,12	0,11	0,12	
Trompet Grp 'Standard Value'	8,418	0,08	0,11	0,10	
Grootkronige Grp 'Ice Follies'	4,710	0,07	0,07	0,07	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	17,612	0,11	0,11	0,10	
FEBRUARI	17,055	0,13	0,09	0,10	
MAART	20,532	0,08	0,08	0,09	
APRIL	16,170	0,09	0,07	0,09	
MEI	88	0,14	0,08	0,09	
JUNI	35	0,13	0,25	0,25	
JULI	8	0,19	0,14	0,12	
AUGUSTUS	2	0,08	0,03	0,12	
SEPTEMBER	13	0,21	0,15	0,20	
OKTOBER	17	0,21	0,22	0,10	
NOVEMBER	636	0,11	0,10	0,10	
DECEMBER	3,061	0,08	0,08	0,08	
TOTAAL	75,227	0,10	0,09	0,10	

Narcissus zonder blad	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
overig	38,667	0,03	0,04	0,04	
Trompet Grp 'Golden Harvest'	20,554	0,04	0,04	0,03	
Dubbele Grp 'Golden Ducat'	14,308	0,04	0,04	0,05	
Grootkronige Grp 'Carlton'	9,899	0,03	0,03	0,04	
Trompet Grp 'Dutch Master'	9,068	0,03	0,03	0,04	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	5,257	0,06	0,06	0,05	
FEBRUARI	29,031	0,04	0,04	0,04	
MAART	53,145	0,03	0,04	0,04	
APRIL	21,291	0,04	0,03	0,04	
MEI	233	0,03	0,04	0,02	
JUNI	246				
JULI	0				
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	4	0,09	0,10	0,16	
OKTOBER	69				
NOVEMBER	87	0,07	0,10	0,08	
DECEMBER	477	0,07	0,07	0,06	
TOTAAL	109,844	0,04	0,04	0,04	
Nerine Bowdenii grp	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Ras van Roon'	2,393	0,23	0,22	0,21	
'Favoriet'	2,132	0,27	0,25	0,23	
'Albivetta'	985	0,22	0,23	0,24	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	253	0,37	0,43	0,42	
FEBRUARI	131	0,56	0,56	0,45	
MAART	131	0,35	0,41	0,41	
APRIL	209	0,26	0,38	0,33	
MEI	79	0,49	0,49	0,44	
JUNI	189	0,32	0,40	0,41	
JULI	272	0,33	0,35	0,38	
AUGUSTUS	790	0,25	0,30	0,30	
SEPTEMBER	1,869	0,22	0,25	0,27	
OKTOBER	1,687	0,22	0,18	0,16	
NOVEMBER	650	0,23	0,17	0,18	
DECEMBER	521	0,24	0,25	0,27	
TOTAAL	6,781	0,25	0,25	0,24	

Ornithogalum	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
		2003	2003	2002	2001
thyrsoides overig	16,766	0,11	0,12	0,11	
saundersiae	10,118	0,24	0,25	0,26	
dubium	6,828	0,16	0,15	0,14	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	5,265	0,15	0,14	0,15	
FEBRUARI	4,268	0,16	0,14	0,14	
MAART	4,175	0,16	0,16	0,13	
APRIL	4,880	0,17	0,17	0,15	
MEI	3,505	0,19	0,20	0,16	
JUNI	2,004	0,19	0,22	0,19	
JULI	2,883	0,15	0,17	0,16	
AUGUSTUS	3,230	0,15	0,16	0,15	
SEPTEMBER	3,734	0,15	0,19	0,19	
OKTOBER	4,138	0,10	0,14	0,12	
NOVEMBER	2,466	0,15	0,12	0,13	
DECEMBER	3,048	0,19	0,13	0,14	
TOTAAL	43,598	0,16	0,16	0,15	
Scilla overig blauw	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	0				
FEBRUARI	0				
MAART	27	0,32	0,22	0,16	
APRIL	543	0,12	0,14	0,18	
MEI	748	0,08	0,09	0,11	
JUNI	24	0,14	0,05	0,15	
JULI	0				
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	0				
OKTOBER	0				
NOVEMBER	0				
DECEMBER	0	0	7,71	0	
TOTAAL	1,341	0,1	0,11	0,13	
Tulipa dubbel	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Monte Carlo'	112,669	0,11	0,14		
'Abba'	31,768	0,13	0,12	0,15	
'Viking'	22,253	0,14	0,13	0,16	
'Upstar'	11,182	0,13	0,12	0,15	
'Casablanca'	5,532	0,16	0,15	0,21	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	37,417	0,15	0,16	0,16	
FEBRUARI	57,309	0,15	0,12	0,15	
MAART	69,817	0,14	0,13	0,15	
APRIL	50,758	0,13	0,09	0,15	
MEI	8,927	0,11	0,10	0,12	
JUNI	292	0,12	0,09	0,25	
JULI	38	0,22	0,10	0,24	
AUGUSTUS	26	0,20	0,11	0,24	
SEPTEMBER	428	0,16	0,15	0,26	
OKTOBER	1,588	0,20	0,18	0,17	
NOVEMBER	3,488	0,18	0,18	0,22	
DECEMBER	6,486	0,14	0,15	0,20	
TOTAAL	236,574	0,14	0,12	0,15	

Tulipa enkel	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
		2003	2003	2002	2001
'Yokohama'	107,853	0,13	0,12	0,15	
'Leen van der Mark'	66,071	0,13	0,13	0,14	
'Ile de France'	50,377	0,14	0,14	0,16	
'Prinses Irene'	42,667	0,16	0,15	0,19	
'Purple Prince'	40,052	0,13	0,14	0,16	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	206,712	0,14	0,15	0,15	
FEBRUARI	207,067	0,15	0,14	0,16	
MAART	218,596	0,14	0,14	0,16	
APRIL	158,894	0,13	0,09	0,15	
MEI	34,743	0,12	0,12	0,13	
JUNI	3,621	0,13	0,15	0,20	
JULI	682	0,24	0,17	0,22	
AUGUSTUS	447	0,27	0,19	0,24	
SEPTEMBER	4,638	0,15	0,19	0,24	
OKTOBER	12,652	0,19	0,18	0,16	
NOVEMBER	27,249	0,17	0,19	0,22	
DECEMBER	89,547	0,13	0,16	0,20	
TOTAAL	964,849	0,14	0,14	0,16	
Tulipa gefranjerd	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Arma'	14,244	0,13	0,10	0,15	
'Louvre'	447	0,22	0,28	0,26	
'Hamilton'	439	0,17	0,16	0,23	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	960	0,17	0,20	0,16	
FEBRUARI	2,541	0,20	0,15	0,17	
MAART	4,689	0,15	0,14	0,15	
APRIL	7,026	0,11	0,08	0,14	
MEI	1,242	0,10	0,10	0,12	
JUNI	61	0,09	0,08	0,00	
JULI	10	0,08	8,50	0,00	
AUGUSTUS	11				
SEPTEMBER	141	0,14	0,15	0,22	
OKTOBER	182	0,15	0,15	0,14	
NOVEMBER	375	0,17	0,16	0,20	
DECEMBER	191	0,21	0,17	0,23	
TOTAAL	17,431	0,14	0,11	0,15	

Tulipa geplukt met blad		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
		2003	2003	2002	2001
	'Golden Parade'	6,495	0,06	0,05	0,07
	'Parade'	5,989	0,06	0,05	0,06
	overig	1,699	0,06	0,09	0,09
	MAAND	2003	2003	2002	2001
	JANUARI	11	0,11	1,02	0,19
	FEBRUARI	3	0,11	0,45	0,19
	MAART	90	0,11	0,08	0,14
	APRIL	15,085	0,06	0,05	0,08
	MEI	2,303	0,07	0,09	0,05
	JUNI	0	0	3,80	0
	JULI	0			
	AUGUSTUS	0			
	SEPTEMBER	0			
	OKTOBER	0			
	NOVEMBER	0	0	0,34	0,36
	DECEMBER	0	0	0,22	0,32
	TOTAAL	17,491	0,06	0,06	0,07
Tulipa leliebloemig		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
		2003	2003	2002	2001
	'Ballerina'	2,221	0,13	0,12	0,15
	'Tres Chic'	1,944	0,16	0,14	0,17
	'Pretty Woman'	1,550	0,19	0,17	0,22
	MAAND	2003	2003	2002	2001
	JANUARI	1,058	0,18	0,18	0,19
	FEBRUARI	2,683	0,18	0,16	0,17
	MAART	3,616	0,15	0,14	0,17
	APRIL	2,278	0,12	0,08	0,15
	MEI	268	0,10	0,11	0,09
	JUNI	16	0,14	0,16	-2,66
	JULI	2	0,85	0,10	0,28
	AUGUSTUS	0	0,00	0,20	0,17
	SEPTEMBER	14	0,19	0,15	0,31
	OKTOBER	60	0,23	0,16	0,11
	NOVEMBER	257	0,23	0,26	0,18
	DECEMBER	422	0,17	0,20	0,14
	TOTAAL	10,675	0,16	0,13	0,16
Tulipa met bol		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
	MAAND	2003	2003	2002	2001
	JANUARI	67	0,15	0,20	0,15
	FEBRUARI	75	0,13	0,14	0,12
	MAART	47	0,10	0,12	0,12
	APRIL	45	0,09	0,06	0,14
	MEI	1			
	JUNI	0			
	JULI	0			
	AUGUSTUS	0			
	SEPTEMBER	0			
	OKTOBER	0	0,00	0,04	0,03
	NOVEMBER	11	0,25	0,34	0,35
	DECEMBER	1,268	0,11	0,21	0,26
	TOTAAL	1,514	0,11	0,18	0,20

Tulipa parkiet	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
'Rococo'	36,664	0,15	0,13	0,17	
'Weber's Parrot'	3,642	0,24	0,25	0,27	
'Topparrot'	3,265	0,21	0,21	0,22	
'Libretto Parrot'	3,235	0,20	0,21	0,24	
'Apricot Parrot'	2,163	0,22	0,21	0,24	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	6,228	0,24	0,26	0,24	
FEBRUARI	12,201	0,22	0,19	0,22	
MAART	17,020	0,18	0,18	0,18	
APRIL	16,945	0,14	0,11	0,18	
MEI	4,907	0,11	0,13	0,13	
JUNI	101	0,20	0,13	0,30	
JULI	29	0,34	0,21	0,23	
AUGUSTUS	20	0,34	0,22	0,27	
SEPTEMBER	388	0,21	0,22	0,32	
OKTOBER	1,318	0,20	0,17	0,18	
NOVEMBER	1,429	0,22	0,20	0,24	
DECEMBER	1,734	0,24	0,27	0,33	
TOTAAL	62,321	0,18	0,17	0,20	
Zantedeschia aethiopica	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
overig	2,069	0,28	0,29	0,34	
'Highwood'	1,659	1,21	1,07	1,37	
'Innocence'	1,552	0,57	0,50	0,59	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	340	1,01	1,02	0,95	
FEBRUARI	472	0,89	0,66	0,70	
MAART	1,225	0,50	0,51	0,47	
APRIL	2,094	0,39	0,40	0,44	
MEI	1,864	0,56	0,45	0,46	
JUNI	885	0,86	0,56	0,75	
JULI	342	1,60	1,24	1,12	
AUGUSTUS	317	1,50	1,45	2,02	
SEPTEMBER	311	1,56	1,62	2,09	
OKTOBER	301	1,12	1,49	1,18	
NOVEMBER	327	0,91	1,36	1,27	
DECEMBER	238	1,24	1,44	1,29	
TOTAAL	8,715	0,74	0,66	0,67	

Zantedeschia overig	Aantal (* 1000)		Gemiddelde prijs	
	2003	2003	2002	2001
'Black Eyed Beauty'	5,844	0,36	0,34	0,34
'Crystal Blush'	5,722	0,60	0,49	0,44
'Black Magic'	3,593	0,52	0,54	0,53
'Mango'	3,471	0,83	0,75	0,64
overig	3,034	0,29	0,36	0,39
MAAND	2003	2003	2002	2001
JANUARI	2,438	0,62	0,54	0,56
FEBRUARI	2,794	0,62	0,46	0,52
MAART	3,181	0,52	0,47	0,41
APRIL	3,487	0,54	0,55	0,57
MEI	3,733	0,68	0,66	0,66
JUNI	5,842	0,42	0,50	0,53
JULI	7,852	0,31	0,33	0,29
AUGUSTUS	6,021	0,41	0,41	0,36
SEPTEMBER	4,479	0,71	0,60	0,56
OKTOBER	2,163	0,89	0,70	0,54
NOVEMBER	1,796	0,67	0,64	0,66
DECEMBER	2,884	0,44	0,57	0,49
TOTAAL	46,671	0,52	0,51	0,48

5.2.2 Bol op pot

Uit de tabellen is de specifieke aanvoer niet af te leiden. De differentiatie in verschillende potten en aantal bollen per pot ontbreekt. Het belang van deze differentiatie neemt in de aanvoer sterk toe.

Bolbloemen gemengd	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	1,790	0,71	0,66	0,66	
FEBRUARI	1,382	0,72	0,66	0,77	
MAART	875	0,93	0,91	0,60	
APRIL	4	4,99	0,31	0,62	
MEI	0				
JUNI	0	0,00	2,57	0,00	
JULI	0	0,00	0,05	2,07	
AUGUSTUS	0	0,00	0,65	2,04	
SEPTEMBER	9	0,81	3,15	0,50	
OKTOBER	14	1,37	0,70	1,29	
NOVEMBER	37	2,44	1,70	1,60	
DECEMBER	245	0,87	0,89	0,73	
TOTAAL	4,357	0,79	0,74	0,68	

Bolbloemen overig	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	153	2,23	2,42	0,56	
FEBRUARI	95	2,45	2,39	0,41	
MAART	83	2,37	2,37	0,39	
APRIL	1	4,95	2,07	0,46	
MEI	1				
JUNI	0				
JULI	4				
AUGUSTUS	5				
SEPTEMBER	3	2,84	1,81	0,00	
OKTOBER	23	2,37	2,16	0,00	
NOVEMBER	185	2,30	2,21	0,96	
DECEMBER	172	2,34	2,31	0,24	
TOTAAL	724	2,35	2,32	0,64	

Crocus	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	441	0,43	0,41	0,43	
FEBRUARI	293	0,44	0,37	0,38	
MAART	189	0,52	0,35	0,39	
APRIL	8	0,35	0,40	0,36	
MEI	0	2,53	2,25	0,45	
JUNI	0				
JULI	0				
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	0				
OKTOBER	0	0,00	5,00	59,00	
NOVEMBER	63	0,48	0,51	0,42	
DECEMBER	169	0,79	0,55	0,42	
TOTAAL	1,164	0,50	0,40	0,41	

Dahlia (geveild als kamerplant)		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	0	0,00	42,50	2,27	
FEBRUARI	24	0,83	0,62	0,84	
MAART	593	0,86	0,82	0,84	
APRIL	1,251	0,75	0,83	0,73	
MEI	805	0,70	0,75	0,76	
JUNI	401	0,53	0,68	0,74	
JULI	81	0,47	0,68	0,86	
AUGUSTUS	10	0,51	0,43	0,58	
SEPTEMBER	0	0,55	3,50	0,44	
OKTOBER	0				
NOVEMBER	0				
DECEMBER	0				
TOTAAL	3,164	0,73	0,78	0,76	

Hyacinthus orientalis		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
	2003	2003	2002	2001	
gemengd	18,766	0,64	0,55	0,62	
'Pink Pearl'	3,354	0,44	0,42	0,46	
'Delft Blue'	2,353	0,48	0,41	0,49	
'White Pearl'	1,792	0,54	0,52	0,58	
overig	988	0,71	0,76	1,03	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	6,807	0,57	0,59	0,65	
FEBRUARI	5,154	0,56	0,45	0,61	
MAART	4,502	0,62	0,39	0,59	
APRIL	939	0,58	0,26	0,50	
MEI	-100,9	1,31			
JUNI	1	1,10	0,40	1,98	
JULI	1	0,39	1,15	0,75	
AUGUSTUS	0	1,06	0,88	0,26	
SEPTEMBER	86	0,75	0,68	0,39	
OKTOBER	1,076	0,65	0,65	0,68	
NOVEMBER	4,854	0,66	0,64	0,64	
DECEMBER	8,291	0,58	0,56	0,56	
TOTAAL	31,712	0,60	0,53	0,60	

Iris		(x 1000)	Gemiddelde prijs		
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	105	0,41	0,36	0,43	
FEBRUARI	68	0,44	0,34	0,40	
MAART	26	0,85	0,34	0,52	
APRIL	0	0,70	0,24	0,56	
MEI	1				
JUNI	0				
JULI	0				
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	0				
OKTOBER	0				
NOVEMBER	3	0,46	0,44	0,41	
DECEMBER	20	0,47	0,42	0,35	
TOTAAL	223	0,47	0,35	0,45	

Lilium Aziatische grp	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
		2003	2003	2002	2001
'Orange Pixie'	1,242	0,96	1,05	1,05	1,05
overig	769	1,34	1,43	1,27	1,27
'Yellow Pixie'	59	0,74	0,91	0,95	0,95
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	102	1,13	0,95	1,25	
FEBRUARI	135	1,04	1,14	1,17	
MAART	218	1,33	1,05	1,12	
APRIL	248	1,27	1,37	1,20	
MEI	263	1,36	1,40	1,19	
JUNI	204	1,20	1,31	1,11	
JULI	298	1,03	1,21	1,08	
AUGUSTUS	241	0,84	1,03	1,15	
SEPTEMBER	180	0,95	0,98	1,00	
OKTOBER	175	0,76	0,86	0,82	
NOVEMBER	125	0,72	1,01	0,82	
DECEMBER	54	0,68	0,84	0,98	
TOTAAL	2,241	1,08	1,15	1,10	
Lilium Oriental	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
		2003	2003	2002	2001
'Mona Lisa'	643	1,58	1,63	1,68	1,68
'Stargazer'	599	1,90	2,12	2,08	2,08
overig	501	2,28	2,40	2,13	2,13
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	92	2,06	2,18	1,90	
FEBRUARI	73	2,41	2,15	1,97	
MAART	97	2,38	2,61	2,10	
APRIL	144	2,32	2,32	2,20	
MEI	245	2,33	2,49	2,50	
JUNI	251	1,98	2,03	2,06	
JULI	260	1,80	2,06	1,72	
AUGUSTUS	273	1,48	1,88	1,88	
SEPTEMBER	212	1,73	1,63	1,82	
OKTOBER	190	1,53	1,53	1,64	
NOVEMBER	145	1,40	1,75	1,72	
DECEMBER	95	1,54	2,05	1,88	
TOTAAL	2,077	1,87	2,00	1,92	
Lilium Overig	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	2	1,62	2,23	1,39	
FEBRUARI	2	2,17	1,91	1,68	
MAART	5	2,05	1,83	2,12	
APRIL	21	1,53	1,71	2,36	
MEI	53	1,64	1,95	2,23	
JUNI	33	1,67	1,74	2,00	
JULI	55	0,93	1,81	1,81	
AUGUSTUS	26	1,17	1,36	1,79	
SEPTEMBER	35	1,07	1,12	1,57	
OKTOBER	24	0,96	1,14	1,11	
NOVEMBER	19	0,93	1,02	0,85	
DECEMBER	9	1,21	1,13	1,25	
TOTAAL	284	1,28	1,57	1,63	

Muscari	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
MAAND					
JANUARI	1,522	0,74	0,64	0,59	
FEBRUARI	1,484	0,70	0,57	0,59	
MAART	1,723	0,67	0,54	0,57	
APRIL	197	0,65	0,41	0,43	
MEI	4	0,75	0,51	0,22	
JUNI	0	0,00	0,00	0,00	
JULI	1	0,35	51,00	0,00	
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	1				
OKTOBER	0	0,79	1,17	0,00	
NOVEMBER	0	0,00	0,62	1,45	
DECEMBER	305	0,74	0,65	0,55	
TOTAAL	5,237	0,70	0,58	0,57	

Narcissus	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
Cyclamineus Grp 'Tete a Tete'	17,325	0,52	0,42	0,51	
Dubbele Grp 'Bridal Crown' overig	1,000	1,16	1,20	1,11	
	409	0,91	0,68	0,77	
MAAND					
JANUARI	4,512	0,55	0,54	0,63	
FEBRUARI	4,865	0,48	0,44	0,57	
MAART	7,131	0,57	0,44	0,54	
APRIL	2,050	0,81	0,24	0,44	
MEI	14	0,79	0,36	0,41	
JUNI	3	0,68	0,28	0,00	
JULI	0	-0,30	0,58	0,76	
AUGUSTUS	1	0,61	1,47	1,20	
SEPTEMBER	0	1,59	6,27	1,82	
OKTOBER	8	1,00	0,98	1,14	
NOVEMBER	558	0,66	0,74	0,70	
DECEMBER	938	0,65	0,64	0,60	
TOTAAL	20,079	0,57	0,47	0,55	

Ornithogalum (geveild als kamerplant)	Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs			
	2003	2003	2002	2001	
MAAND					
JANUARI	8	1,31	0,94	0,86	
FEBRUARI	17	1,31	1,38	1,07	
MAART	110	1,53	1,47	1,20	
APRIL	181	1,33	1,20	0,98	
MEI	85	1,15	0,91	0,94	
JUNI	25	1,05	1,37	1,22	
JULI	11	0,93	1,55	1,20	
AUGUSTUS	7	0,81	0,77	0,00	
SEPTEMBER	2	0,92	0,89	0,00	
OKTOBER	2	1,52	1,01	0,00	
NOVEMBER	2	1,34	1,21	0,00	
DECEMBER	2	0,87	1,10	0,00	
TOTAAL	453	1,31	1,27	1,04	

Oxalis (geveild als kamerplant)		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
		2003	2003	2002	2001
MAAND		2003	2003	2002	2001
JANUARI		23	0,78	0,45	0,67
FEBRUARI		16	0,96	0,59	0,32
MAART		92	1,02	1,06	1,03
APRIL		102	1,03	1,15	0,96
MEI		104	0,89	1,09	0,91
JUNI		88	0,64	0,80	0,86
JULI		91	1,11	0,67	0,65
AUGUSTUS		45	0,72	0,70	0,71
SEPTEMBER		23	0,60	0,54	0,59
OKTOBER		3	0,39	0,41	0,24
NOVEMBER		2	0,40	0,32	0,36
DECEMBER		508	0,43	0,49	0,39
TOTAAL		1,051	0,68	0,71	0,62
Scilla		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
		2003	2003	2002	2001
MAAND		2003	2003	2002	2001
JANUARI		33	0,44	0,35	0,45
FEBRUARI		33	0,91	0,31	0,64
MAART		37	1,23	0,31	0,40
APRIL		15	1,34	1,58	1,01
MEI		15	1,07	1,55	1,18
JUNI		0	1,75	2,00	2,49
JULI		0			
AUGUSTUS		0			
SEPTEMBER		0			
OKTOBER		0			
NOVEMBER		0			
DECEMBER		7	0,48	0,46	0
TOTAAL		141	0,92	0,43	0,61
Tulipa (geveild als kamerplant)		Aantal (* 1000)	Gemiddelde prijs		
		2003	2003	2002	2001
gemengd		1,026	1,02	1,01	0,97
overig		655	0,77	0,68	0,76
'Pinocchio'		119	0,57	0,40	0,65
MAAND		2003	2003	2002	2001
JANUARI		531	0,92	0,93	0,88
FEBRUARI		467	0,89	0,79	0,84
MAART		600	0,92	0,69	0,76
APRIL		121	0,86	0,42	0,70
MEI		0	0,28	10,25	1,07
JUNI		0	0,00	0,75	1,15
JULI		0	1,80	2,60	1,41
AUGUSTUS		0			
SEPTEMBER		4	0,91	0,56	0,00
OKTOBER		0	0,33	0,07	1,37
NOVEMBER		40	1,09	1,05	0,98
DECEMBER		171	0,84	0,83	0,90
TOTAAL		1,935	0,90	0,76	0,82

Zantedeschia (geveild als kamerplant)	Aantal (* 1000)		Gemiddelde prijs		
	2003	2003	2002	2001	
overig	1,364	3,33	3,32	3,03	
'Lipstick'	54	4,46	4,36	0	
'Crystal Blush'	43	4,28	4,77	0	
'Garnet Glow'	32	4,08	4,53	4,16	
'Little Suzy'	30	2,68	3,48	2,93	
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	11	2,45	1,98	2,03	
FEBRUARI	16	1,84	2,36	2,23	
MAART	182	1,78	3,33	2,64	
APRIL	379	4,08	3,88	3,68	
MEI	504	4,09	3,62	3,39	
JUNI	270	3,21	2,89	3,05	
JULI	109	3,32	3,02	2,45	
AUGUSTUS	80	2,60	2,46	2,20	
SEPTEMBER	40	2,82	2,03	2,04	
OKTOBER	24	1,94	1,82	2,05	
NOVEMBER	26	2,14	2,06	2,08	
DECEMBER	23	1,67	2,19	1,78	
TOTAAL	1,664	3,42	3,35	3,07	

Anemone		(x 1000)	Gemiddelde prijs		
	MAAND	2003	2003	2002	2001
	JANUARI	1	0,49	0,62	1,06
	FEBRUARI	197	0,61	0,65	0,61
	MAART	742	0,60	0,59	0,61
	APRIL	72	0,64	0,52	0,38
	MEI	5	0,81	0,68	0,27
	JUNI	5	1,42	1,06	1,02
	JULI	9	2,31	1,75	1,57
	AUGUSTUS	23	2,12	1,75	2,18
	SEPTEMBER	5	1,53	1,52	1,87
	OKTOBER	3	1,17	1,33	1,10
	NOVEMBER	1	1,01	1,14	1,00
	DECEMBER	0	1,21	1,24	1,35
	TOTAAL	1,064	0,66	0,64	0,58
Canna		(x 1000)	Gemiddelde prijs		
	MAAND	2003	2003	2002	2001
	JANUARI	0			
	FEBRUARI	1	1,29	0,60	0,00
	MAART	27	1,24	1,19	1,10
	APRIL	95	1,52	1,29	1,70
	MEI	143	1,49	1,20	1,86
	JUNI	77	1,81	1,43	2,45
	JULI	67	1,48	1,70	1,22
	AUGUSTUS	27	0,91	2,19	1,65
	SEPTEMBER	2	1,11	0,70	0,92
	OKTOBER	1			
	NOVEMBER	0			
	DECEMBER	0			
	TOTAAL	439	1,50	1,33	1,94
Dahlia (geveild als tuinplant)		(x 1000)	Gemiddelde prijs		
	MAAND	2003	2003	2002	2001
	JANUARI	0	0	7,4	0
	FEBRUARI	0	0	0,52	0
	MAART	14	0,74	0,71	0,67
	APRIL	76	0,64	0,64	0,56
	MEI	228	0,48	0,51	0,58
	JUNI	206	0,92	0,62	0,68
	JULI	65	0,84	0,64	0,7
	AUGUSTUS	13	1,13	0,28	0,85
	SEPTEMBER	4	0,83	0,57	0,48
	OKTOBER	0			
	NOVEMBER	0			
	DECEMBER	-15			
	TOTAAL	592	0,68	0,59	0,62

Ornithogalum (geveild als tuinplant)		(x 1000) Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	5	0,70	0,45	0,00	
FEBRUARI	7				
MAART	5				
APRIL	1				
MEI	0				
JUNI	15	3,59	2,76	4,51	
JULI	55	2,71	2,32	3,35	
AUGUSTUS	4	2,45	2,40	3,60	
SEPTEMBER	0	0,00	1,41	0,00	
OKTOBER	0	0,00	0,64	0,00	
NOVEMBER	0				
DECEMBER	0				
TOTAAL	92	2,46	2,39	3,46	

Oxalis(geveild als tuinplant)		(x 1000) Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	0				
FEBRUARI	0				
MAART	0				
APRIL	9	0,71	0,73	0,39	
MEI	23	0,45	0,76	0,30	
JUNI	1	0,38	0,43	-1,15	
JULI	0	0,00	1,43	0,00	
AUGUSTUS	0				
SEPTEMBER	0				
OKTOBER	0				
NOVEMBER	0				
DECEMBER	0				
TOTAAL	33	0,55	0,72	0,32	

Tulipa bol (geveild als tuinplant)		(x 1000) Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001	
JANUARI	10	0,04	0,02	0,05	
FEBRUARI	2	0,00	0,10	0,31	
MAART	1	0,43	0,20	0,00	
APRIL	1	0,59	0,09	0,07	
MEI	0				
JUNI	0				
JULI	0				
AUGUSTUS	277	0,03	0,02	0,04	
SEPTEMBER	869	0,04	0,03	0,03	
OKTOBER	983	0,05	0,04	0,03	
NOVEMBER	645	0,03	0,04	0,03	
DECEMBER	56	0,01	0,03	0,02	
TOTAAL	2,843	0,04	0,04	0,03	

Zantedeschia aethiopica (geveild als tuinplant)	(x 1000) Gemiddelde prijs			
MAAND	2003	2003	2002	2001
JANUARI	0	0,00	1,65	0,00
FEBRUARI	0	0,00	0,67	0,00
MAART	0	3,76	3,36	6,15
APRIL	2	4,33	5,54	2,62
MEI	4	2,89	3,37	2,74
JUNI	0	1,78	2,01	1,47
JULI	2	2,29	3,58	4,15
AUGUSTUS	2	2,00	2,79	5,17
SEPTEMBER	0	0,00	1,08	2,81
OKTOBER	0	5,00	1,62	5,89
NOVEMBER	0	0,00	1,14	1,40
DECEMBER	0			
TOTAAL	7	3,31	3,34	3,83

6 Saldoberekeningen

Toelichting bij de saldoberekeningen

Onder saldo wordt verstaan de bruto opbrengst (hoeveelheid verkochte producten vermenigvuldigd met de prijs van de verkochte producten) minus de toegerekende kosten (variabele kosten die in grootte variëren met de grootte van de teelt).

Een bedrijf is winstgevend als de saldo's van alle teelten, minus de vaste bedrijfskosten (bijvoorbeeld de kosten voor gebouwen, grond, machines) en minus de kosten voor vaste en losse arbeid, positief is.

Het opbrengstniveau kan van bedrijf tot bedrijf en van jaar tot jaar aanzienlijk variëren. In de saldoberekeningen is een geschat opbrengstniveau van een goed geleid bedrijf aangehouden. De prijzen zijn een gemiddelde van drie vorige jaren.

Voor individuele bedrijfsbegrotingen zullen deze opbrengsten aan de omstandigheden van het bedrijf aangepast moeten worden. Bedenk daarbij dat (bij dezelfde cultivar) het opbrengstniveau van 50% hoger of lager geen uitzondering is. Cultivarverschillen vergroten de spreiding daarbij ook nog eens. Bij hogere opbrengstprijzen voor een cultivar staan vaak ook hogere kosten van bijvoorbeeld plantgoed.

De kosten van het plantgoed zijn niet opgenomen omdat er sprake is van een grote variatie en er dus geen goede onderbouwing is.

De toegerekende kosten zijn de kosten die evenredig variëren met de teeltomvang. Per begrotingssituatie kunnen verschillen bestaan, zodat kritisch nagaan van de posten noodzakelijk blijft.

Bij de saldoberekeningen is uitgegaan van de meest gangbare teelt. Voor de bollenteelt zijn de berekeningen uitgevoerd voor 1 ha (=700 roe, zie hoofdstuk 1) en 1 seizoen. Bij de saldoberekeningen van de bloemeteelt is een korte teeltbeschrijving opgenomen. Elke saldoberekening beschrijft de kosten en opbrengsten van één trek bij 1000 m² of 100.000 potten. De kosten voor bemesting en gewasbescherming zijn gebaseerd op een gemiddelde bestrijding, waarbij een evenwicht ontstaat tussen voorkomen en bestrijden.

Brandstofkosten, energiekosten, veilingkosten, vakheffing, fusthuur, bolpreparatiekosten etc. zijn opgenomen in hoofdstuk 2, variabele kosten. Hierin kan men ook de prijzen van gewasbeschermingsmiddelen en bemesting vinden. Bij de weergegeven prijzen wordt geen rekening gehouden met eventuele korting.

De 'rente omlopend vermogen' is de rente over het in de teelt vastgelegd vermogen. Er is uitgegaan van 5,5%; ongeveer de rentekosten bij rekening courant krediet.

Het arbeidsbehoefte overzicht geeft de arbeidsuren, gecombineerd voor vaste en losse arbeid voor de specifieke saldoberekening, weer. Hierin zijn arbeidsuren voor overhead (zoals verkoop van producten, administratie, etc.) niet opgenomen.

Voor tulp is ook een saldoberekening voor de biologische teeltwijze opgenomen. Voor een aantal andere bolgewassen worden de verschillen tussen gangbare en biologische teeltwijze weergegeven en zo goed mogelijk gekwantificeerd. Met behulp van deze gegevens kan een saldoberekening volgens de biologische teeltwijze worden gemaakt.

6.1 Bloembollen

6.1.1 Dahlia

Saldobegroting voor Dahlia

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze					: zand
Eenheid					: ha
2 Opbrengsten					
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €
Verkocht	leverbaar	148.500	stuks	0,18	26.918
					+ —
TOTAAL (A)					26.918
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal (stekken)		165.000	stuks	0,04	6.600
Bemesting					120
Bijbemesting					-
Product chemisch behandelen					-
Grondontsmetting					-
Grondbehandeling					-
Onkruidbestrijding					18
Ziekten/ plagen chemisch bestrijden					563
Ruimtebehandeling					-
Energie drogen en bewaren					196
Overgie grond- en hulpstoffen					
Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag		27		6	152
Afzet					
	Vakheffing	26.918	€	1,6%	431
	Verkoopprovisie	26.918	€	2,5%	673
	Vracht	1.856	fust	0,85	1.578
	Fusthuur				-
Rente omlopende vermogen				5,5%	487
					+ —
TOTAAL (B)					10.818
4 Saldo A-B					€ 16.101

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	5,4
planten	200,0
bemesten	0,3
beregemen	0,5
maaïen	12,0
onkruid chemisch bestrijden	0,4
wieden	1,0
onkruid mechanisch bestrijden	1,7
ziekten en plagen	1,8
ziekzoeken	20,0
oogsten	25,0
sorteren en schonen afleveren	125,0
TOTAAL	<u>399</u>

Dahlia worden voor het grootste deel op gehuurd land geteeld. Kosten voor landhuur bedragen € 3.500 - € 4.000/ ha

6.1.2 Gladiool

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze						: zand
Eenheid						: ha
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Verkocht	leverbaar	1.100.000	stuks	0,02	25.364	
					+ —	
TOTAAL (A)					25.364	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	pitten *1000, 3/ 4	1.400	1000 st	0,40	560	
Basisbemesting					128	
Bijbemesting					50	
Bolbehandeling					600	
Grondontsmetting					250	
Grondbehandeling					300	
Onkruidbestrijding					450	
Ziekten/ plagen chemisch bestrijden					1.200	
Ruimtebehandeling					-	
Energie drogen en bewaren					668	
Overgie grond- en hulpstoffen						
Verzekering						
Afzet						
	Vakheffing	25.364	€	1,6%	406	
	Verkoopprovisie	25.364	€	2,5%	634	
	Vracht	850	krat	1,57	1.332	
	Fusthuur	850	krat	0,31	264	
Rente omlopende vermogen					5,5%	99
					+ —	
TOTAAL (B)					6.941	
4 Saldo A-B					<u>€ 18.424</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	13,1
grondontsmetten	2,0
plantgoed ontsmetten	25,0
planten	24,0
bemesten	0,3
beregenen	0,5
ziekten en plagen	2,1
onkruid chemisch bestrijden	1,8
wieden	1,0
loofdoden	1,0
oogsten	30,0
sorteren en schonen	200,0
TOTAAL	<u>307</u>

6.1.3 Hyacint

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze					: zand
Eenheid					: ha
2 Opbrengsten					
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €
Verkocht	leverbaar	250.000	stuks	0,15	38.409
Niet verkocht	plantgoed	13.000	kg		-
					+ —
TOTAAL (A)					38.409
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal	Meerjarig plantgoed	13.000	kg		-
Bemesting					57
Bijbemesting					-
Bolbehandeling					236
Grondontsmetting					-
Grondbehandeling					1.056
Onkruidbestrijding					240
Ziekten/ plagen chemisch bestrijden					32
Ruimtebehandeling					-
Energie drogen en bewaren en heetstook					2.593
Overgie grond- en hulpstoffen					
	stro	18	t/ha	83	1.485
Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag		38		4	154
Afzet					
	Vakheffing	38.409	€	1,6%	615
	Verkoopprovisie	38.409	€	2,5%	960
	Vracht	1.200	krat	1,17	1.400
	Fusthuur				-
Rente omlopende vermogen				5,5%	174
					+ —
TOTAAL (B)					9.001
4 Saldo A-B					€ 29.408

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	3,5
plantgoed uitzoeken	40,0
bolontsmetten	14,0
planten	150,0
stro dekken	6,0
stro hakselen	2,0
bemesten	1,5
onkruid chemisch bestrijden	3,5
ziekten en plagen	1,8
ziekzoeken	125,0
koppen	100,0
oogsten	40,0
sorteren en schonen	20,0
TOTAAL	<u>513</u>

6 Biologische teelt

	uren	
Belangrijkste verschillen tov gangbare teelt		
- geen kunstmest maar dierlijke mest (zie tulp)		
- geen chemische middelen bij gewasbescherming en onkruidbestrijding		
- dikstrodek aanbrengen, steken, hakselen en verwijderen *	8	30 ton
- meer handmatig onkruid verwijderen**	25	
- vlak na planten met onkruidbrander onkruid afbranden (optie)		
- plantdichtheid is lager		
handmatig koppen	170	
* 8 uur voor bijwerken strodek ** grote verschillen mogelijk door graanopslag		

6.1.4 Iris, zand

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze					: zand
Eenheid					: ha
2 Opbrengsten					
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €
Verkocht	leverbaar	850.000	stuks	0,03	26.018
Niet verkocht	plantgoed	10.000	kg		-
					+ —
TOTAAL (A)					26.018
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal		10.000	kg		-
Bemesting					155
Bijbemesting					-
Bolbehandeling					3.398
Grondontsmetting					-
Grondbehandeling					-
Onkruidbestrijding					120
Ziekten/ plagen chemis					69
Ruimtebehandeling					-
Energie drogen en bewaren					785
Overgie grond- en hulpstoffen					
stro		5	t/ha	83	413
Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag		26		5	130
Afzet					
	Vakheffing	26.018	€	1,6%	416
	Verkoopprovisie	26.018	€	2,5%	650
	Vracht	850	krat	1,17	992
	Fusthuur	850	krat	0,31	264
Rente omlopende vermogen				5,5%	170
					+ —
TOTAAL (B)					7.561
4 Saldo A-B					<u>€ 18.458</u>

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	13,1
plantgoed uitzoeken	30,0
bolontsmetting	14,0
planten	25,0
stro dekken	6,0
stro hakselen	2,0
bemesten	1,5
beregenen	0,5
onkruid chemisch bestrijden	1,8
ziekten en plagen	2,1
ziekzoeken	80,0
oogsten	35,0
sorteren en schonen	40,0
TOTAAL	257

6.1.5 Krokus grof

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze					: zand
Eenheid					: ha
2 Opbrengsten					
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €
Verkocht	leverbaar	800.000	stuks	0,018	14.400
Niet verkocht	plantgoed	7.500	kg		-
					+ —
TOTAAL (A)					14.400
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal		7.500	kg		-
Bemesting					124
Bijbemesting					-
Product chemisch behandelen					-
Grondontsmetting					398
Grondbehandeling					-
Onkruidbestrijding					152
Ziekten/ plagen chemis					135
Ruimtebehandeling					-
Energie drogen en bewaren					925
Overgie grond- en hulpstoffen					
	stro	7	t/ha	83	578
Afzet					
	Vakheffing	14.400	€	1,6%	230
	Verkoopprovisie	14.400	€	2,5%	360
	Vracht	400	krat	1,17	467
	Fusthuur	400	krat	0,31	124
Rente omlopende vermogen				5,5%	83
					+ —
TOTAAL (B)					3.575
4 Saldo A-B					<u>€ 10.825</u>

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	13,1
plantgoed uitzoeken	15,0
grondontsmetten	2,0
bolontsmetting	14,0
planten	20,0
stro dekken	6,0
bemesten	1,5
onkruid chemisch bestrijden	1,8
wieden	1,0
ziekten/plagen chemisch bestrijden	2,0
oogsten	40,0
verwerken	240,0
TOTAAL	362

Krokus wordt voor een groot deel op gehuurd land geteeld. Kosten voor landhuur bedragen ongeveer € 3.500 per ha. Gemiddeld wordt elke twee jaar een warmwater behandeling uitgevoerd tegen aaltjes.

6.1.6 Lelie

Toelichting

In tegenstelling tot de andere bolgewassen worden voor de lelie bollenteelt geen geconsolideerde berekening gegeven maar een berekening per plantgoed type. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de teelt van schub, fijn plantgoed (wachtbed) en grof plantgoed. Op deze pagina is voor de leliegroepen waarvan saldoberekeningen opgenomen zijn de verdeling tussen deze 3 typen teelt gegeven. Daarbij is uitgegaan van "rond telen". Het geproduceerde plantgoed is het plantgoed voor het volgende teelt jaar. In verband met het waarden van leliekramen wordt er bij de verdeling van fijn en grof plantgoed onderscheid gemaakt tussen 1- en 2-jarig plantgoed. Hierbij is 1-jarig de teelt na schub. De bollen worden tussentijds geroid.

Oriental	%opp
Schubbenteelt	25%
plantgoed 1 jarig fijn	19%
plantgoed 1 jarig grof	25%
plantgoed 2 jarig fijn	2%
plantgoed 2 jarig grof	29%
Aziaat	%opp
Schubbenteelt	10%
plantgoed 1 jarig fijn	6%
plantgoed 1 jarig grof	17%
plantgoed 2 jarig fijn	-
plantgoed 2 jarig grof	67%
LA Hybride	%opp
Schubbenteelt	7%
plantgoed 1 jarig grof	94%
Longiflorum	%opp
Schubbenteelt	28%
plantgoed	73%

Wachtbed is te zien als fijn plantgoed teelt

1- jarig is de teelt na schub

2-jarig volgt op de 1 jarige teelt en wordt tussentijds geroid.

Rente omlopen vermogen berekend zonder de waarde van het plantgoed

Oriental schub

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze			: zand			
Eenheid			: ha			
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	17.000	kg			
					+	—
TOTAAL (A)					-	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Schubbollen	80.000	stuks		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					288	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					148	
Ziekten/ plagen chemis					398	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					248	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Potgrond	28	m ³	30	840	
	Plastic zakken	14		14	189	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1,000 verz. Bedrag				-	
Afzet		-		8	-	
	Licentie kosten	1	€/ha	3.800	3.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	394	
					+	—
TOTAAL (B)					6.442	
4 Saldo A-B					€ 6.442-	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	5,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	18,7
sorteren en schonen	100,0
Totaal	240

Oriental fijn plantgoed

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze			: zand			
Eenheid			: ha			
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	17.000	kg			
Verkocht	leverbaar	80.000	stuks	0,12	9.600	
					+ —	
TOTAAL (A)					9.600	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Plantgoed	7.000	kg/ha		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					-	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Cellulose	2.000	kg vers/ha	0	9	
	stro	4	t/ha	83	330	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1,000 verz. Bedrag	10		8	82	
Afzet						
	Vakheffing	-	€	1,6%	-	
	Verkoopprovisie	-	€	2,5%	-	
	Vracht	-	krat	1,17	-	
	Fusthuur					
	Licentie kosten	1	€/ha	3.800	3.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	360	
					+ —	
TOTAAL (B)					6.718	
4 Saldo A-B					<u>€ 2.882</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	30,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	42,0
sorteren en schonen	380,0
	<u>568</u>

Oriental grof plantgoed

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze	: zand					
Eenheid	: ha					
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Verkocht	leverbaar	400.000	stuks	0,12	48.000	
					+ —	
TOTAAL (A)					48.000	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Plantgoed	11.500	kg/ha		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					-	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Cellulose	2.000	kg vers/ha	0	9	
	stro	4	t/ha	83	330	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	48		8	408	
Afzet						
	Vakheffing	-	€	1,6%	-	
	Verkoopprovisie	-	€	2,5%	-	
	Vracht	-	krat	1,17	-	
	Fusthuur					
	Licentie kosten	1	€/ha	3.800	3.800	
Rente omlopende vermogen					5,5%	385
					+ —	
TOTAAL (B)					6.662	
4 Saldo A-B					<u>€ 41.338</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	30,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	42,0
sorteren en schonen	380,0
Totaal	568

Aziaat schub

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze			: zand			
Eenheid			: ha			
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	17.000	kg			
					+	—
TOTAAL (A)					-	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Schubbollen	65.000	stuks		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					248	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Potgrond	28	m ³	30	840	
	Plastic zakken	14		14	189	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	-		8	-	
Afzet						
	Licentie kosten	1	€/ha	2.800	2.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	311	
					+	—
TOTAAL (B)					6.526	
4 Saldo A-B					<u>€ 6.526-</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	50,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	18,7
sorteren en schonen	80,0
Totaal	265

Aziaat fijn plantgoed

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze	: zand					
Eenheid	: ha					
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	17.000	kg			
Verkocht	leverbaar	200.000	stuks	0,04	8.000	
					+ —	
TOTAAL (A)					8.000	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Plantgoed	6.500	kg		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					-	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Cellulose	2.000	kg vers/ha	0	9	
	stro	4	t/ha	83	330	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	8		8	68	
Afzet						
	Vakheffing	-	€	1,6%	-	
	Verkoopprovisie	-	€	2,5%	-	
	Vracht	-	krat	1,17	-	
	Fusthuur					
	Licentie kosten	1	€/ha	2.800	2.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	276	
					+ —	
TOTAAL (B)					5.553	
4 Saldo A-B					<u>€ 2.447</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	50,0
bereggen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	42,0
sorteren en schonen	380,0
Totaal	588

Aziaat grof plantgoed

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze			: zand			
Eenheid			: ha			
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	5.000	kg			
Verkocht	leverbaar	650.000	stuks	0,07	45.500	
					+ —	
TOTAAL (A)					45.500	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Plantgoed	8.000	kg		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					-	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Cellulose	2.000	kg vers/ha	0	9	
	stro	4	t/ha	83	330	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	46		8	386	
Afzet						
	Vakheffing	-	€	1,6%	-	
	Verkoopprovisie	-	€	2,5%	-	
	Vracht	-	krat	1,17	-	
	Fusthuur					
	Licentie kosten	1	€/ha	2.800	2.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	296	
					+ —	
TOTAAL (B)					5.573	
4 Saldo A-B					<u>€ 39.927</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	50,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	42,0
sorteren en schonen	450,0
Totaal	658

Longiflorum schub

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze			: zand			
Eenheid			: ha			
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	17.000	kg			
					+	—
TOTAAL (A)					-	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Schubbollen	65.000	stuks		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					288	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					148	
Ziekten/ plagen chemis					398	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					248	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Potgrond	28	m ³	30	840	
	Plastic zakken	14		14	189	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag			8	-	
Afzet						
	Licentie kosten	1	€/ha	3.800	3.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	394	
					+	—
TOTAAL (B)					6.442	
4 Saldo A-B					<u>€ 6.442-</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	30,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	19
sorteren en schonen	100
Totaal	265

Longiflorum plantgoed

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze			: zand			
Eenheid			: ha			
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	1.600	kg			
Verkocht	leverbaar	650.000	stuks	0,09	58.500	
					+ —	
TOTAAL (A)					58.500	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Plantgoed	8.000	kg/ha		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					-	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Cellulose	2.000	kg vers/ha	0	9	
	stro	4	t/ha	83	330	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	59		8	497	
Afzet						
	Vakheffing	-	€	1,6%	-	
	Verkoopprovisie	-	€	2,5%	-	
	Vracht	-	krat	1,17	-	
	Fusthuur					
	Licentie kosten	1	€/ha	3.800	3.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	384	
					+ —	
TOTAAL (B)					6.661	
4 Saldo A-B					<u>€ 51.839</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	30,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	42,0
sorteren en schonen	380,0
Totaal	568

LA-hybride schub

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze	: zand					
Eenheid	: ha					
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	22.000	kg			
					+	—
TOTAAL (A)					-	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Schubbollen	65.000	stuks		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					248	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Potgrond	28	m ³	30	840	
	Plastic zakken	14		14	189	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	-		8	-	
Afzet						
	Licentie kosten	1	€/ha	2.800	2.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	319	
					+	—
TOTAAL (B)					6.533	
4 Saldo A-B					<u>€ 6.533-</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	5,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	18,7
sorteren en schonen	80,0
Totaal	220

LA-Hybride plantgoed

1 Belangrijkste teeltkenmerken						
Teeltwijze			: zand			
Eenheid			: ha			
2 Opbrengsten						
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Niet verkocht	plantgoed	5.500	kg			
Verkocht	leverbaar	650.000	stuks	0,07	45.500	
					+ —	
TOTAAL (A)					45.500	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)						
Uitgangsmateriaal	Plantgoed	7.000	kg		-	
Bemesting					138	
Bijbemesting					-	
Bolbehandeling					500	
Grondontsmetting					-	
Grondbehandeling					-	
Onkruidbestrijding					500	
Ziekten/ plagen chemis					1.000	
Ruimtebehandeling					-	
Energie					-	
Overgie grond- en hulpstoffen						
	Cellulose	2.000	kg vers/ha	0	9	
	stro	4	t/ha	83	330	
Verzekering						
	Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	46		8	386	
Afzet						
	Vakheffing	-	€	1,6%	-	
	Verkoopprovisie	-	€	2,5%	-	
	Vracht	-	krat	1,17	-	
	Fusthuur					
	Licentie kosten	1	€/ha	2.800	2.800	
Rente omlopende vermogen				5,5%	294	
					+ —	
TOTAAL (B)					5.571	
4 Saldo A-B					<u>€ 39.929</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren arbeid
hoofdgrondbewerken	5,8
zaai/plant/pootbed bereiden	9,5
planten	40,0
bemesten	0,3
ziekzoeken	20,0
nakoppen	30,0
beregenen en bevoeien	12,0
gebruik hulpmaterialen	3,0
gewasverzorgen	28,0
onkruid chemisch bestrijden	9,0
onkruid handmatig bestrijden	20,0
product chemisch behandelen	14,0
loofdoden	1,0
bijproducten verwerken	8,7
oogsten	42,0
sorteren en schonen	380,0
Totaal	568

6.1.7 Narcis (klein)

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze					: zand
Eenheid					: ha
2 Opbrengsten					
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €
Verkocht	leverbaar	500.000	stuks	0,02	11.000
Niet verkocht	plantgoed	12.000	kg		-
					+ —
TOTAAL (A)					11.000
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal		12.000	kg		-
Bemesting					121
Bijbemesting					-
Bolbehandeling					75
Grondontsmetting					-
Grondbehandeling					-
Onkruidbestrijding					225
Ziekten/ plagen chemis					391
Ruimtebehandeling					-
Energie drogen en bewaren					80
Overgie grond- en hulpstoffen					
stro		14	t/ha	83	1.155
Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag		11		4	44
Afzet					
	Vakheffing	11.000	€	1,6%	176
	Verkoopprovisie	11.000	€	2,5%	275
	Vracht	625	krat	1,17	729
	Fusthuur	625	krat	0,31	194
Rente omlopende vermogen				5,5%	105
					+ —
TOTAAL (B)					3.570
4 Saldo A-B					€ 7.430

5 Arbeidsbehoefte per ha		uren
grondbewerken		5,8
zaai/plant/pootbed bereiden		9,5
plantgoed uitzoeken		20,0
bolontsmetting		10,0
planten		15,0
stro dekken		6,0
stro hakselen		3,2
bemesten		1,5
beregenen		0,5
ziekzoeken		40,0
onkruid chemisch bestrijden		8,8
ziekten en plagen		4,2
wieden		1,0
oogsten		90,0
sorteren en schonen		25,0
TOTAAL		240
meer breekuren		
gewone narcis	200.000 leverbaar	

6 Biologische teelt		uren	€
Belangrijkste verschillen tov gangbare teelt			
- geen kunstmest maar dierlijke mest (zie tulp)			
- geen chemische middelen bij gewasbescherming en onkruidbestrijding			
- dikstrodek aanbrengen (loonwerk), steken, hakselen en verwijderen		8*	160
- meer handmatig onkruid verwijderen		25	
- vlak na planten met onkruidbrander onkruid afbranden (optie)			800
- machinaal koppen door loonwerker om Engels vuur te voorkomen			160
- bij plantgoed meer gevaar voor bolrot			
* voor bijwerken strodek			

6.1.8 Tulp zand

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze				: zand	
Eenheid				: ha	
2 Opbrengsten					
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €
Verkocht	leverbaar	400.000	stuks	0,05	19.232
Niet verkocht	plantgoed	10.000	kg		-
					+ —
TOTAAL (A)					19.232
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal		10.000	kg		-
Basisbemesting					106
Bijbemesting					-
Bolbehandeling					1.029
Grondontsmetting					-
Grondbehandeling					-
Onkruidbestrijding					431
Ziekten/ plagen chemis					413
Ruimtebehandeling					-
Energie drogen en bewaren					1.405
Overgie grond- en hulpstoffen					
	Cellulose	20.000	kg vers/ha	0	91
	stro	8	t/ha	83	660
Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag		19		7	143
Afzet					
	Vakheffing	19.232	€	1,6%	308
	Verkoopprovisie	19.232	€	2,5%	481
	Vracht	600	krat	1,33	795
	Fusthuur	600	krat	0,31	186
Rente omlopende vermogen				5,5%	144
					+ —
TOTAAL (B)					6.191
4 Saldo A-B					<u>€ 13.041</u>

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	2,2
zaai/plant/pootbed bereiden	1,0
plantgoed uitzoeken	40,0
bolontsmetting	7,0
planten	24,0
stro dekken	6,0
bemesten	1,2
bereggenen	6,0
onkruid chemisch bestrijden	7,5
wieden	3,0
ziekten en plagen	4,6
ziekzoeken	125,0
koppen	40,0
oogsten	30,0
pellen (machinaal)	100,0
sorteren en schonen	195,0
TOTAAL	592

6.1.9 Tulp klei

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze				: klei	
Eenheid				: ha	
2 Opbrengsten					
Product		Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €
Verkocht	leverbaar	400.000	stuks	0,05	19.232
Niet verkocht	plantgoed	9.000	kg		-
					+ —
TOTAAL (A)					19.232
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal		9.000	kg		-
Basisbemesting					48
Bijbemesting					-
Bolbehandeling					387
Grondontsmetting					-
Grondbehandeling					-
Onkruidbestrijding					171
Ziekten/ plagen chemis					895
Ruimtebehandeling					98
Energie drogen en bewaren					1.405
Overgie grond- en hulpstoffen					
	stro	3	t/ha	83	248
	netten, vlak dubbelnet	1	ha	1.775	1.775
Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag		19		7	143
Afzet					
	Vakheffing	19.232	€	0	308
	Verkoopprovisie	19.232	€	0,03	481
	Vracht	600	krat	1,17	700
	Fusthuur	600	krat	0,31	186
					0
Rente omlopende vermogen				5,5%	183
					+ —
TOTAAL (B)					7.028
4 Saldo A-B					<u>€ 12.205</u>

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	10,7
zaai/plant/pootbed bereiden	12,0
plantgoed uitzoeken	40,0
bolontsmetting	7,0
planten	24,0
stro dekken	6,0
stro hakselen	3,0
bemesten	0,3
beregenen	6,5
onkruid chemisch bestrijden	3,5
wieden	1,0
ziekten en plagen	4,6
ziekzoeken	125,0
koppen	40,0
oogsten	25,0
zellen (machinaal)	100,0
sorteren en schonen	195,0
TOTAAL	604

6.1.10 Tulp biologisch

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Teeltwijze	: zand				
Eenheid	: ha				
2 Opbrengsten					
Product	Hoeveelheid	Eenheid	Prijs €	Bedrag €	
Verkocht	200.000	stuks	0,08	16.000	
Niet verkocht	10.000	kg		-	
				+ —	
TOTAAL (A)				16.000	
3 Toegerekende kosten (gemiddeld)					
Uitgangsmateriaal	10.000	kg		-	
Basisbemesting	Rundermest			272	
Bijbemesting	Kippenmest en Vinasse Kali			191	
Bolbehandeling				-	
Grondontsmetting				-	
Grondbehandeling				-	
Onkruidbestrijding				-	
Ziekten/ plagen chemis				-	
Ruimtebehandeling				320	
Energie drogen en bewaren				1.139	
Overgie grond- en hulpstoffen					
stro	25	t/ha	83	2.063	
Hagelverzekering, €1.000 verz. Bedrag	16	0	7,45	119	
Afzet					
Vakheffing	16.000	€	0	256	
Verkoopprovisie	16000	€	0,03	400	
Vracht	600	krat	1,33	795	
Fusthuur	600,0	krat	0,31	186	
Rente omlopende vermogen			5,50%	142	
				+ —	
TOTAAL (B)				5.693	
4 Saldo A-B				<u>€ 10.307</u>	

5 Arbeidsbehoefte per ha	uren
grondbewerken	2,2
zaai/plant/pootbed bereiden	1,0
plantgoed uitzoeken	40,0
bolontsmetting	7,0
planten	19,0
strodek aanbr., bijwerken, vastleggen, hakselen en verwijderen*	26,0
bemesten	1,2
beregenen	6,0
wieden **	40,0
ziekten/plagen biologisch bestrijden	125,0
ziekzoeken	125,0
koppen	60,0
oogsten	40,0
sorteren en schonen	110,0
pellen	50,0
TOTAAL	652

* op klei 12-15 ton/ ha

** hangt af van graanopslag

6.2 Bolbloemen

6.2.1 Hyacint pot

per 100.000 bollen trek- of schuurkas; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	: planten op potjes, 1 bol per pot (7cm pot), 75 potjes per gaasbak, doorkoelen en forceren in de kas		
Plantdatum	: september - half december		
Trekduur	: tot tegen bloei aan ± 1 week vanaf binnenhalen		
Stooktemperatuur	: 23-20 °C		
Plantdichtheid/ m ²	: 134 stuks (200 per m2 tablet)		
Uitval	: 3%		
2 Opbrengst per teelt per 100.000 potjes			
			GELDOPBRENGST (A)
Oogstmaand	Aantal potten	Prijs (€)	
november	97.000	0,35	33.950
december	97.000	0,35	33.950
januari	97.000	0,34	32.980
februari	97.000	0,30	29.100
maart	97.000	0,24	23.280
	—	—	—
Gemiddelde	97.000	0,32	30.652
3 Toegerekende kosten (december)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten (16/ 17)	100.000	0,15	15.000
Aankoopprovisie		2,5%	375
Prepareren/ nabehandelen droog	400	3,54	1.416
Doorkoelen (gaasbak, opgeplant)	1.333	1,84	2.453
Hyacintenpotjes (dunwandig)	100.000	0,012	1.200
Potgrond (m ³)	17	29	493
Bolontsmetting			49
Celontsmetting			27
Brandstofkosten (m ³)	1.409	0,20	282
Elektriciteitsverbruik (kWh)	2530	0,13	329
Veilingkosten		7,0%	2.377
Vakheffing		0,625%	212
Rente omlopend verm.		5,5%	360
			+ —
TOTAAL (B)			24.571
4 Saldo (A - B)		€	9.379

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 100.000 potjes		Uren
Planten, incl. watergeven		80
In koelcel plaatsen		10
In kas brengen vanuit koelcel		10
Gewasverzorging		20
Uitrapen		110
Sorteren en veiling klaarmaken		110
Kas leeg halen en opruimen		20
		+ —
TOTAAL		360
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	7.664
TOTAAL per teelt van 100 m ² (13,400 bollen)		48

Hyacint snij

per 100.000 bollen trek- of schuurkas; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	: planten op kisten (1 * 1 of 1 * 1,5 m ²), doorkoelen in cellen, forceren in de kas		
Plantdatum	: half augustus - december		
Trekduur	: 10 dagen		
Oogstperiode	: 5 dagen		
Stooktemperatuur	: 16-20°C		
Plantdichtheid/ m ²	: 267 stuks (400 per m ² tablet = 400 per kist van 1 * 1 m), 350/ m ² netto		
Uitval	: 5%		
2 Opbrengst per teelt per 100.000 bollen			
			GELDOPBRENGST (A)
Oogstmaand	Aantal bloemen	Prijs (€)	
december	95.000	0,33	31.033
januari	95.000	0,33	31.033
februari	95.000	0,29	27.550
maart	95.000	0,29	27.233
april	95.000	0,29	27.867
	—	—	—
Gemiddelde	95.000	0,30	28.943
3 Toegerekende kosten (januari)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten (15)	100.000	0,10	9.500
Aankoopprovisie		2,5%	238
Prepareren/ nabehandelen	335	3,54	1.186
Doorkoelen (gaasbak)	335	2,05	687
Potgrond, incl. scherp zand (m ³)	15	29	435
Bolontsmetting			43,73
Brandstofkosten (m ³)	2.103	0,20	421
Elektriciteitsverbruik (kWh)	1481	0,13	193
Fust + verpakking			
Veilingkosten		7,0%	2.172
Vakheffing		0,625%	194
Rente omlopend verm.		5,5%	227
			+ —
TOTAAL (B)			15.295
4 Saldo (A - B)		€	<u>15.738</u>

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 100.000 bollen		Uren
Planten		37
Kas vol/ leeg tijden		19
Gewasverzorging		11
Oogsten		168
Ontbollen		72
Bossen		85
Inpakken en veilingwerk		37
		+ —
TOTAAL		392
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	8.346
TOTAAL per teelt van 100 m ² (26,700 bollen)		104,66

6.2.2 Iris

per 1.000 m² kas; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken					
Broeiwijze	: in de volle grond van de kas in 10 mazig (12,5 * 12,5 cm) gaas, 2*10 mazen per 3,20 m kap				
Plantdatum	: hele jaar				
Oogstperiode	: 60-85 dagen na het planten				
Stooktemperatuur	: 15-13 °C				
Plantdichtheid/ m ²	: 288 stuks; 4.5 per maas (voor oude bollen 3.5 per maas)				
Uitval	: 5-10%				
2 Opbrengst per teelt per 1.000 m2					
Oogstmaand	Uitval (%)	Aantal Takken	Prijs (€)	GELDOPBRENGST (A)	
januari		10	259.200	0,11	28.017
februari		10	259.200	0,11	27.485
maart		5	212.800	0,10	21.953
april		5	212.800	0,09	19.800
mei		5	212.800	0,09	18.447
juni		5	212.800	0,07	15.301
juli		5	212.800	0,10	21.407
augustus		5	212.800	0,09	20.124
september		5	212.800	0,11	23.511
oktober		5	212.800	0,09	20.031
november		10	201.600	0,08	16.894
december		5	273.600	0,09	23.742
Gemiddelde		—	—	—	—
		6,3	224.667	0,09	21.393
3 Toegerekende kosten (januari)					
Saldopost		Hoeveelheid	Prijs	Bedrag	
Bolkosten (maat 9/ 10)		288.000	0,019	5.472	
Aankoopprovisie			2,5%	137	
Ethyleenbehandeling /per krat		320	0,50	160	
Remmen en preparatie		320	3,09	989	
Ontsmetten				115	
Grondbehandeling				410	
Celontsmetting				40	
Brandstof (m ³)		15.863	0,20	3.173	
Elektriciteitsverbruik (kWh)		1230	0,13	160	
Veilingkosten			7,0%	1.961	
Vakheffing			0,625%	175	
Rente omlpend verm.			5,5%	980	
				+ —	
TOTAAL (B)				13.771	
4 Saldo (A - B)			€	9.971	

5 Specificatie bolkosten en bolbehandelingskosten

OOGSTMAANI BOLMAAT	AANTAL BOLLEN	BOLKOSTEN	ETHYLEENBEHAND ELING	REMMEN EN PREPARATIE	
januari	10/ -	288.000	5.472	160	637
februari	10/ -	288.000	5.472	160	832
maart	9/ 10	224.000	2.688	93	599
april	9/ 10	224.000	2.688	93	712
mei	9/ 10	224.000	2.688	93	826
juni	9/ 10	224.000	2.688	93	940
juli	9/ 10	224.000	2.688	93	1053
augustus	9/ 10	224.000	2.688	93	1167
september	9/ 10	224.000	2.688	93	1280
oktober	9/ 10	224.000	2.688	93	1394
november	9/ 10	224.000	4.256	93	1508
december	10/ -	288.000	5.472	160	637

6 Specificatie brandstofkosten per teelt per 1.000 m² kas

BEDRAG (€)	AANTAL M ³ GAS	BEDRAG (€)	ELEKTICITEITSVER BRUIK (kWh)	BEDRAG (€)
januari	15.863	3.173	1.230	160
februari	16.197	3.239	1.230	160
maart	10.520	2.104	956	124
april	6.624	1.325	956	124
mei	5.805	1.161	956	124
juni	2.429	486	956	124
juli	-	-	956	124
augustus	-	-	956	124
september	-	-	956	124
oktober	-	-	956	124
november	4.753	951	956	124
december	12.524	2.505	1.230	160

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 1.000 m² kas

	Uren
Grondbewerken en planten	105-121
Gewasverzorging	21-30
Oogsten	295-345
Veilingwerk en kas opruimen	18
	+ —
TOTAAL (per 1.000m ² kas; 144.000 - 240.000 bollen)	439-541
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur
TOTAAL per 10.000 opgeplante bollen	20-25

6.2.3 Lelie Aziaat

per 1.000 m² kas; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	: planten in kisten met potgrond, 2 á 3 weken voortrekken		
Plantdatum	: jaarrond		
Trekduur	: 95	dagen	
Oogstperiode	: jaarrond		
Stooktemperatuur	: 14-15 °C		
Plantdichtheid/ m ²	: 62	stuks/ m2	
Benuttingsgraad kas	: 72%		
Uitval	: 4%		
2 Opbrengst per teelt per 1.000 m2			
			GELDOPBRENGST
Oogstmaand	Aantal Takken	Prijs (€)	(A)
januari	43.301	0,43	18.764
februari	43.301	0,46	19.774
maart	43.301	0,38	16.454
april	43.301	0,29	12.557
mei	43.078	0,29	12.636
juni	43.078	0,20	8.472
juli	43.078	0,19	8.041
augustus	42.854	0,22	9.285
september	42.854	0,28	11.999
oktober	42.854	0,27	11.571
november	42.631	0,31	13.216
december	42.631	0,41	17.479
	—	—	—
Gemiddelde	43.022	0,31	13.354
3 Toegerekende kosten (januari)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten (bolmaat 10/ 12)	44.640	0,07	2.946
Aankoopprovisie		2,5%	74
Bolbehandeling en bewaring			171
Potgrond (hergebruikt)	11	30	321
Grondbehandeling, stomen	134	6	745
Boltontsmetting			92
Voorbehandeling (100 tak)			
Krijt			
Brandstof (m ³)	5.270	0,20	1.054
Elektriciteitsverbruik (kWh)	112	0,13	15
Veilingkosten		3,4%	375
Vakheffing		0,625%	300
Rente omlpend verm.		5,5%	120
			+ —
TOTAAL (B)			6.213
4 Saldo (A - B)		€	12.550

6 Specificatie brandstofkosten per teelt per 1.000 m ² kas		
PERIODE	AANTAL M ³	BEDRAG (€)
januari	5.270	980
februari	5.084	946
maart	4.204	782
april	2.918	543
mei	1.400	260
juni	681	127
juli	310	58
augustus	225	42
september	435	81
oktober	1.237	230
november	2.511	467
december	3.741	696

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 1.000 m ² kas		Uren
Grondbewerken en planten		52
Gewasverzorging		15
Oogsten		248
Overig; Veiling klaarmaken en kasopruimen		10
		+ —
TOTAAL (per 1.000m ² kas; 52.000 - 72.000 bollen)		325
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	6.912
TOTAAL per 10.000 opgeplante bollen		52

6.2.4 Lelie Oriental

per 1.000 m² kas; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	: planten in kisten met potgrond, 2 á 3 weken voortrekken		
Plantdatum	: jaarrond		
Trekduur	: 105	dagen	
Oogstperiode	: jaarrond		
Stooktemperatuur	: 15-16 °C		
Plantdichtheid/ m ²	: 51	stuks/ m2	
Benuttingsgraad kas	: 72%		
Uitval	: 4%		
2 Opbrengst per teelt per 1.000 m2			
			GELDOPBRENGST
Oogstmaand	Aantal Takken	Prijs (€)	(A)
januari	37.620	0,74	27.964
februari	38.412	0,92	35.211
maart	38.412	0,86	32.906
april	34.920	0,71	24.677
mei	34.740	0,67	23.392
juni	34.740	0,41	14.128
juli	34.740	0,31	10.885
augustus	34.560	0,37	12.787
september	34.560	0,49	16.819
oktober	34.560	0,45	15.437
november	34.380	0,54	18.565
december	34.380	0,59	20.399
	—	—	—
Gemiddelde	35.502	0,59	21.097
3 Toegerekende kosten (januari)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten (bolmaat 14/ 16)	39.600	0,12	4.752
Aankoopprovisie		2,5%	119
Bolbehandeling en bewaring			91
Potgrond (hergebruikt)	10	30	285
Grondbehandeling, stomen	119	6	661
Grondontsmetting			
Boltontsmetting			82
Krijt			
Voorbehandeling (100 tak)			
Brandstof (m ³)	6.549	0,20	1.310
Elektriciteitsverbruik (kWh)	99	0,13	13
Veilingkosten		3,4%	638
Vakheffing		0,625%	117
Rente omlpend verm.		5,5%	139
			+ —
TOTAAL (B)			8.206
4 Saldo (A - B)			
		€	19.758

6 Specificatie brandstofkosten per teelt per 1.000 m ² kas		
OOGSTMAAND	AANTAL M ³ GAS	BEDRAG (€)
januari	6.549	1.218
februari	7.601	1.414
maart	6.410	1.192
april	4.015	747
mei	2.452	456
juni	1.049	195
juli	436	81
augustus	228	42
september	347	65
oktober	1.119	208
november	2.691	501
december	4.672	869

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 1.000 m ² kas		Uren
Grondbewerken en planten		30
Gewasverzorging		15
Oogsten		205
Overig; Veiling klaarmaken en kasopruimen		10
		+ —
TOTAAL (per 1.000m ² kas; 52.000 - 72.000 bollen)		260
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	5.539
TOTAAL per 10.000 opgeplante bollen		51

6.2.5 Narcis grootbloemig

per 100.000 stuks rondjes ; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	: planten op kisten van 100 * 150, trekken in rolkas. Vanaf half sept drogen 5 a 6 wk 9 °C, half okt buiten planten, 10 wk kou, 21 dagen trek		
Plantdatum	: half oktober		
Trekduur	: 21 dagen, waarvan laatste 6 dagen oogsten		
Oogstperiode	: half februari, oogstduur 6 dagen		
Stooktemperatuur	: 10 °C		
Plantdichtheid/ m ²	: 465 per m ² bed		
Uitval	: 1%		
2 Opbrengst per teelt per 100.000 stuks			
			GELDOPBRENGST
Oogstmaand	Aantal Bloemen	Prijs (€)	(A)
december	99.000	0,08	7.920
januari	99.000	0,11	10.560
februari	99.000	0,11	10.560
maart	99.000	0,08	8.250
	—	—	—
Gemiddelde	99.000	0,09	9.323
3 Toegerekende kosten (februari)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten (maat 13-15)	100.000	0,07	7.019
Aankoopprovisie		2,5%	175
Bolbehandelingskosten per gaasbak	250	1,85	463
Brandstofkosten (m ³)	1019	0,20	204
Elektriciteitsverbruik (kWh)	4	0,13	1
Veilingkosten		7,0%	739
Vakheffing		0,625%	66
Rente omlopend verm.		5,5%	144
			+ —
TOTAAL (B)			8.811
4 Saldo (A - B)			
		€	891

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 100.000 stuks		Uren
grondbewerking		3
bollenaanvoer en strooien in bedden		18
planten: rechtopzetten en handoverschieten		46
dek opbrengen		3
<u>gewasverzorging</u>		9
oogsten, bossen en veiling klaarmaken		185
narooien (machinaal)		1
kas overrollen		3
		+ —
TOTAAL		265
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	5.642

6.2.6 Narcis kleinbloemig op pot

per 100.000 potten trek- of schuurkas; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken				
Broeiwijze	: planten op potjes, 3 bollen per pot (9cm pot), 48 potjes per gaasbak, doorkoelen en forceren in de kas, inhalen begin februari			
Plantdatum	: september - half december			
Trekduur	: tot tegen bloei aan ± 1 week vanaf binnenhalen			
Stooktemperatuur	: 16 °C			
Plantdichtheid/ m ²	: 110 stuks/ m ²			
Uitval	: 5%			
2 Opbrengst per teelt per 100.000 potjes				
				GELDOPBRENGST (A)
Oogstmaand		Aantal potten	Prijs (€)	
december	uit Frankrijk, bollen i	95.000	0,39	37.050
januari		95.000	0,33	31.350
februari		95.000	0,31	29.450
maart		95.000	0,32	30.400
april		95.000	0,20	19.000
		—	—	—
Gemiddelde		95.000	0,34	32.063
3 Toegerekende kosten (februari)				
Saldopost		Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten (bolmaat 12/14)		300.000	0,02	5.500
Aankooprovisie			2,5%	138
Bolbehandelin 25-23-20, jul-beg nov + 14w 5 graden koelir		2.083	1,84	3.833
potjes (dunwandig)		100.000	0,020	2.000
Potgrond, incl. scherp zand (m ³)		70	27	1.890
Bolontsmetting				49
Brandstofkosten (m ³)		3.087	0,20	617
Elektriciteitsverbruik (kWh)		12	0,13	2
Veilingkosten			7,0%	2.062
Vakheffing			0,625%	184
Rente omlopend verm.			5,5%	203
				+ —
TOTAAL (B)				16.477
4 Saldo (A - B)			€	12.973

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 100.000 potjes		Uren
Planten, incl. watergeven		geen gegevens beschikbaar
In koelcel plaatsen		
In kas brengen vanuit koelcel		
Gewasverzorging		
Uitrapen		
Sorteren en veiling klaarmaken		
Kas leeg halen en opruimen		
		+ —
TOTAAL		-
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	-
TOTAAL per teelt van 100 m ² (13,400 bollen)		-

6.2.7 Muscari

per 100.000 potten; gegevens per teelt (trek)

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	:	12 weken droogkoelen, 3 weken in kas	
Plantdatum	:	eind december tot eind maart	
Trekduur	:	ongeveer 3 weken	
Oogstperiode	:	afleveren half januari tot half april	
Stooktemperatuur	:	9 °C	
Plantdichtheid/ m ²	:	110 potten/ m2 (7 bollen in 9cm pot)	
Uitval	:	5%	
2 Opbrengst per 100,000 potten			
			GELDOPBRENGST
Oogstmaand	Aantal potten	Prijs (€)	(A)
januari	95.000	0,66	62.582
februari	95.000	0,62	58.858
maart	95.000	0,60	56.761
april	95.000	0,49	46.158
	—	—	—
Gemiddelde	95.000	0,59	56.090
3 Toegerekende kosten (januari)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten (bolmaat 9/ 10)	700.000	0,019	13.300
Aankoopprovisie		2,5%	333
Bolbehandeling	2.083	4,30	8.958
Gewasbescherming			nihil
Potjes, 9 cm bedrukt	100.000	0,03	2.800
Potgrond	70	27	1.890
Elektriciteitsverbruik (kWh)	12	0,13	2
Veilingkosten		7,0%	4.381
Vakheffing		0,625%	391
Rente omlopend verm.		5,5%	458
			+ —
TOTAAL (B)			32.512
4 Saldo (A - B)			
		€	30.069

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 100,000 potten		Uren
Planten, incl. transport		625
Verwerking, verzorging		167
		+ —
TOTAAL (per 100.000 potten)		792
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	16.855
TOTAAL per 10.000 opgeplante bollen		11,3

6.2.8 Tulp op potgrond

per 100.000 bollen in kas in kisten

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	: 15-19 weken kou (9 -7 -5, vanaf begin december 2 °C), min. 6 weken		
Plantdatum	: oktober-december		
Trekduur	: ong. 3 weken		
Oogstperiode	:		
Stooktemperatuur	: 18 °C		
Plantdichtheid/ m ²	: 110/ bak (40*60) (440 per m ² netto kas)		
Bolmaat	: 11/ 12		
Uitval	: 5%		
2 Opbrengst per teelt per 100.000 bollen			
			GELDOPBRENGST (A)
Oogstmaand	Aantal bloemen	Prijs (€)	
januari	95.000	0,14	13.702
februari	95.000	0,15	14.607
maart	95.000	0,14	13.530
april	95.000	0,13	11.952
mei	95.000	0,11	10.885
juni	95.000	0,13	12.393
juli	95.000	0,24	23.020
augustus	95.000	0,26	25.011
september	95.000	0,15	14.702
oktober	95.000	0,19	18.195
november	95.000	0,17	16.505
december	95.000	0,13	12.600
	—		—
Gemiddelde	95.000	0,16	15.592
3 Toegerekende kosten (januari)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten	100.000	0,045	4.500
Aankoopprijs		2,5%	113
Bolbehandelingskosten	143	4	536
Bolontsmettin doorcoelen			54
Potgrond, behandeld en 25% zand	15	31,00	465
Brandstof (m ³)	1.665	0,20	333
Elektra (koeling, beworteling)	1.121	0,13	146
Fust + verpakking			130
Veilingkosten		7,0%	86
Vakheffing		0,625%	959
Rente omlopend verm.		5,5%	68,2
			+ —
TOTAAL (B)			7.388
4 Saldo (A - B)		€	6.314

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 100.000 bollen	uren bij mechanisatiegraad			
	laag	middel	hoog	
planten	38	36	35	
in-/uithalen	20	19	1	
gewasverzorging	10	10	10	
oogsten	80	74	74	
opleggen/ontbollen	9	9	-	
bossen	21	21	21	
veilingklaar maken	10	10	10	
kisten leeg/schoonmaken	5	5	-	
toezicht enz.	19	18	15	
	+ —	+ —	+ —	
TOTAAL (per 100.000 opgeplanten bollen)	212	202	166	
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	4.504	4.307	3.540

6.2.9 Tulp op water

per 100.000 bollen in kas

1 Belangrijkste teeltkenmerken			
Broeiwijze	: 2 á 3 weken bewortelen bij 7 of 9 °C daarna in kas		
Plantdatum	: november - maart		
Trekduur	: 3 weken		
Oogstperiode	:		
Stooktemperatuur	: 17 °C		
Plantdichtheid/ m ²	: 440 m ² (per netto kas)		
Bolmaat	: 11/ 12		
Uitval	: 4%		
2 Opbrengst per teelt per 100.000 bollen			
			GELDOPBRENGST (A)
Oogstmaand	Aantal bloemen	Prijs (€)	
januari	96.000	0,14	13.846
februari	96.000	0,15	14.761
maart	96.000	0,14	13.672
april	96.000	0,13	12.078
mei	96.000	0,11	11.000
juni	96.000	0,13	12.524
juli	96.000	0,24	23.262
augustus	96.000	0,26	25.274
september	96.000	0,15	14.857
oktober	96.000	0,19	18.387
november	96.000	0,17	16.679
december	96.000	0,13	12.733
	—	—	—
Gemiddelde	96.000	0,16	15.756
3 Toegerekende kosten (januari)			
Saldopost	Hoeveelheid	Prijs	Bedrag
Bolkosten	100.000	0,045	4.500
Aankoopprovisie		2,5%	113
Bolbehandelingskosten	143	3,56	509
Bemesting			6
Brandstof (m ³)	1.574	0,20	315
Elektra (koeling, beworteling)	563	0,13	73
Fust + verpakking			130
Veilingkosten		7,0%	87
Vakheffing		0,625%	969
Rente omlopend verm.		5,5%	74,5
			+ —
TOTAAL (B)			6.776
4 Saldo (A - B)		€	<u>8.981</u>

7 Arbeidsbehoefte per teelt per 100.000 bollen	uren bij mechanisatiegraad		
	laag	middel	hoog
planten	41	40	32
in-/uithalen	19	18	-
gewasverzorging	10	10	10
oogsten	68	63	63
opleggen/ontbollen	9	9	-
bossen	21	21	21
veilingklaar maken	10	10	10
kisten leeg/schoonmaken	5	5	-
toezicht enz.	19	18	15
	+ —	+ —	+ —
TOTAAL (per 100.000 opgeplanten bollen)	202	194	150
Arbeidskosten	€ 21,29 per uur	4,308	4,128
			3,203

Bijlagen Regelingen⁸

De laatste informatie over de hieronder vermelde maatregelen is te vinden op internet.

- LNV-regelingen: www.minLNV.nl
 - Productschap Tuinbouw: www.tuinbouw.nl
 - Ministerie van Economische Zaken: www.minez.nl
 - Rabobank subsidiewijzer: www.rabobank.nl/info
 - Belastingdienst: www.belastingdienst.nl
 - Energie: www.tuinbouw.nl; www.gasunie.nl
-
- Senter en Novem zijn per 1 mei 2004 gefuseerd tot Senter/Novem: www.senternovem.nl

⁸ Informatie voor dit hoofdstuk is aangeleverd door LTB adviseurs en accountants, tenzij anders vermeld.

Inhoudsopgave Bijlagen

pagina

1.1	Landbouw	193
1.1.1	Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw (RSG) 2002	193
1.1.2	Garantie Stichting Borgstellingsfonds voor de landbouw (BF)	193
1.1.3	Demonstratie- en Kennisoverdrachtprojecten Duurzame Landbouw	194
1.2	Subsidies van andere instellingen	195
1.2.1	Besluit subsidies energieprogramma's (BSE)	195
1.2.2	Technologiefonds tuinbouw	195
1.2.3	Programma Economische Samenwerking Projecten (PESP)	196
1.2.4	Programma Samenwerking Opkomende Markten (PSOM)	196
1.2.5	Besluit Subsidie CO ₂ -reductieplan	197
1.2.6	Wet Reïntegratie Arbeidsgehandicapten (REA)	197
1.2.7	Subsidie cursuskosten werknemers in land- en tuinbouw (COLLAND)	198
1.2.8	Uitvoeringsregeling Energiepremies	198
1.2.9	InvesteringsBevordering en Technische Assistentie (IBTA)	199
1.2.10	Technische Assistentie in Opkomende Markten (TAOM)	199
2.1	Algemeen: werking van de wet op de inkomstenbelasting 2001	201
2.1.1	Structuur belastbaar inkomen/verzamelinkomen	201
2.1.2	Verschuldigde belasting	202
2.2	Fiscale faciliteiten voor woning, auto, kinderopvang en scholing	204
2.2.1	Auto	204
2.2.2	Kinderopvang	204
2.2.3	Scholingsuitgaven	204
2.3	Lijfrentepremie-aftrek en FOR	205
2.3.1	Lijfrentepremie-aftrek	205
2.3.2	Fiscale oudedagsreserve (FOR)	206
2.4	Ondernemersaftrek en urencriterium	206
2.4.1	Zelfstandigenaftrek	206
2.4.2	Aftrek speur- en ontwikkelingswerk (S&O)	207
2.4.3	Meewerkaftrek	207
2.4.4	Stakingsaftrek	207
2.4.5	Urencriterium	207
2.5	Fiscale reserves en voorzieningen	208
2.5.1	Middeling	209
2.5.2	Vrijstelling beleggingen in durfkapitaal (voorheen Tante Agaath)	209
2.5.3	Verlaagd BTW-tarief gasverbruik voor tuinbouwdoeleinden/ energiebelasting	209
2.5.4	VAMIL	210
2.5.5	Energie-InvesteringsAftrek (EIA)	210
2.5.6	Milieu-InvesteringsAftrek (MIA)	211
2.5.7	Willekeurige afschrijving Arbo-investeringen (FARBO)	212
2.5.8	Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek	212
3.1	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)	215
3.2	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) 216	
3.3	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)	217
3.4	Toeslagenwet	218
3.5	Wet Arbeid en Zorg	218
3.6	Ziekenfondswet zelfstandigen	219

Bijlage 1 Subsidieregelingen

1.1 Landbouw

1.1.1 Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw (RSG) 2002

Doel

Het vernieuwen en verbeteren van de bedrijfsstructuur in de glastuinbouwsector.

Voor wie

Voor ondernemers die hun bedrijf willen beëindigen en verkopen of die willen investeren.

Voorwaarden

Voor afbraak:

- De glasopstanden en bedrijfsgebouwen moeten afgebroken worden.
- De gronden moeten worden overgedragen aan een natuurlijk persoon of aan een rechtspersoon.
- Het bedrijfshoofd en de wettelijke levenspartner moeten de bedrijfsvoering staken voor een periode van tenminste tien jaar.
- Na de schriftelijke ontvangstbevestiging kan de aanvrager met de uitvoering beginnen.

Voor nieuwbouw:

- De nieuwe glasopstanden moeten worden gerealiseerd op glastuinbouwkavels waarvan de grenzen zijn of worden gewijzigd ten opzichte van de voor de reconstructie bestaande situatie.
- De investeringen mogen er niet toe leiden dat het totale aantal m² glasopstanden wordt uitgebreid.

Bijdrage

Bij afbraak geldt een normbedrag per vierkante meter voor verschillende onderdelen als het glasoppervlak, oppervlak bedrijfsgebouwen, betonnen teeltvloer en nieuw gegraven sloot. Bij nieuwbouw geldt een normbedrag per hectare.

Aanvraag en informatie

Informatie is te verkrijgen bij LASER Diemen (020-495 36 45).

1.1.2 Garantie Stichting Borgstellingsfonds voor de landbouw (BF)⁹

Doel

Bevordering van de ontwikkeling van de landbouw, in het bijzonder de verhoging van de productiviteit en de rentabiliteit van de landbouwbedrijven. Het BF stelt zich borg voor de betaling van de rente en aflossing op door de banken verstrekte leningen.

⁹ Informatie voor deze paragraaf is aangeleverd door Rabobank Midden-Westland.

Voor wie

Iedere ondernemer, die een in Nederland gevestigd land- of tuinbouwbedrijf exploiteert en niet over voldoende zakelijke zekerheden beschikt, kan een aanvraag om borgstelling doen voor het verbeteren of in stand houden van het bedrijf, bedrijfsovername of stichting van een nieuw bedrijf.

Voorwaarden

Een aanvraag kan alleen betrekking hebben op een lening van een bank waarmee het Borgstellingsfonds een zogenaamde raamovereenkomst heeft afgesloten. Om voor borgstelling in aanmerking te komen moet het bedrijf voldoen aan de wettelijke vestigings- en uitoefeningseisen. Tevens moet het bedrijf inzicht geven in het functioneren van het bedrijf en aangeven wat de toekomstplannen zijn. Hierbij moet aan het volgende gedacht worden:

- Investeringsplan
- Begroting waaruit blijkt dat de rente en aflossingsverplichtingen opgebracht kunnen worden
- Vakmanschap en ondernemerschap

Daarnaast moeten al de aanwezige zekerheden zowel zakelijk als privé (bij eenmanszaak, firma, maatschap en CV) worden ondergezet. Voor het overige tekort kan, als aan overige voorwaarden wordt voldaan, aanspraak gemaakt worden op het Borgstellingsfonds, mits dit niet meer is dan twee derde van de uitbreiding.

Over het borgstellingsbedrag wordt een garantieprovisie van 1% berekend, die betaald moet worden aan de stichting.

Er wordt reeds enige jaren gesproken over het BF+. Op dit moment is het onduidelijk of, onder welke voorwaarden en wanneer deze aangepaste regeling in gang wordt gezet.

Aanvraag en informatie

De aanvraag moet worden ingediend via een erkende bankinstelling. De informatie is op te vragen bij Laser.

1.1.3 Demonstratie- en Kennisoverdrachtprojecten Duurzame Landbouw

Doel

Het stimuleren tot vernieuwingen die noodzakelijk zijn vanuit het oogpunt van milieu- en natuurbeleid en het verbeteren van de concurrentiekracht.

Voor wie

Onder andere ondernemers in de tuinbouw.

Voorwaarden

Demonstratieprojecten zijn projecten waarin vernieuwingen op praktijkniveau worden toegepast. Kennisoverdrachtprojecten zijn gericht op het overdragen van kennis over vernieuwingen aan de doelgroep.

Bijdrage

De subsidie bedraagt maximaal 50% van de projectkosten.

Aanvraag en informatie

Het ministerie van LNV kan per jaar een of meer periodes vaststellen waarin aanvragen kunnen worden ingediend. Per periode worden ook de thema's en criteria vastgesteld. Informatie is beschikbaar bij LASER (0800-223 33 22).

1.2 Subsidies van andere instellingen

1.2.1 Besluit subsidies energieprogramma's (BSE)

Doel

Het bevorderen van activiteiten die een bijdrage leveren aan duurzame energie, zoals o.a. windenergie, thermische energieopslag in de bodem en energie uit biomassa.

Voor wie

Voor ondernemingen, publiekrechtelijke en non-profitinstellingen.

Voorwaarde

Om voor subsidie in aanmerking te komen moeten projecten een innovatie op het gebied van duurzame energie inhouden, een oplossing bieden voor een knelpunt ten aanzien van de toepassing van duurzame energie of een verbetering betekenen voor de prijs-prestatieverhouding van duurzame energietoepassingen.

Bijdrage

De subsidie bedraagt, afhankelijk van het soort project, 25 tot 60%.

Aanvraag en informatie

Aanvraagformulier en inlichtingen zijn verkrijgbaar bij NOVEM Utrecht (030-239 37 98).

1.2.2 Technologiefonds tuinbouw

Doel

Bevorderen en ondersteunen van technologische vernieuwing in de tuinbouw.

Voor wie

Samenwerkingsverbanden van ten minste twee agrarische ondernemers.

Voorwaarden

Uitvoering en commercialisatie moeten plaatsvinden in Nederland.
Moeten voldoende nieuw technische elementen bevatten voor Nederland.

Uitvoering wordt gerealiseerd door een collectief waarin ten minste twee telers vertegenwoordigd zijn. De telers dragen ten minste 25% van de projectkosten. Uitvoering van het project moet technische risico's met zich meebrengen, waarvan de eventuele financiële gevolgen de draagkracht van de onderneming te boven gaan. Het onderzoek of de ontwikkeling moet een reële kans van slagen hebben en uitzicht bieden op commerciële exploitatie. Eens per half jaar dient de aanvrager schriftelijk over de voortgang van het project te rapporteren.

Bijdrage

Voor een voorbereidingsproject: risicodragend krediet van 80% van de voorbereidingskosten met een maximum van € 7.500,-

Voor een innovatieproject: financiering van maximaal 50% van de projectkosten, 25% in de vorm van subsidie en 25% in de vorm van een renteloos krediet.

Aanvraag en informatie

LTO Groeiservice (070-307 50 50).

1.2.3 Programma Economische Samenwerking Projecten (PESP)

Doel

Stimuleren van activiteiten die de export naar niet-westerse landen waar Nederland een overeenkomst mee heeft van het Nederlandse bedrijfsleven bevorderen.

Het betreft activiteiten die voorafgaan aan het afsluiten van definitieve overeenkomsten, zoals:

- haalbaarheidsonderzoek
- project-identificatie-activiteiten
- investeringsvoorbereidingsstudie

Voorwaarden

Het project leidt tot Nederlandse directe export van kapitaalgoederen en diensten.

Het project vergroot de bekendheid met het aanbod van het Nederlandse bedrijfsleven in het betreffende land.

Bijdrage

Maximaal twee derde van de projectkosten tot een maximum van € 140.000,-.

Aanvraag en informatie

Senter Internationaal (070-373 54 51).

www.senternovem.nl

1.2.4 Programma Samenwerking Opkomende Markten (PSOM)

Doel

Stimulering van samenwerking tussen Nederlandse bedrijven en bedrijven in opkomende markten voor investerings- en handelsactiviteiten.

Voorwaarden

Het project moet daadwerkelijk perspectief bieden op lokale investeringen of duurzame handelsbetrekkingen met een bedrijf in een PSOM-land.

Het project omvat kennisoverdracht van het Nederlandse naar het lokale bedrijf en een combinatie van technische assistentie, training, marktonderzoek, demonstratie van projectresultaten en installatie van apparatuur (hardware).

Op termijn heeft het project een positieve invloed op de lokale werkgelegenheid en op de werkgelegenheid in de sector in kwestie.

Voor Nederlandse bedrijven dient het project een wezenlijk en zichtbaar resultaat op te leveren.

Het project moet toegesneden zijn op de lokale situatie en deskundigheidsniveau en maakt gebruik van bewezen technologie.

Bijdrage

Het PSOM financiert 50 tot 60% van het totale projectbudget.

Aanvraag en informatie

Senter Internationaal (070-373 55 42).

www.senternovem.nl

1.2.5 Besluit Subsidie CO₂-reductieplan

Doel

Stimuleren van investeringen gericht op het substantieel terugdringen van de CO₂-emissie.

Het CO₂-reductieplan ondersteunt grootschalige investeringsprojecten die een aanzienlijke bijdragen leveren aan de vermindering van de nationale CO₂-uitstoot. Richtlijn bij de beoordeling van de projecten is een zo groot mogelijke CO₂-reductie per subsidie-euro.

De hoogte van de subsidie bedraagt maximaal 30 of 40% (voor MKB) van de projectkosten.

Verwachting is dat geen nieuwe tenders meer zullen uitkomen.

Informatie

Projectbureau CO₂-reductieplan (038-455 34 22).

1.2.6 Wet Reïntegratie Arbeidsgehandicapten (REA)

Doel

Bevorderen dat werkenden met of na het krijgen van een arbeidshandicap in het arbeidsproces terugkeren of blijven.

De wet bevat een aantal reïntegratie-instrumenten, te weten:

- Fiscale mogelijkheden
- No-risk polis
- Subsidie meerkosten
- Premiekorting voor werkgevers
- Loondispensatie

Voor wie

Alle werkgevers.

Voorwaarden

Raadpleeg de informatie op internet: www.rea.pembawijzer.nl.

Aanvraag en informatie

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV).

1.2.7 Subsidie cursuskosten werknemers in land- en tuinbouw (COLLAND)

Doel

Stimuleren van scholing van werknemers in de agrarische sector.

Voorwaarden

Werknemer vergroot zijn bekwaamheid in huidige functie of toekomstige functie binnen het bedrijf met behulp van een door Colland erkende cursus.

Werkgever draagt voor werknemer Colland-premie af.

Bijdrage

Wordt aan alle voorwaarden voldaan, dan worden de cursus- en reiskosten en eventueel het loonverzuim tot bepaalde hoogte vergoed.

Aanvraag en informatie

Colland: www.colland.nl.

1.2.8 Uitvoeringsregeling Energiepremies

Doel

Het bevorderen van energiezuinig en milieuvriendelijk gedrag door de aanschaf van energiezuinige apparaten en energiebesparende voorzieningen aan de woning.

Voorwaarden

De energiezuinige apparaten moeten voorzien zijn van een A-energielabel.

De apparaten en voorzieningen moeten voorkomen op de Energiepremielijst.

Aanvraag en informatie

De aanvraag geschiedt door middel van de indiening van een aanvraagformulier van energiebedrijf, leverancier of winkelier. Informatie en aanvraagformulier zijn te downloaden vanaf de website van uw energiebedrijf.

1.2.9 InvesteringsBevordering en Technische Assistentie (IBTA)

Doel

Stimuleren van investeringen, internationale bedrijfssamenwerkingen en het verbeteren van de bedrijfsvoering bij bedrijven in ontwikkelingslanden.

Gedacht kan worden aan tijdelijk management, technische assistentie, arbeidsgerichte training, opleidingscentra voor de bedrijfstak en dienstencentra.

Aanvraag en informatie

Nederlandse FinancieringsMaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) (070-314 96 96)
www.fmo.nl.

1.2.10 Technische Assistentie in Opkomende Markten (TAOM)

Doel

Bevorderen van investeringen door Nederlandse ondernemingen in opkomende markten en het stimuleren van de samenwerking tussen deze ondernemingen.

Subsidie is beschikbaar voor managementondersteunings- en scholingsprojecten.

In 2005 wordt de regeling zeer waarschijnlijk gewijzigd ten opzichte van 2004. Meer actuele informatie is te vinden op de website.

Aanvraag en informatie

Nederlandse FinancieringsMaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) (070-314 96 96)
www.fmo.nl.

Bijlage 2 Fiscale maatregelen/tegemoetkomingen

2.1 Algemeen: werking van de wet op de inkomstenbelasting 2001

De inkomstenbelasting wordt geheven volgens het 'gesloten boxensysteem'. Een belastingplichtige heeft daardoor niet één belastbaar inkomen, maar het zal regelmatig kunnen voorkomen dat iemand drie belastbare inkomens heeft; deze drie belastbare inkomens worden samen het verzamelinkomen genoemd. De inkomstenbelasting wordt geheven over het door belastingplichtige genoten belastbare inkomen uit:

- Werk en woning (box 1)
- Aanmerkelijk belang (box 2)
- Sparen en beleggen (box 3)

2.1.1 Structuur belastbaar inkomen/verzamelinkomen

Schema belastbaar inkomen:

Belastbare winst uit onderneming
Belastbaar loon
Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden
Belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen
Belastbare inkomsten uit eigen woning
Negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen
Negatieve persoonsgebonden aftrekposten
Uitgaven voor inkomensvoorzieningen
Uitgaven voor kinderopvang
Persoonsgebonden aftrek+

Belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1) (tarief 34,4% tot 52%)
Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang (box2) (tarief 25%)
Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (box 3) (tarief 30% over forfaitair inkomen van 4% over de vermogensgrondslag)+

Totaal: het verzamelinkomen
Belasting over box 1, box 2 en box 3 af: Heffingskortingen-

Verschuldigde inkomstenbelasting

In Box 1 en Box 3 zijn verschillende fiscale maatregelen van toepassing die de onderneming en de ondernemer ondersteunen. Deze maatregelen worden hierna aangestipt.

Box 1. Algemeen

Belangrijk is dat verliezen uit box 1 **niet** kunnen worden verrekend met belastbare inkomsten uit een van de andere boxen. Is er sprake van een verlies uit onderneming en is daardoor het saldo van alle inkomsten in box 1 negatief, dan kan dat negatieve saldo dus niet worden verrekend met de positieve rente-inkomsten van spaargelden in box 3. Het is wel mogelijk om verliezen uit een box te verrekenen met positieve bedragen van voorgaande of toekomstige jaren.

Met ingang van 1 januari 2001 is er voortaan sprake van partner en is het begrip echtgenote verdwenen. Als partner wordt aangemerkt (mits niet duurzaam gescheiden levend) de echtgenote of geregistreerd partner, maar ook een ongehuwd meerderjarige, mits de samenwoning meer dan 6 maanden heeft geduurd en beide partners op hetzelfde adres staan ingeschreven. Overigens kan iemand – in fiscale zin – niet meer dan één partner hebben.

Partners hebben van jaar tot jaar de keuze om bepaalde inkomsten in hun aangiften te verdelen, als er per saldo maar 100% van die inkomsten wordt aangegeven.

Box 3. Algemeen

Met belastingvorderingen of –schulden wordt geen rekening gehouden; deze verhogen of verminderen het belastbaar vermogen dus niet. De belasting van Box 3-inkomsten wordt geheven over het gemiddeld vermogen in een jaar.

In Box 3 is altijd sprake van:

- een heffingvrij (belastingvrij) vermogen van € 19.522,- (2005) per persoon
- een kindertoeslag van € 2.607,- (2005) per minderjarig kind

2.1.2 Verschuldigde belasting

De totaal verschuldigde belasting is de optelsom van de belasting in de verschillende boxen verminderd met de heffingskortingen:

	Personen jonger dan 65 jaar		Personen ouder dan 65 jaar	
	2005	2004	2005	2004
Algemene heffingskorting	€ 1.894	€ 1.825	€ 910	€ 852
Arbeidskorting (maximaal):				
- tot 57 jaar	€ 1.287	€ 1.213		
- 57, 58 of 59 jaar	€ 1.532	€ 1.454		
- 60 of 61 jaar	€ 1.775	€ 1.694		
- 62 jaar of ouder	€ 2.019	€ 1.935	€ 969	€ 903
Kinderkorting	€ 112	€ 110	€ 54	€ 53
Aanvullende kinderkortingen:				
- inkomen lager dan € 28.491	€ 690	€ 547	€ 332	€ 256
- verhoging bij drie of meer kinderen	€ 65	€ 65	€ 32	€ 30
- inkomen lager dan € 30.225	€ 504	€ 363	€ 243	€ 170
Combinatiekorting	€ 228	€ 224	€ 110	€ 105
Aanvullende combinatiekorting	€ 389	€ 290	€ 188	€ 136
Alleenstaande ouderkorting	€ 1.401	€ 1.381	€ 673	€ 646
Aanvullende alleenstaande ouderkorting (maximaal)	€ 1.401	€ 1.381	€ 673	€ 646
Jonggehandicaptenkorting	€ 639	€ 531		
Toetrederskorting (vervallen 2003)				
- eerste jaar		€ -		-
- tweede en derde jaar		€ 454		€ 213
Korting maatschappelijke beleggingen	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%
Kortingen beleggingen in durfkapitaal en culturele beleggingen	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%
Ouderenkorting			€ 454	€ 418
Aanvullende ouderenkorting			€ 287	€ 248

**) van de vrijstelling in box 3*

Iedere belastingplichtige heeft recht op de algemene heffingskorting. Partners hebben ieder zelfstandig recht op deze heffingskorting. Zij kunnen deze korting niet overdragen aan hun partner. Als één van de partners geen of weinig inkomsten heeft en dus zijn eigen heffingskorting niet (helemaal) gebruikt, kan hij onder bepaalde voorwaarden (een deel van) het bedrag rechtstreeks uitbetaald krijgen door de Belastingdienst. Weinig inkomen houdt hier in: het totaalbedrag van salaris, uitkering of pensioen is lager dan ongeveer € 5.300,- en er is geen ander inkomen. Voorwaarde voor uitkering is dat de partner van belastingplichtige voldoende inkomen heeft en voldoende belasting betaalt. Daarnaast bestaan kortingen voor specifieke doelgroepen. Let wel: het zijn geen aftrekposten maar kortingen op de feitelijke belastingbetaling.

2.2 Fiscale faciliteiten voor woning, auto, kinderopvang en scholing

Woning

Het forfaitpercentage van de WOZ-waarde van de eigen woning bedraagt in 2005:

WOZ-waarde 2005		Forfait
Meer dan	Niet meer dan	
--	€ 12.500	Nihil
€ 12.500	€ 25.000	0,20%
€ 25.000	€ 50.000	0,35%
€ 50.000	€ 75.000	0,45%
€ 75.000	--	0,60%

Het berekende eigenwoningforfait kan niet hoger zijn dan € 8.750 (2005). Met ingang van 2005 is er een aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld. Deze aftrek wordt verleend als het saldo van het eigenwoningforfait en de aftrekbare kosten zoals hypotheekrente positief is. De aftrek dan is gelijk aan het verschil tussen deze twee.

2.2.1 Auto

Als het privé-gebruik minder dan 500 kilometer per jaar bedraagt is de bijtelling nihil. Boven 500 km privé-gebruik is de bijtelling 22% van de catalogusprijs van de auto. Deze bijtelling geldt voor het privé-gebruik van de ter beschikking gestelde:

- personenauto,
- bestelauto.

Voor bestelauto's gelden dus dezelfde regels als voor personenauto's: de bijtelling bedraagt 22% van de catalogusprijs, tenzij blijkt dat het privé-gebruik niet meer dan 500 km per jaar bedroeg. Het belang van een rittenadministratie is voor deze bestelauto's dus veel groter geworden dan voorheen.

2.2.2 Kinderopvang

De mogelijkheid voor aftrek van kosten voor kinderopvang is met ingang van 2005 vervallen. Dit in verband met de invoering van de nieuwe Wet kinderopvang (Wko). Het is ook niet meer mogelijk om in 2005 nog aftrek te krijgen voor kosten van kinderopvang die eventueel betrekking hebben op het jaar 2004.

2.2.3 Scholingsuitgaven

Scholingsuitgaven zijn uitgaven voor het door belastingplichtige zelf volgen van een opleiding of studie met het oog op het verwerven van inkomen uit werk en woning. Voor de uitgaven geldt een drempel van € 500 (2004, 2003 en 2002: € 500) (2001: f 1.102) en een maximum van € 15.000 (2004, 2003 en 2002: € 15.000) (2001: f 33.056). Als belastingplichtige recht heeft op aftrek van de vaste bedragen in het kader van de WSF 2000 wordt het maximum daarmee verhoogd. Het maximum wordt verhoogd met WSF-normbedragen die bij het onvoorwaardelijk worden van de rentedragende lening kunnen worden

afgetrokken.

Voor dure, kortlopende studies vervalt t/m 2005 het maximum van € 15.000 (2005, 2004, 2003, 2002; 2001 f 33.056) voor een periode van maximaal vier jaar.

De scholingsaftrek voor ondernemers is per 1 januari 2004 geheel afgeschaft.

2.3 Lijfrentepremie-aftrek en FOR

2.3.1 Lijfrentepremie-aftrek

Een lijfrente is een aanspraak volgens levensverzekering op vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen, die uiterlijk eindigen bij overlijden. Het gaat dus om premies voor lijfrente die dienen ter compensatie van een pensioentekort.

De basisruimte is met ingang van 2003 vervallen. De aftrekmogelijkheden voor de berekening van de lijfrenteaf trek zijn:

- jaarruimte,
- reserveringsruimte,
- omzetting FOR in lijfrente,
- omzetting stakingswinst in lijfrente.

Jaarruimte

Deze aftrek is voor belastingplichtigen die op 1 januari 65 jaar of jonger zijn en een pensioentekort hebben.

De jaarruimte wordt berekend volgens de formule:

$(17\% \times \text{premiegrondslag}) - (7,5 \times A) - F - B = \text{jaarruimte}$

Berekening van de premiegrondslag

De premiegrondslag bestaat uit:

- winst uit onderneming voor mutatie FOR en ondernemersaftrek,
- belastbaar loon,
- resultaat uit overige werkzaamheden,
- periodieke uitkeringen en verstrekkingen,
- minus de AOW-franchise € 10.719 (2004: € 10.571) (2003: € 10.571) (2002: € 10.203) (2001: f 21.808).

Voor de berekening van de premiegrondslag geldt behoudens de franchise dat:

- Vanaf 2004 de premiegrondslag van het voorafgaande jaar wordt genomen.

Bepaling van A

A is de aan het jaar toe te rekenen aangroei pensioenaanspraken door de toename van diensttijd. De aangroei die het gevolg is van de aanwending van besparingen en spaarpremies ingevolge een premie- of spaarloonregeling ter voldoening van vrijwillige premies, blijft hierbij buiten beschouwing.

- Met ingang van 2003 wordt de aangroei van de pensioenaanspraken bepaald op basis van de aangroei in het kalenderjaar dat aan het kalenderjaar voorafgaat.
- Vóór 2003 betrof het de aangroei van het kalenderjaar zelf.

Bepaling van F

F is de toename van de FOR.

- Vanaf 2004 wordt de toename van de FOR over het voorafgaande jaar genomen.
- In 2003 en voorgaande jaren de toename van de FOR over het jaar zelf.

Bepaling van B

B betreft de opgenomen bedragen uit premiespaarregeling en spaarloonregeling ter voldoening van vrijwillige pensioenpremies.

- Vanaf 2004 wordt de B van het voorafgaande jaar genomen.
- In 2003 en voorgaand wordt de B van het jaar zelf genomen.

De premiegrondslag is maximaal € 147.253 (2005)

De jaarruimte is dan maximaal € 25.033 (2005)

2.3.2 Fiscale oudedagsreserve (FOR)

De ondernemer die aan het urencriterium voldoet en die bij de aanvang van het kalenderjaar de leeftijd van 65 jaar nog niet heeft bereikt, kan bij het bepalen van de in een kalenderjaar genoten winst over dat jaar toevoegen aan de oudedagsreserve. Dit betekent dat hij elk jaar een bepaald bedrag als aftrekpost ten laste van de winst mag brengen.

De toevoeging aan de oudedagsreserve over een kalenderjaar bedraagt 12% van de winst, maar niet meer dan € 10.545 (2003).

Deze toevoeging wordt verminderd met de ten laste van de winst gekomen pensioenpremies.

De toevoeging bedraagt ten hoogste het bedrag waarmee het ondernemingsvermogen bij het einde van het kalenderjaar de oudedagsreserve bij het begin van het kalenderjaar te boven gaat.

2.4 Ondernemersaftrek en urencriterium

De ondernemer die voldoende uren per jaar onderneemt kan in aanmerking komen voor de ondernemersaftrek.

De ondernemersaftrek is het gezamenlijke bedrag van:

- de zelfstandigenaftrek,
- de aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk,
- de meewerkaftrek en
- de stakingsaftrek.

2.4.1 Zelfstandigenaftrek

- De zelfstandigenaftrek geldt voor ondernemers tot 65 jaar.
- Met ingang van 2001 moet voldaan zijn aan het urencriterium (zie § 2.4.5).
- Met ingang van 2001 komt de zelfstandigenaftrek in aftrek van de winst.

Winst 2005 Meer dan	Niet meer dan	Zelfstandigenaftrek
--	€ 13.030	€ 8.386
€ 13.030	€ 15.115	€ 7.796
€ 15.115	€ 17.205	€ 7.209
€ 17.205	€ 49.275	€ 6.425
€ 49.275	€ 51.360	€ 5.864
€ 51.360	€ 53.450	€ 5.244
€ 53.450	€ 55.530	€ 4.628
€ 55.530	--	€ 4.068

2.4.2 Aftrek speur- en ontwikkelingswerk (S&O)

Voor ondernemers die persoonlijk 'speur- en ontwikkelingswerk' verrichten, geldt een extra zelfstandigenaftrek. Voor de belastingplichtige die in het kalenderjaar ten minste 500 (2004: 625) uur besteedt aan speur- en ontwikkelingswerk wordt de zelfstandigenaftrek verhoogd met € 11.154 (2004: € 11.000) (2003: € 5.331) (2002: € 5.145) (2001: f 10.997) (2000: f 10.802). Een S&O verklaring moet zijn verkregen en een accountantsverklaring (tot 2003) is vereist.

Indien de ondernemer een startende ondernemer is, wordt de aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk verhoogd met:
€ 5.577 (2004: € 5.500, 2003: € 2.666, 2002: € 2.573 en 2001: f 5.498).

2.4.3 Meewerkaftrek

De meewerkaftrek is de aftrek voor de ondernemer die voldoet aan het urencriterium, voor de situatie waarin de ene echtgenoot meewerkt in de onderneming van de andere echtgenoot. Deze mogelijkheid bestaat ook voor ongehuwde partners. Met ingang van 2001 is de meewerkaftrek een aftrekpost van de winst. Tot 2001 kwam deze aftrek in mindering van het onzuivere inkomen.

2.4.4 Stakingsaftrek

De stakingsaftrek geldt voor de ondernemer die in het kalenderjaar winst behaalt met of bij het staken van één of meer gehele ondernemingen waaruit hij als ondernemer winst geniet en bedraagt € 3.630 eenmaal per leven. Voor belastingplichtigen die op 31 december 2000 ondernemer waren en dit nog steeds zijn, wordt de stakingsaftrek verhoogd tot € 6.988 (2005) voor ondernemers van 55 jaar of ouder en tot € 4.719 (2005) voor ondernemers jonger dan 55 jaar. Bij gedeeltelijke staking geldt een aftrek van € 1.815 (2005). Per 2006 vervalt de aftrek bij gedeeltelijke staking.

De verhoging wordt verminderd met een eerder genoten stakingsvrijstelling en stakingsaftrek.

Vanaf 2004 mag de stakingsaftrek in voorkomende gevallen ook in mindering worden gebracht op de FOR.

2.4.5 Urencriterium

Belastingplichtige moet aan het urencriterium voldoen om in aanmerking te komen voor FOR, zelfstandigenaftrek, S&O-aftrek en meewerkaftrek. Onder urencriterium wordt verstaan:

- ten minste 1.225 uren per jaar besteden aan de onderneming,
- 50% van de werkzame tijd besteden aan de onderneming (deze eis geldt niet voor starters (eerste vijf jaar)).

Met ingang van 2002 geldt voor de ondernemer die in het kalenderjaar is bevallen van een kind of wier zwangerschap in het kalenderjaar door een andere oorzaak ten einde is gekomen, dat deze ondernemer geacht wordt haar werkzaamheden niet te hebben onderbroken gedurende periode van zwangerschapsverlof en/of bevallingsverlof.

De bestrijding van ongebruikelijke man-vrouwmaatschappen/-firma's verloopt via het urencriterium. De uren die de partner besteedt aan een ongebruikelijk samenwerkingsverband en/of ondermaatschap tellen niet mee.

2.5 Fiscale reserves en voorzieningen

De fiscale wetgeving kent diverse mechanismen waarbij belastingbetaling uitgesteld kan worden. In een aantal situaties kan gemaakte winst belastingvrij worden gereserveerd voor latere bedrijfsaanwending.

Daartoe behoren onder andere:

Een kostenegalisatiereserve tot gelijkmatige verdeling van kosten en lasten kan worden gevormd voor redelijkerwijs te verwachten en relatief belangrijke kosten die hun oorzaak vinden in de bedrijfsuitoefening gedurende een aantal jaren, maar pas in een later jaar tot een piek in de uitgaven leiden en die dan in beginsel ineens ten laste van de winst kunnen worden gebracht (dus niet voor te activeren kosten). Hierbij moet worden gedacht aan bijv. periodiek onderhoud van bedrijfsmiddelen als panden en schepen.

Een voorziening kan worden gevormd voor toekomstige uitgaven als die hun oorsprong vinden in feiten en omstandigheden die zich in de periode vóór de balansdatum hebben voorgedaan en zij ook aan die periode kunnen worden toegerekend. Wel moet redelijk zeker zijn dat de uitgaven zich zullen voordoen. De staatssecretaris van Financiën staat toe dat bij het vormen van een voorziening ook 'inhaal' plaatsvindt, d.w.z. dat ook een bedrag dat mogelijk kan worden toegerekend aan eerdere jaren ten laste van de winst komt.

Deze herinvesteringsreserve dient tot voorkoming van afrekening over de boekwinst op verkochte bedrijfsmiddelen als de opbrengst wordt geherinvesteerd.

Het bedrag waarmee de opbrengst – minus de eventuele kosten van vervreemding – de boekwaarde van het bedrijfsmiddel overtreft (de boekwinst), hoeft niet tot de winst te worden gerekend en kan worden gereserveerd. Daarvoor is nodig dat uiterlijk op de balansdatum het voornemen bestaat de opbrengst te herinvesteren. Ook boekwinst die is ontstaan door een verzekeringsuitkering bij verlies of beschadiging dan wel door onteigening, kan op deze wijze worden gereserveerd. Boekwinsten bij staking van de onderneming kunnen niet worden gereserveerd. Als de staking een gevolg is van overheidsingrijpen, geldt een bijzondere regeling.

Aan de mogelijkheid tot afboeken is een grens gesteld. De boekwaarde van het bedrijfsmiddel waarin wordt geherinvesteerd (en bij meer bedrijfsmiddelen: de som van de boekwaarden), mag niet lager zijn dan de boekwaarde van het oude bedrijfsmiddel ten tijde van de vervreemding.

Om te voorkomen dat stille reserves van wat betreft levensduur ongelijksoortige bedrijfsmiddelen over en weer worden uitgewisseld, is nog een aantal bijzondere regels gesteld. Die luiden als volgt:

- Afboeking van een herinvesteringsreserve die is ontstaan als gevolg van vervreemding van een bedrijfsmiddel waarop gewoonlijk niet of waarop over een periode van meer dan tien jaar pleegt te worden afgeschreven, hoeft slechts plaats te vinden op de kostprijs van bedrijfsmiddelen die eenzelfde economische functie hebben als het vervreemde bedrijfsmiddel (dus hoeft bijv. een reserve uit een boekwinst op een pand niet te worden afgeboekt op de aanschafprijs van een auto, maar het mag wel).
- Op de aanschafprijs van een bedrijfsmiddel waarop gewoonlijk niet of waarop in meer dan tien jaar pleegt te worden afgeschreven, kan alleen een herinvesteringsreserve worden afgeboekt die is gevormd bij de vervreemding van een bedrijfsmiddel met eenzelfde economische functie (dus een

boekwinst op een auto kan niet worden 'weggestopt' in de boekwaarde van een onroerende zaak). Deze regel geldt overigens niet als de vervreemding van bedrijfsmiddelen een direct gevolg is van overheidsingrijpen. Boekwinst op bijvoorbeeld quota kan in dat geval wel worden afgeboekt op bijvoorbeeld de kostprijs van onroerende zaken.

2.5.1 Middeling

Bij sterk wisselende inkomens kan men over een periode van 3 aaneengesloten jaren middelen. Middeling is alleen nog mogelijk voor inkomsten uit box 1 (de boxen 2 en 3 hebben immers een vast tarief van 25%, respectievelijk 30%).

Bij middeling geldt een drempelbedrag van € 545 en elk jaar mag slechts eenmaal in een middeling worden betrokken. Het jaar waarin iemand 65 jaar is geworden, mag in de middeling worden meegenomen.

Er kan niet gemiddeld worden over de grens van 1 januari 2001 (datum herziening inkomstenbelasting).

2.5.2 Vrijstelling beleggingen in durfkapitaal (voorheen Tante Agaath)

Er geldt een vrijstelling in box 3 voor durfkapitaal (startersleningen/fondsen) en culturele beleggingen van maximaal € 52.110 (2004: € 51.390) (2003: € 50.185) (2002: € 48.441) (2001: f 103.539) per belastingplichtige. Voor partners € 104.220 (2004: € 102.780) (2003: € 100.370) (2002: € 96.882) (2001: f 207.078).

Voorwaarden:

- Deze vrijstelling kan cumuleren met die voor groen beleggen/sociaal-etisch beleggen.
- Er geldt een extra heffingskorting van 1,3%.
- Het maximumbedrag dat bij een verlies op een directe lening als persoonsgebonden aftrekpost in mindering gebracht mag worden op het inkomen bedraagt € 46.984 (2004, 2003 en 2002: € 46.984) (2001: f 103.539) per belastingplichtige per lening.
- Directe leningen van durfkapitaal mogen vanaf 1 januari 2001 zowel aan natuurlijke personen/ beginnende ondernemers worden verstrekt als aan BV's die beginnend ondernemer zijn.

Durfkapitaal

Startende ondernemingen die in BV-vorm worden gedreven, kunnen tegen een lage rente lenen bij een durfkapitaalfonds. In de meeste gevallen bedraagt de rentekorting zo'n 0,75%. Per fonds is de maximale financiering € 226.890. Beleggings-BV's zijn uitgesloten van de regeling. Het rentetarief mag hoger zijn dan de wettelijke rente.

2.5.3 Verlaagd BTW-tarief gasverbruik voor tuinbouwdoeleinden/ energiebelasting

Doel

Tuinders bij aardgas- en warmtegebruik voor tuinbouwdoeleinden in de gelegenheid te stellen gebruik te maken van het lage BTW-tarief en/of nihil tarief voor regulerende energiebelasting.

Voor wie

Tuinders kunnen in aanmerking komen voor de Verklaring gebruik gas en warmte voor tuinbouwdoeleinden. Deze verklaring is nodig om het energiebedrijf toepassing te vragen van het 6% BTW-tarief, dan wel het nihil-tarief van de regulerende energiebelasting.

Voorwaarden

Aardgas en warmte moeten worden gebruikt voor de bevordering van het groeiproces van tuinbouwproducten: groenten, fruit en sierteeltgewassen.

Omvang tuinbouwproductie ten minste 10 standaardbedrijfseenheden.

Aanvraag en informatie

Bij de Laser regiokantoren (uitvoeringsorganisatie van Ministerie van LNV). Aanvraag vanaf 1 oktober in het jaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarin aardgas of warmte wordt afgenomen.

2.5.4 VAMIL

Doel

Deze fiscale regeling biedt een liquiditeits- en rentevoordeel aan ondernemers die willen investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen.

Milieu-investering	2005	Aftrekpercentage		
Meer dan	Niet meer dan	Categorie I	Categorie II	Categorie III
--	€ 2.000	Nihil	Nihil	Nihil
€ 2.000		40%	30%	15%

Voor wie

Ondernemers.

Voorwaarden

Investerings die op de Milieulijst staan komen in aanmerking voor vrije afschrijving (bijv. afschrijving in een keer). Een aantal investeringen kan tevens in aanmerking komen voor de Milieu-investeringsaftrek.

Aanvraag en informatie

Binnen drie maanden na het aangaan van de verplichtingen moet de investering worden gemeld bij Bureau IRWA in Breda.

Voor fiscale informatie, brochure en meldingsformulier: Belastingtelefoon: 0800-0443.

Voor technische vragen: Helpdesk Senter: 038-455 34 80 of www.senternovem.nl.

2.5.5 Energie-InvesteringsAftrek (EIA)

Doel

De fiscale aftrekregeling EIA biedt ondernemers die investeren in energiebesparende bedrijfsmiddelen en duurzame energie een direct voordeel.

Van de investeringskosten is 55% aftrekbaar van de fiscale winst over het kalenderjaar waarin het bedrijfsmiddel is aangeschaft.

Energie-investeringen 2005		Aftrek
Meer dan	Niet meer dan	
--	€ 2.000	Nihil
€ 2.000	€ 107.000.000	44,0%

Voor wie

Ondernemers.

Voorwaarden

Alleen bedrijfsmiddelen op de Energielijst komen in aanmerking. De kosten voor een energieadvies komen in aanmerking mits dit advies resulteert in een energie-investering.

Aanvraag en informatie

Binnen drie maanden na het aangaan van de verplichtingen moet de investering worden gemeld bij Bureau IRWA in Breda.

Voor fiscale informatie, brochure en meldingsformulier: Belastingtelefoon: 0800-0443.

Voor technische vragen: Helpdesk Senter: 038-455 34 30 of www.senternovem.nl.

2.5.6 Milieu-InvesteringsAftrek (MIA)

Doel

Deze fiscale aftrekregeling biedt de mogelijkheid aan ondernemers die willen investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen om 15, 30 of 40% van het investeringsbedrag in mindering te brengen op de fiscale winst.

Voor wie

Ondernemers.

Voorwaarden

De Milieulijst geeft aan welke investeringen in aanmerking komen voor MIA. Veel investeringen komen ook in aanmerking voor VAMIL. De kosten voor een milieuvriendelijk advies komen in aanmerking mits dit advies resulteert in een milieuvriendelijke investering.

Aanvraag en informatie

Binnen drie maanden na het aangaan van de verplichtingen moet de investering worden gemeld bij Bureau IRWA in Breda.

Voor fiscale informatie, brochure en meldingsformulier: Belastingtelefoon: 0800-0443.

Voor technische vragen: Helpdesk Senter: 038-455 34 80 of www.senternovem.nl.

2.5.7 Willekeurige afschrijving Arbo-investeringen (FARBO)

Doel

Deze fiscale regeling biedt een liquiditeits- en rentevoordeel aan ondernemers die willen investeren in arbeidsomstandigheden-verbeterende bedrijfsmiddelen.

Voor wie

Ondernemers.

Voorwaarden

Investeringen die op de Arbolijst staan komen in aanmerking voor vrije afschrijving. Hiermee kan een productiemiddel in een keer in het jaar van aanschaf worden afgeschreven.

Aanvraag en informatie

Binnen drie maanden na het aangaan van de verplichtingen moet de investering worden gemeld bij bureau IRWA in Breda.

Voor fiscale informatie, brochure en meldingsformulier: Belastingtelefoon: 0800-0443.

Voor technische vragen: Arbeidsinspectie: 070-333 55 31.

2.5.8 Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek

De investeringsaftrek is een aftrekpost op de winst uit de onderneming. De investeringsaftrek dient men in één keer af te trekken van de winst. In het jaar waarin de investeringen zijn gedaan dient de investeringsaftrek te worden opgevoerd.

Jaarinvesteringen 2005		Aftrek
Meer dan	Niet meer dan	
--	€ 2.000	Nihil
€ 2.000	€ 34.000	25%
€ 34.000	€ 66.000	22%
€ 66.000	€ 97.000	17%
€ 97.000	€ 129.000	14%
€ 129.000	€ 161.000	11%
€ 161.000	€ 193.000	8%
€ 193.000	€ 226.000	5%
€ 226.000	€ 258.000	3%
€ 258.000	€ 290.000	nihil
€ 290.000	--	nihil

Met betrekking tot o.a. de volgende bedrijfsmiddelen bestaat geen recht op investeringsaftrek:

- Bedrijfsmiddelen met een investeringsbedrag minder dan € 2.000,-.
- Bedrijfsmiddelen die bestemd zijn om hoofdzakelijk (70%) ter beschikking te worden gesteld aan derden (bijv. verhuur).

- Bedrijfsmiddelen die bestemd zijn om hoofdzakelijk (70%) te worden gebruikt voor bosbouw of voor het drijven van een buitenlandse onderneming.
- Gronden, inclusief ondergrond gebouwen; hieronder valt ook het erfpachtrecht.
- Woonhuizen, inclusief woongedeelte van bedrijfspanden.
- Personenauto's.
- Effecten, vorderingen en goodwill.
- Melk-, vangst- en mestquota.
- Alle soorten dieren.

Verplichtingen die alleen onder voorwaarden in aanmerking komen zijn

Verplichtingen, aangegaan tussen bloed- en aanverwanten in de rechte linie en de tweede graad in de zijlinie, tussen echtgenoten en ongehuwd samenwonenden, mits deze verplichtingen reëel zijn wat betreft looptijd, aflossingen en zekerheid en schriftelijk zijn vastgelegd. Een zakelijke prijs is niet vereist.

Verplichtingen, aangegaan tussen gerechtigden tot een nalatenschap waartoe het bedrijfsmiddel behoort, mits die verplichtingen reëel zijn en schriftelijk zijn vastgelegd.

Verplichtingen, aangegaan tussen een aandeelhouder van een vennootschap, die voor ten minste een derde gedeelte deelneemt in het nominaal gestorte kapitaal, en die vennootschap.

Als de eerste twee genoemde verplichtingen de verkrijging van een landbouwbedrijf betreffen, mag bij de toerekening aan de afzonderlijke van de voor de geheel betaalde prijs worden uitgegaan van de waarde van de grond in verpachte staat, tenzij partijen een hogere prijs zijn overeengekomen.

Samenhang MIA en VAMIL: voorbeeld

U koopt een apparaat van € 100.000. Deze investering staat zowel op de MIA-lijst als op de VAMIL-lijst.

Milieu-investeringsaftrek: 30% van € 100.000 = € 30.000

Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek: 16% van € 100.000 = € 16.000

Het productiemiddel kan in een keer worden afgeschreven.

De belastbare som voor inkomsten-/ vennootschapsbelasting wordt in dit jaar door bovenstaande regelingen verminderd met € 146.000.

NB1: Bij hogere investeringsbedragen wordt het percentage Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek kleiner.

NB2: Bij een normale afschrijving in 10 jaar, is de belastbare som de volgende 9 jaren € 10.000 hoger dan zonder toepassing van VAMIL.

Bijlage 3 Steunmaatregelen en sociale regelingen

3.1 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)

Doel

Het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) is bestemd voor ondernemers die in financiële problemen verkeren of dreigen te geraken en die niet via de normale financieringsmogelijkheden bij de bank en het Borgstellingsfonds geholpen kunnen worden. Het Bbz is een onderdeel van de Algemene Bijstandswet en wordt uitgevoerd door de gemeenten.

Voor wie

Iedere zelfstandige komt in aanmerking. Als belangrijkste eis geldt dat de zelfstandige voor de inkomensvoorziening aangewezen is op arbeid in het eigen bedrijf. Het besluit voorziet ook in financiële ondersteuning van startende ondernemers, oudere zelfstandigen (minimaal 55 jaar) met een niet-levensvatbaar bedrijf en zelfstandigen die hun bedrijf willen beëindigen.

Voorwaarden

Er wordt een bijdrage verstrekt als gewone financieringsinstellingen, zoals banken en het Borgstellingsfonds voor de Landbouw, geen hulp meer kunnen bieden. Behalve voor bedrijfsbeëindigers en oudere zelfstandigen, moet het bedrijf na de hulpverlening levensvatbaar zijn en eventueel met ander inkomen voldoende inkomen opleveren voor de ondernemer en zijn gezin.

De aanvrager moet jonger zijn dan 65 jaar, voldoen aan de wettelijke vereisten tot het uitoefenen van het bedrijf en fysiek in staat zijn het bedrijf uit te oefenen.

Omvang

Het Bbz onderscheidt de periodieke uitkering en bedrijfskapitaal. Een periodieke uitkering voor de noodzakelijke bestaanskosten wordt alleen dan verstrekt als de inkomensproblemen van tijdelijke aard zijn. Als het probleem een gevolg is van dieper liggende oorzaken is vaak bedrijfskapitaal noodzakelijk. De periodieke uitkering vult het inkomen aan tot het bijstandsniveau. Daarboven kan nog een uitkering worden gegeven voor de premies arbeidsongeschiktheids- en ziektekostenverzekeringen. Eventueel kan een tegemoetkoming in hoge woonkosten worden gegeven. De periodieke uitkering is beperkt; het aantal maanden van uitkering verschilt per categorie. Deze periode kan eventueel worden verlengd. Bedrijfskapitaal tot een maximum van € 162.344,- kan worden verstrekt als dat nodig is voor de instandhouding van een levensvatbaar bedrijf. De rente ligt op het niveau van de bankrente, terwijl de lening in 10 jaar of korter moet worden terugbetaald. Als het eigen vermogen beneden de vermogensgrens ligt, kan (een deel van) het bedrijfskapitaal worden omgezet in een bedrag om niet (kwijschelding).

Aanvraag en informatie

De aanvraag voor Bbz wordt ingediend bij de afdeling Sociale Zaken van de gemeente. Na ontvangst van de aanvraag zal de gemeente gewoonlijk aan Laser vragen een rapport op te stellen. Een medewerker van deze dienst zal het bedrijf bezoeken en daarna zijn bevindingen aan de gemeente rapporteren. Vervolgens zal de gemeente een beslissing nemen op de aanvraag. Informatie kan worden opgevraagd bij de gemeentelijke sociale dienst of bij Laser.

3.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

Doel

Het geven van een financiële bijdrage geven aan oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen die hun bedrijf of zelfstandig beroep moeten beëindigen door onvoldoende inkomsten of vanwege hun arbeidsongeschiktheid. Onder beëindiging wordt in dit verband verstaan de feitelijke staking van de bedrijfsvoering door betrokkene en de overdracht aan derden of uittreding uit een samenwerkingsverband.

Voor wie

Voor iedere zelfstandige die voldoet aan het urencriterium voor de zelfstandigenaftrek, dat wil zeggen minimaal 1225 uur per jaar in eigen bedrijf (of zelfstandig beroep) werkzaam is.

Als een eventuele partner (niet de zakelijke partner, maar de 'levens'-partner) ook in het bedrijf werkt, dan geldt voor de zelfstandige als minimum 875 uur en voor de partner 525 uur. Beiden worden dan als zelfstandige beschouwd.

De IOAZ is, zoals de naam al zegt, bedoeld voor twee groepen zelfstandigen die moeten stoppen met hun bedrijf of zelfstandig beroep:

1. Oudere zelfstandigen (tussen de 55 en 65 jaar).
2. Gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (tot 65 jaar), die het bedrijf of beroep moeten beëindigen vanwege arbeidsongeschiktheid. Voor deze groep geldt geen minimumleeftijdsgrens. Zij moeten wel recht hebben op WAZ die gebaseerd is op een arbeidsongeschiktheid van minder dan 80%. Ook na de bedrijfsbeëindiging moet men voor minimaal 25% arbeidsongeschikt blijven.

Voorwaarden

De aanvraag moet zijn gedaan voordat het bedrijf is beëindigd en het bedrijf moet wel binnen anderhalf jaar na het indienen van de aanvraag worden beëindigd.

Oudere zelfstandigen moeten:

1. Een zelfstandig bedrijf of beroep hebben waarvan de inkomsten naar verwachting beneden een vastgesteld minimum blijven.
2. Ook in de afgelopen drie boekjaren uit een zelfstandig in Nederland uitgeoefend bedrijf of beroep tezamen met overig inkomen uit of in verband met arbeid, gemiddeld een inkomen hebben gehad dat beneden dat vastgestelde minimum lag. In het geval van een man/vrouw- firma of -maatschap, worden de inkomens van beide echtgenoten samengeteld.
3. In de afgelopen zeven jaar hebben gewerkt, als zelfstandige of in loondienst.

Gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen moeten:

1. Een zelfstandig bedrijf of beroep hebben waarvan de inkomsten naar verwachting tezamen met het overige inkomen uit arbeid beneden het sociaal minimum voor zelfstandigen blijven.
2. Minimaal drie jaar zelfstandig werkzaam zijn geweest in Nederland.

Hoogte IOAZ-uitkering

De IOAZ-uitkering wordt vastgesteld op basis van 'grondslagen'. Welke grondslag geldt hangt af van iemands leefsituatie (alleenstaand, éénoudergezin, met partner). Op de hoogte van de bedragen zijn eventuele 'levens'-partners van invloed.

Als er na de beëindiging van het bedrijf geen andere inkomsten uit arbeid of in verband met arbeid zijn, ontvangt de betrokkene de volledige, in zijn situatie geldende, grondslag. De inkomsten worden maximaal

aangevuld tot het minimumloon. De uitkering gaat in op het moment dat het bedrijf of beroep is beëindigd. Het recht eindigt als het inkomen (van de ex-zelfstandige en de echtgenoot) na beëindiging boven de grondslag ligt.

Een eigen vermogen wordt, voor zover dit groter is dan € 109.368,- geacht een inkomen van 4% op te leveren. Dit fictieve inkomen wordt volledig op de bruto uitkering gekort.

	Per maand (€)	Vakantie-uitkering (€)	Totaal (€)
Gehuwde of ongehuwde partners die beiden 21 jaar of ouder zijn	1.233,48	98,68	1.332,16
Alleenstaande van 21 jaar of ouder met een of meer kinderen	1.117,99	89,44	1.207,43
Alleenstaanden:			
vanaf 23 jaar	949,69	75,98	1.025,67
Van 22 jaar	743,36	59,47	802,83
Van 21 jaar	625,94	50,08	676,02

Aanvraag en informatie

Een aanvraag voor een IOAZ-uitkering wordt ingediend bij de afdeling Sociale Zaken van de gemeente waarin de aanvrager woont. Na ontvangst van de aanvraag zal de gemeente gewoonlijk aan Laser vragen een rapport op te stellen. Vervolgens zal de gemeente (in elk geval binnen zes maanden) een beslissing nemen op de aanvraag. Degenen aan wie een uitkering is toegekend, dient zich te laten inschrijven bij het CWI als hij jonger dan 57,5 jaar is en actief naar arbeid te zoeken. Informatie kan worden opgevraagd bij Laser

3.3 Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)

Doel

Het doel van de WAZ is om een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid te bieden voor wie geen werknemer zijn, maar wel een inkomen hebben.

Recht op uitkering indien:

1. De betrokkene verzekerd is voor de WAZ.
2. Het betreft zelfstandige ondernemers, meewerkende partners en beroepsbeoefenaars.
3. De betrokkene voor 25% of meer arbeidsongeschikt is.
4. De betrokkene tussen 18 en 65 jaar is.
5. De betrokkene het jaar voor de arbeidsongeschiktheid heeft gewerkt om inkomen te behalen uit arbeid of tenminste 6 maanden volledig heeft gewerkt.

Het recht op uitkering ontstaat, nadat de arbeidsongeschiktheid onafgebroken 52 weken heeft geduurd. Na een keuring wordt vastgesteld in welke mate betrokkene arbeidsongeschikt is.

Aanvraag

Binnen 3 maanden na het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid dient bij UWV GUO melding te zijn gedaan. De definitieve aanvraag dient binnen 9 maanden na het ontstaan te worden gedaan.

Hoogte uitkering

De hoogte van de uitkering is afhankelijk van de grondslag en de mate van arbeidsongeschiktheid.

De grondslag is in principe een bedrag per dag gelijk aan het bruto minimumloon. Thans is dit € 57,43 (2003). Beneden 23 jaar wordt het minimum jeugdloon toegepast.

Voor degenen die echter vóór hun arbeidsongeschiktheid minder dan 38 uur per week hebben gewerkt en mede daardoor niet een inkomen hadden van 261 x de genoemde grondslag dan geldt een individuele grondslag.

De hoogte van deze grondslag is het bedrag dat gemiddeld per werkdag verdiend is in het jaar voor de arbeidsongeschiktheid.

De mate van arbeidsongeschiktheid wordt uitgedrukt in categorieën. Bij elke categorie hoort een bepaald uitkeringspercentage.

Arbeidsongeschiktheidscategorie	Percentage van de grondslag
0 tot 25 %	geen uitkering
25 tot 35 %	21
35 tot 45 %	28
45 tot 55 %	35
55 tot 65 %	42
65 tot 80 %	50,75
80 tot 100 %	70

De uitkering wordt over 5 dagen per week verstrekt en maandelijks uitbetaald.

Bij een grondslag van € 57,43 en een volledige arbeidsongeschiktheid bedraagt de bruto uitkering op jaarbasis: $70\% \times € 57,43 \times 261 \text{ dagen} = € 10.492$. Dit is inclusief vakantietoeslag € 11.331.

3.4 Toeslagenwet

Op grond van de Toeslagenwet kan men in aanmerking komen voor een toeslag wanneer de WAZ-uitkering samen met het overig inkomen van betrokkene en partner lager is dan het sociaal minimum.

Het inkomen uit privé-vermogen (rente e.d.) en ook een uitkering uit een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering worden niet tot dit inkomen gerekend. Bij zelfstandigen wordt bij de berekening van de toeslag uitgegaan van een prognose van de bedrijfswinst over het jaar van aanvraag van de toeslag. Zodra het werkelijk inkomen bekend is, wordt de definitieve toeslag bepaald. Er kan dan sprake zijn van een nabetaling van toeslag of van een terugbetaling.

De toeslag moet apart aangevraagd worden bij UWV GUO en wordt maandelijks, gelijk met de WAZ-uitkering, uitbetaald.

3.5 Wet Arbeid en Zorg

Zwangerschaps- en bevallingsuitkering

In het kader van de Wet Arbeid en Zorg bestaat er voor de vrouwelijke zelfstandige, vrije beroeps-

beoefenaar en meewerkende echtgenote de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een zwangerschaps- en bevallingsuitkering gedurende 16 weken. De uitkering bedraagt maximaal 100% van het bruto minimumloon per dag. Ook kan ervoor gekozen worden om de uitkering (inclusief deel voor belasting en premies) te laten betalen aan de bedrijfsverzorging. Zij bieden hiervoor vervangende hulp. De aanvraag moet uiterlijk twee weken van te voren bij UWV GUO worden ingediend.

3.6 Ziekenfondswet zelfstandigen

Wie vallen onder de Ziekenfondswet zelfstandigen?

Zelfstandigen die onder de werking van de WAZ art.3 lid a vallen. Dat wil zeggen zij die winst uit onderneming genieten, mits zij die onderneming ook voor eigen rekening en risico drijven. Ook commanditaire vennoten die arbeid in een onderneming verrichten vallen onder de werking van genoemd artikel. Meewerkende partners en beroepsbeoefenaars vallen niet onder de werking van de wet.

Wanneer verplicht ziekenfondsverzekerd?

Zelfstandigen met een belastbaar inkomen dat onder de jaarlijks vastgestelde norm ligt in die jaren zijn verplicht ziekenfondsverzekerd. Voor 2003 is de norm € 20.250 (gemiddelde van de jaren 1998, 1999 en 2000).

Keuzeregeling bij wisselende inkomsten

Als bij het vaststellen van het inkomen rekening is gehouden met 3 voorgaande referentie jaren dan is er de mogelijkheid om één van de jaren buiten beschouwing te laten. Dit kan dan leiden tot een andere verzekeringsvorm dan is aangegeven op de verklaring.

Welke inkomensgegevens zijn bepalend?

Het gemiddelde belastbaar inkomen wordt gemeten op peildatum 1 oktober voorafgaand aan het verzekerde jaar. Daarbij wordt uitgegaan van de per die datum bekende gegevens bij de Belastingdienst. De (dwingende) volgorde daarbij is:

- definitief vastgestelde belastbare inkomens van die jaren, *of indien niet bekend*
- in de aangifte vermelde belastbaar inkomen, *of indien niet aanwezig*
- op het schattingsformulier vermelde inkomen, *of indien niet aanwezig*
- schatting van de inspecteur